THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
APR 1 1932
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

The Daily Hebrew Journal

דער אידישער זשורנאל

A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

פאליטיש
אונאפהענגיג
נאציאנאל

א צייטונג וועלכע גיט
פרייהייט פון אויסדרוק
צו אלע שיכטען.

14 PAGES | VOLUME XIX No 7846 | Sunday, April 17th, 1932 | יום א׳, י״א ניסן תרצ״ב. | טאראנטא, זונטאג דער 17־טער אפריל, 1932. | PRICE THREE CENTS | 14 זייטען

נאך צוויי אידישע פאמיליעס פארברענט אויף טויט אין ניו יארק

גאנצע אידישע באפעלקערונג פון ניו יארק אויפגעטרייסעלט איבער צווייטער פייער טראגעדיע — זעקס מענשען זענען אומגעקומען אין אלטען טענעמענט הויז

ניו־יארק, אפריל 16.

די אידישע באפעלקערונג פון ניו יארק האט זיך נאך ניט בארוהיגט פון דער פייער טראגעדיע פון דער אידישער פאמיליע סענדערס, זענען היינט נאך 2 אידישע פאמיליעס פון 6 פארברענט געווארען אויף טויט אין אן אלטער טענעמעט הויז אין די בארנקס.

די קרבנות זענען: שמואל גאבראמיל 45 יאהר אלט, זיין פרוי גוסי און זייערע צוויי קינדער (א צווילינג) יוסף און יעקב, 12 יאהר אלט.

נאך צוויי אידישע קינדער עדיט וויינשטיין 10 יאהר און איהר אינגערער ברודערל פיליפ זענען געשטארבען אין שפיטאל פון די בראנד־וואונדען וואס זיי האבען באקומען.

א סך אנדערע אידישע שכנים זענען קוים געראטעוועט געווארען פון דער "פייער־פאסטקע" אין וועלכער זיי האבען געוואוינט. פייערלייט און פאליסלייט האבען געארבייט שווער צו אראפטראגען אלע שכנים דורך לייטערס.

ווען דער קערפער פון שמואל גאבראמיל איז געפונען געווארען איז ער געלעגען איבער איינעם פון זיינע קינדער, באשיצענדיג מיט זיין אייגענעם קערפער זיין זוהן, אין דער זעלבער פאזע איז אויך געפונען געווארען די מוטער מיט'ן צווייטען זוהן.

בנימין וויינשטיין און זיין פרוי האבען באוויזען צו ראטעווען צוויי פון זייערע אנדערע קינדער פון פייער. די עלטערען האבען זיך געווארפען אין פייער צו ראטעווען זייערע אנדערע צוויי קינדער וועלכע זיינען נאך געבליבען אינעווניג, אבער דאס איז געווען אונמעגליך ווייל זיי זיינען צוריקגעטריבען געווארען פון די פלאמען.

נעכטען איז געווען די לויה פון דער פאמיליע סענדערס און סאציאליסטישע רעדנער האבען אטאקירט די רעגירונג פאר איהר נאכלעסיגקייט.

פאליסמאן וואס האט דערשאסען אינגעל וועט גע'משפט ווערען

עס איז א סברא אז דעם אטורני־דזשענעראלס דעפארטמענט וועט אנקלאגען דעם פאליסמאן פיטער טהארנטאן, וועלכער האט, מיט עטליכע וואכען צוריק דערשאסען דעם 17 יאהריגען אינגעל אלבערט יוארד, נאכיאגענדיג זיך נאך איהם און נאך אנדערע אינגלאך אין א געגנבעטען אויטאמאביל.

א קאראנערס דזשורי וועלכע האט אונטערזוכט די אורזאכע פונ'ם מארד, האט ניט געלייגט די שולד אויפ'ן פאליסמאן, אבער דעם אטורני־דזשענעראלס דעפארטמענט זוכט איצט אונטער אלע איינצעלהייטען פון דער פאסירונג און אלס רעזולטאט פון דער דאזיגער אונטערזוכונג, איז זעהר מעגליך אז דער פאליסמאן זאל אנגעקלאגט ווערען פאר'ן טויט פונ'ם אינגעל.

קאל. פריים, דער אטורני דזשענעראל, האט זיך דערווייל אנטזאגט צו ריידען וועגען דעם.

אידישער מושב זקנים אפגעברענט

קליוולאנד, אפריל, 16

יעקב רייז, 67 יאר אלט, וועט מעגליך שטארבען פון די וואונדען וואס ער האט באקומען ווען דער הינער אידישער מושב זקנים אויף לייקוויו ראוד האט אפגעברענט.

פינף אנדערע זענען פארוואונדעט געווארען. די איבעריגע פון מושב־זקנים זענען קוים געראטעוועט געווארען.

אידיש מיידעל געקידנעפט אין ווילמינגטאן דעלוועיר

ווילמינגטאן דעלוועיר אפריל 16

די היגע אידישע באפעלקערונג איז אויפגעטרייסעלט געווארען איבער דער קידנעפינג פון דער 9 יאהריגער אידישער מיידעלע הילדא בראדסקי, א טאכטער פון דעם רייכען אידישען "דזשאבבער" און "האזערי" מאנופעקטשורער הערי בראדסקי.

ווען פאליציי איז אנגעקומען צו בראדסקין אין הויז צו אונטערזוכען די קידנעפינג אפערע, האט בראדסקי ניט אריינגעלאזען די פאליסלייט צו זיך אין הויז אריין. ער האט אויך ניט געוואלט אויפנעהמען קיינע צייטונגסלייט און ריידען עפעס וועגען דער קידנעפינג.

מען פארשטעהט אז בראדסקי וויל ניט געשטערט ווערען אין זיינע פארהאנדלונגען מיט די קידנעפערס.

2 ארעסטאנטען ארום ווינניפעג פאראורזאכען רייאט

ווינניפעג, אפריל 16.

ווען צוויי ארעסטאנטען פון דער "סטאני־מאונטין" פעניטענשערי האבען זיך היינט אנגעהויבען בונטעווען און געוואלט פאראורזאכען א רייאט איז אין ארעסטאנט מיט'ן נאמען מאיק בעהום, דערשאסען געווארען אויף טויט. נאך צוויי ארעסטאנטען זענען פארוואונדעט געווארען פון די פליהענדע קוילען און צוויי וועכטער האבען באקומען שווערע געווארען פון די פליהענדע קוילען און כע די בונטעווענדע ארעסטאנטען האבען זיי דערלאנגט איבער די קעפ.

אלע אנדערע ארעסטאנטען האבען זיך דוקא אויפגעהאלטען רוהיג און אזוי ארום איז פארמידען געווארען פון אן ערנסטען רייאט פון די פריזאנערס.

„גבאי" פון קירך באפרייט פון קלאגע אז ער האט געשענדעט מיידעל

מילטאן אנט. אפריל 16.

סטענלי ראסעל, דער "גבאי" פון א קירך אין אוקוויל און איינער פון די חשוב'סטע איינוואוינער פון שטעדטעל, וועלכער איז דא געמשפט געווארען אויף א קלאגע אז ער האט געשענדעט דאס דיענסט־מיידעל פונ'ם גלח סימור, איז, אויף דער פאראדנונג פון ריכטער פישער באפרייט געווארען פון דער קלאגע אויפ'ן גרונט וואס עס זענען ניט געווען גענוג באווייזע געגען איהם.

פונקט אין מיטען פון דעם פראצעס, האט ריכטער פישער אינסטרואירט דער דזשורי אז זי זאל ארויסטראגען א ווערדיקט פון ניט שולדיג געגען דעם אנגעקלאגטען. ארדעסירענדיג די דזשורי האט דער ריכטער געגעבען צו פארשטעהן, אז די דזשורי מעג זיך האבען א חשד אז דער אנגעקלאגטער איז יא שולדיג, ווארום דאס מיידעל וואלט גלאט ניט אויסגעטראכט א פוסטע געשיכטע אבער ווייל עס פעהלען באווייזע צו קענען באשטעטיגען דאס און וואס דאס מיידעל ווערט באשולדיגט, איז דער ריכטער געצוואונגען צו הייסען איהם באפרייען.

"אויב ער איז ווירקליך שולדיג וועט ער עס האבען אויף זיין געוויסען זיין גאנץ לעבען", האט דער ריכטער געזאגט, און עס וועט זיין א לעסאן פאר איהם און פאר אנדערע מענער צו לאזען צורוה שוואכע פרויען."

מרס. ראסעל, וועלכע האט זיך געפונען אין געריכטס־זאל די גאנצע צייט האט ביטער געוויינט ווען איהר מאן איז באפרייט געווארען.

פאליציי ברעכט אפ קאמוניסטישען מיטינג

בעת א מיטינג פון דער "יונייטעד פראנט קאנפערענץ" (א קאמוניסטישע ארגאניזאציע) איז אפגעהאלטען געווארען אין א האל אויף 1 דעניסאן עוועניו, האבען דעטעקטיווס זיך אריינגעריסען און האבען פארכאפט אלע דאקומענטען און אלע "מיניטס" פון דעם מיטינג.

דער מיטינג איז פארופען געווארען צו אויסארבייטען פלענער וועגען דער קומענדער 1־טער מאי פייערונג.

רייאטען פון ארבייטסלאזע אין ניי־זעעלאנד נעמען אן ערנסטען כאראקטער

אוקלאנד, ניי־זעעלאנד, אפריל 16

די רייאטען פון די ארבייטסלאזע וועלכע האבען דא אויסגעבראכען צום ערשטען מאל דאנערשטאג, זענען ווידער־באנייט געווארען און האבען אנגענומען א גאנץ ערנסטען כאראקטער ווען די ארבייטסלאזע האבען זיך געשלאגען מיט דער פאליציי און אינ'ם געשלעג זענען 130 פערזאן פארוואונדעט געווארען. די ארבייטסלאזע האבען אויך צושלאגען די פריוואטע פאליסלייט און די מאטראזען פון דער שיף "פילאמעל" וועלכע האבען געהאלפען צו אויפהאלטען ארדנונג.

אייניגע פון די פארוואונדעטע געפינען זיך אין א קריטישען צושטאנד. צווישען זיי א צאהל פאליסלייט און איבער 300 פון די אנפיהרער פונ'ם רייאט זיינען ארעסטירט.

פענסטער און טיהרען זענען צושמעטערט געווארען און א קירך איז אונטערגעצונדען געווארען, דער מאטעריעלער שאדען ווערט אפגעשאצט צו באטרעפען איבער א האלבען מיליאן דאלאר.

די רעגירונג האט דערקלערט אז זי איז גרייט צו אננעהמען ענערגישע מיטלען צו מאכען א סוף מיט די רייאטען פון די פארצווייפעלטע ארבייטסלאזע.

א סברא אז סטאלין האט זיך איבערגעבעטען מיט טראצקי'ן

איסטאמבול, טערקיי, אפריל 16.

די טערקישע צייטונג "דזשומהוריעט" באריכטעט היינט אז זי האט אויסגעפונען פון העכסט פארלעסליכע קוועלען דאס לעאן טראצקי און יאזעף סטאלין האבען זיך ווידער איבערגעבעטען, און אז סטאלין האט איינגעלאדען טראצקין צו אומקעהרען זיך צוריק קיין רוסלאנד.

קיינע איינצעלהייטען ווי אזוי דאס איבערבעטען זיך איז פארגעקומען, זאגט די צייטונג, אז זי קען דערווייל ניט ארויסגעבען. עס ווערט אויך ניט אנגעגעבען דורך וועמען און אויף וואס פאר אן אופן די פארהאנדלונגען פאר א שלום זענען אנגעפיהרט געווארען.

„ארט" קאמיטעט איז ארגאניזירט געווארען אין טאראנטא

אן "ארט" קאמיטעט איז ארגאניזירט געווארען אין טאראנטא, מיט'ן צוועק צו ארגאניזירען אן "ארט" ארגאניזאציע ביי אונז אין שטאדט.

נעהמענדיג אין אנבעטראכט די צרות פון די אייראפעאישע אידען האבען פראמינענטע אידען זיך פארזאמעלט אין דער היים פון וויליאם אגראנאוו און עס איז באשלאסען אז טאראנטא מוז העלפען דעם "ארט" אין זיין ארבייט פאר די נויטליידענדע אידען.

א קאמיטעט פון 6 איז אויסגעקליבען געווארען באשטעהענד פון סעם קראניק, דזש. ל. קאהען, מארים גאלדסטיק, הערריי ראטענבערג, אהרן לאדאווסקי און מרס. דאראטי דווארקין.

די קאמיטעט האט אויך אפעלירט צו די וואס ווילען העלפען אז זיי זאלען קאמיוניקירען מיט מרס. דווארקין 725 דאנדעס וועסט. טעל. וויווערלי 6168.

יאפאן באשולדיגט רוסלאנד פאר כינעזישען אויפשטאנד אין מאנדזשוריע

שאנכאי, אפריל 16

אן עפענטליכע באשולדיגונג, אז רוסלאנד שטעהט הינטער דעם כינעזישען אויפשטאנד אין מאנדזשוריא איז געמאכט געווארען פון דעם יאפאנעזישען הויפט קאמאנדיר גענעראל טאמאן, וועלכער שטעהט אן דער שפיץ פון דער יאפאנעזישער ארמיי אין מאנדזשוריא.

ער האט דערקלערט אז דערמיט וואס די סאוויעט־רעגירונג האט צוגענומען די באהנען אויף דער סאוויעטישער טעריטאריע איז געווארען אונמעגליך צו קענען ברענגען יאפאנעזישע סאלדאטען צום צפון־טייל, וואו אן אויפשטאנד קומט איצט פאר פון דעם כינעזישען גענעראל מאה, וועלכער האט זיך פריער געהאט פארקויפט צו די יאפאנעזער און איצט האט ער זיי פאראראטען.

"עס וועט איצט נויטיג זיין אן ארמיי פון 100 טויזענט יאפאנעזישע סאלדאטען פאר צוויי אדער דריי יאר צו אפרייניגען צפון מאנדזשוריא פון די כינעזישע רעבעלען", האט דער גענעראל דעקלערט.

די פראווינץ העילונקיאנג וואס גענעראל מאה האט אפגעריסען פון די יאפאנעזער געפינט זיך ביי סאוויעטישער גרעניץ. בלויז דער טייך אמור טיילט אפ סיביר פון העילונקיאנג. גענעראל מאה האט איצט א גרויסע כינעזישע ארמיי מיט זיך און ער איז גרייט צו קעמפען מיט יאפאן. זיינע סאלדאטען זענען איצט קאנצענטרירט צווישען העילון און טסיטסיהאר, מיט אן ארטילערישער בריגאדע אונטער גענעראל יואן טסינגוי, וועלכער באוואכט די אייזענבאן. אין טסיטסיהאר גופא געפינט זיך אויך א כינעזישע קאוואלעריע אפטיילונג.

פעיפינג, כינע, אפריל 16.

באריכטען זענען דא דערהאלטען געווארען פון אינערליכע טיילען פון כינע אז אן ארמיי פון כינעזישע קאמוניסטען וואנסירט אויף דער כינעזישער פראווינץ פוקיען און אלע אמעריקאנער און "בריטישע איינוואוינער אין יענער פראווינץ האבען באצייטענס אנגעהויבען אפליידיגען זייערע שטעדט.

עס איז אויך באריכטעט געווארען אז א בריטישע קריגס־שיף איז אריינגעשיקט געווארען אין דער שטאדט אמאי, די הויפט־שטאדט פון דער פראווינץ פוקיען און אז די כינעזישע רעגירונג האט ארויסגעשיקט גענעראל טשיאנג־טשון צו באקעמפען די קאמוניסטען.

פייער סיגנאל לעבען לינדבערגס הויז נעכטען פריה

טרענטאן, נ. דזש. אפריל 16.

א מאגנעזיום סיגנאל פייער האט היינט פלוצלינג אויסגעבראכען לעבען קאל. לינדבערגס הוים און דאס פייער האט געדויערט 5 מינוט.

פארמערס פונ'ם גאנצען אומגעגענט זענען געקומען צולויפען, מיט דער האפנונג אז דער סיגנאל האט עפעס צו טאן מיט לינדבערגס קינד אבער אויסגעלאזען האט זיך גארניט.

קאל. שווארצקאפף פון דער נ. דזשוירזי סטייט פאליציי האט דערקלערט אז דאס פייער איז געווען א צופעליגעס און אז ער האט גארניט צו טאן מיט דער קידנעפינג. מען גלויבט אבער אז עס האט יא עפעס צו טאן מיט דער קיום.

דזשאהן עירד'ס באבאר סקאנדאל וועט אויך אונטערזוכט ווערען

ריכטער ארד וועט אונטערזוכען ווארום דזשאהן עירד [illegible] מען 125 טויזענט דאלער פון דער באהארנא קארפארעישאן — עירד [illegible] ען דאס געלט פאר צונויפפירען די באהארנא פירמע מיט דער אנטעריא הי[illegible] אפאזיציע האט באשולדיגט עירד'ן אז ער האט אויסגענוצט די הײדרא פאר פערזענ[illegible] אינטערעסען.

N Y Public Library
476 Fifth Ave
NEW YORK N Y

די פראווינציעלע רעגירונג פון אנטעריא האט באשלאסען צו נאכגעבען די פאדערונג פון דער אפאזיציע, און צו באשטימען אן אונטערזוכונג וועגען אלע הײדרא טראנסאקציעס, איינשליסענדיג אויך די 125 טויזענט דאלער וואס דער יונגער דזשאהן עירד (א זוהן פון סער דזשאהן עירד) האט באקומען פון דער באהארנא קארפארעישאן.

אין פארלויף פון דער לעצטער לעגיסלאטור סעסיע איז, ארום דער דאזיגער פראגע אנגעגאנגען, א היציגער קאמף צווישען דער רעגירונג און דער אפאזיציע.

סאי דער ליבעראלער פירער אין דער לעגיסלאטור וויליאם ע. נ. סינקלער און סאי דער פראגרעסיווער פירער האנ. הערי ס. ניקסאן האבען ביטער געקעמפט דערפאר אז די רעגירונג זאל באשטימען א ברייטע אונטערזוכונג וועגען אלע באשולדיגונגען וואס זיינען געמאכט געווארען אין פארבינדונג מיט אלע הײדרא טראנסאקציעס פאר די לעצטע פינף יאר.

די אפאזיציע האט באזונדערס שטארק געפאדערט אז עס זאל אונטערזוכט ווערען די ראליע וואס דער אינזשעניר דזשאהן עירד, דער אינגערער, האט געשפילט ביים צוזאמענפיהרען די אנטעריא הײדרא מיט דער געוועזענער בוהארנא קארפארעישאן וועגען קויפען עלעקטרישע קראפט.

ביי דעם לעצטען באהארנא סקאנדאל איז ארויסגעבראכט געווארען אז מר עירד האט באקומען א סומע פון 125 טויזענט דאלער פון דער באהארנא קאמפאניע דערפאר וואס ער האט אויסגעווירקט אז די אנטעריא הײדרא זאל קויפען ביי דער באהארנא עלעקטרישע קראפט. דאס הייסט, אז די הײדרא, וועלכע איז א פאלקס־אייגענטום איז פונ'ם יונגען עירד, אויסגענוצט געווארען פאר זיינע אינטערעסען, אזוי האט די אפאזיציע גע'טענה'ט און האט געפאדערט אז דער דאזיגער סקאנדאל זאל ווי גענעריג אונטערזוכט ווערען, און עס זאל פעסטגעשטעלט ווערען אויף ווי ווייט די הײדרא איז ווירקליך אויסגענוצט געווארען דורך די לעצטע פינף יאר, ניט נאר פונ'ם יונגען עירד, נאר אין אלע אירע טראנסאקציעס.

איבער דער דאזיגער פאדערונג זענען פארגעקומען א סך היציגע דיסקוסיעס ביי דער לעצטער לעגיסלאטור סעסיע. די רעגירונג האט גענאמט מסכים געווען צו אונטערזוכען בלויז א טייל פון די באשולדיגונגען געגען דער הײדרא און זי האט באשטימט ריכטער מידלטאן צו אנפירען מיט דער אונטערזוכונג. זי האט אבער בשום אופן ניט געוואלט מסכים זיין אז דער עירד סקאנדאל זאל אויך אונטערזוכט ווערען.

איצט אבער האט די רעגירונג נאכגעגעבען דעם דאזיגען פארלאנג אויך, און ביידע אפאזיציאנעלע פירער האבען נעכטען אויסגעדריקט זייער פולסטע צופרידענהייט דערמיט.

די רעגירונג האט דערקלערט אז זי האט נאכגעגעבען די פאדערונג צו אונטערזוכען דעם גאנצען עירד־סקאנדאל אויף דער רעקאמענדאציע פון דעם אונטערזוכער ריכטער מירלטאן. זי האט אבער באדויערט וואס דער ריכטער וועט מער ניט קענען אנפירען מיט דער אונטערזוכונג צוליב זיין שוואכען געזונט און א צווייטער ריכטער האנ. דזשאהן פ. ארד איז באשטימט געווארען אויף ריכטער מידלטאן'ס פלאץ צו פארזעצען די אונטערזוכונג.

ריכטער מידלטאן האט אנגעפירט די אונטערזוכונג בלויז איין טאג צייט און ער איז באלד קראנק געווארען. די אונטערזוכונג איז דעריבער איבערגעריסען געווארען מיט דער האפנונג, אז דער ריכטער וועט אין גיכען געזונט ווערען, אבער אזוי ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען אז זיין קראנקהייט פארלענגערט זיך איז ריכטער ארד באשטימט געווארען אויף זיין פלאץ.

פון זיכערע קוועלען ווערט אנגעגעבען אז האנ. ג. האווארד פוהרגוזאן, געוועזענער פרעמיער פון אנטעריא, האט אויף זיין לעצטען באזוך אין טאראנטא, געראטען פרעמיער הענרי אז ער זאל לאזען אונטערזוכען דעם עירד־סקאנדאל און אלע אנדערע הײדרא־טראנסאקציעס, כדי עס זאל ניט ארויסרופען קיין חשד ביי דער באפעלקערונג.

די אונטערזוכונג, אונטער ריכטער ארד וועט, ווארשיינליך אנגעהויבען ווערען, אין די קומענדע עטליכע טעג. עס ווערען דערווארט גאנץ היפשע סענסאציעס מיט דער באנייאונג פון דער אונטערזוכונג.

אינגעל דערשיסט זיין קוזין שפילענדיג זיך מיט א רעוואלווער

טשיעף קאראנער דר. מ. מ. קראופארד האט נעכטען באשטימט אז קיין "אינקוועסט" איז ניט נויטיג וועגען דעם טויט פון האווארד האלדסווארט, א זוהן פון אלדערמאן ס. ה. האלדסווארט, וועלכער איז דערשאסען געווארען אויף אן עקסידענטאלען אופן פון זיין אינגערען קוזין דזשאן האלדסווארט פון וויניפעג.

די טראגעדיע האט פאסירט אזוי פלוצלונג אז זי איז געקומען ווי אן איבעראשענדע דערשיטערונג פאר דעם אינגעל'ס עלטערן. האווארד איז געווען דער איינציגער זוהן פון אלדערמאן האלדסווארט.

פארגעקומען איז עס אין דער פוטערווארג סטאר פון אלדערמאן האלדסווארט אויף בלור סטריט ווען דער יונגער האווארד האט געוויזען זיין אינגערען איניפעגער קוזין פארשיידענע מלחמה־אנטיקען וועלכע זענען געלעגען דארט, ווי צום ביישפיל מעדאלען, שווערדען און אנדערעס. פלוצלונג האבען זיי זיך אנגעשטויסען אויף א רעוואלווער וועלכער איז דארט אויך געלעגען.

דער יונגער שטיפערישער דזשאהן האט גענומען דעם רעוואלווער אין האנט און אוועקשטעלענדיג זיך נעגען זיין עלטערען קוזין האט ער זיך אנגערופען: "האווארד איך וועל דיך דערשיסען" און ער האט תיכף אויסגעשאסען.

די קויל האט געטראפען האווארד'ן אין בויך און איז דורכגעגאנגען דורך דער צווייטער זייט. מיט צוויי און א האלבע שעה שפעטער איז האווארד שוין געווען טויט אין וועסטערן האספיטאל.

ל. פיינבערג וועגען דער רוסישער רעוואלוציע היינט אווענט

דער באקאנטער אידישער דיכטער, ל. פיינבערג, וועמענס בוך "ליכט און ברויט", עס איז דא ניט לאנג ארוים פון דרוק, וועט היינט, זונטאג אווענט געבען א לעקטשור איבער דער טעמע "די רוסישע רעוואלוציע אין זיין פאעמע "באלשעוויקעס".

די לעקציע איז אראנזשירט און קומט פאר אין דעם לאקאל פון באראכאוו ארבייטער היים אויף ספעדיינא עוועניו.

זאגט אז קלאגע געגען לאקאל 222 אמאלגאמייטעד ניט צוריקגעצויגען

די סומע פון $5000 וואס הערי בלעקסטאן מאהנט ביי לאקאל 222 פון דער אמאלגאמייטעד יוניאן, איז פון ריכטער גרענט ניט בטל געמאכט געווארען און מר. בלעקסטאן קאן מאנען די דערמאהנטע סומע ביים לאקאל.

אידיש אינגעל הייסט רופען פייערלייט צו ארויסנעהמען איהם פון צימער

סידני קראל, א דריי יאהריג אידיש אינגעלע האט זיך פארבענקט נאך פייערלייט, האט ער גענומען און זיך פארשלאסען אין אן אויבערשטען צימער צוזאמען מיט זיין שוועסטערל אויף 66 ראבערט סטריט. וואו זיין זיידע און באבע וואוינען און האט ארויסגעשריען צו זיין מוטער אז זי זאל רופען די פייערלייט.

די פייערלייט זיינען אנגעקומען און מען האט איהם ארויסגעשלעפט.

די קראלס וואוינען אויף 557 אסינטאן עוועניו.

צו אונזערע לעזער!

מיר ציהען די אויפמערקזאמקייט פון אונזערע לעזער אויף דעם היינטיגען פארגרעסערטען נומער "אידישער זשורנאל", איבערהויפט צו די פארשיידענע ערב פסח אנאנסען, ווי די ספעציעלע "בארגיינס" וועלכע די ט. איטאן קאמפאניע מאכט אויף פסח ארטיקלען און זענען צו באקומען מאנטאג. דער ספעציעלער אפער פון "מיפ טאפ טיילארס" פאר פסח, און צעהנדליגע אנדערע, וועלכע איהר זעהט אין צייטונג.

דערמאנט דעם "זשורנאל" ווען איהר קויפט די ארטיקלען.

די פארוואלטונג פון "אידישען זשורנאל".

☞ די טעלעפאן נומערן פון „אידישען זשורנאל" זיינען: ערעלייד 7424 און ערעלייד 7425 ☜

קישען געוואשען — מיט פעדערען צוזאמען

לאזט אויסרייניגען אייערע קישענס פון אינווייניג ארויס — אמת געריינגט — געוואשען, געלופטערט און פעדערען אויפגעפוכט — מאכט זיי ווייך און פוכיג, ווי ווען איהר האט זיי געקויפט. עס איז א ניי סערוויס, וועלכער ווערט נויטיג ווי וואשען אנדערע בעטצייג. דער פרייז איז איין דאלאר פאר א פאר. טעלעפאנירט — שטעלט אפ איינעם פון אונזערע העפליכע דרייווער — אדער נוצט אונזער קעש־און־קערי דעפארטמענט.

ללאידברוק 2161

SEMI FINISHED
TORONTO WET WASH LAUNDRY Ltd.

175 אסינגטאן עוועניו

שטעלט אן אייער ראדיא אויף דער "טשיר אפ" שטונדע — סי. קיי. על סי. — 9 פ. מ. טעגליך.

פיינטינג, פייפער הענגינג

מיר דעקארירען אייערע רומס פאר 5 דאלאר א רום, מיט אונזער פייפער. טעלעפאנירט גלייך: — לאמבארד 6951.

אקאונטענט־בוקקיפער

12 יאהר עקספיריענס, וועט פיהרען אייערע ביכער טייל־צייט, אדער אודיטען פאר מעסיגע פרייזען.

אינקאם טעקס רעטורנס פיילד.

א. א. גאלדענבערג
75 האמוואוד דרייוו
הילקרעסט 7504W.

ראדיאס גע'פיקסט

ביי עקספערט ראדיא מעכאניק צו די ביליגסטע פרייזען. טעלעפאנירט: — מר. פעלזסטיין, רענדאלף 2018
צופרידענהייט גאראנטירט.
2251-5-15)

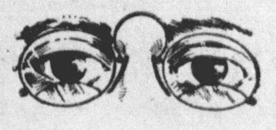

אונטערזוכט אייערע אויגען, און קריגט די ריכטיגע גלעזער. דער איינציגער ספעציאליסט, וועלכער איז אויטאריזירט פון גאווערמענט אלס

אפטאמעטריסט
און אפטישען
דר. הענרי הערריס
279 קאלעדזש סט.
(לעבען ספעדיינע)
אפען ביז 9 אוהר אווענט.

Dr. Henry Harris
EYESIGHT SPECIALIST
Phone Trinity 6604
279 College St. near Sradina
Open until 9 p. m.

אויסראטען גאראנטירט

וואנצען, ראטשעס, מוילבען א. א. וו. ארבייט, וואס שטעלט צופרידען, צו פרייזען, וואס שפארען אייך אייער געלט. לייסענסד אפערייטארס באשעפטיגט.

NATIONAL
Exterminating Co.
מעלראז 1651

KELVINATOR

עלעקטריק רעפרידזשיריישאן

דאס פיינסטע ווערט
צו באקומען־אבסאלוט!
קען מען יעצט באקומען פאר אזוי ווייניג ווי
$10 איינצאלען
און דעם באלאנס צו 25 סענט א טאג
פאר 30 מאנאטען אויסצוצאהלען

קענט איהר אייך פארגינען צו זיין אהן עלעקטריק רעפרידזשירייישאן, וואס היט אפ אייער געזונט און שפייז.

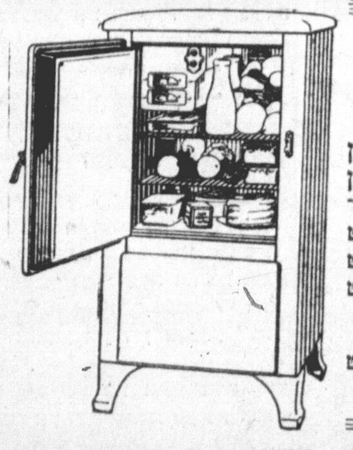

פרידזשידיירס
פאר מילך־סטארס, בוטשערס און רעסטאראנס.

מיר גיבען א ליבעראלען עלאונס פאר אייער אלטען אייז אדער עלעקטריק רעפרידזשירייטאר. פארוואס זאלט איהר פארשווענדען געלט אויף אייז, ווען איהר האט אזא מעגליכקייט.

טעלעפאנירט אדער קומט נאך גענויע פארטיקולארס.

ELECTROCHEF

שנעלסטע עלעקטרישע רענדזשעס

"פאקוסד היט", א נייע אנטוויקלונג אין באהייצונג עלעמענט, האט פארשנעלערט דאס עלעקטרישע קאכען. די היץ שלאגט זיך אפ און קאנצענטרירט זיך אויף די כלים, און וועלכע עס ווערט געקאכט. קאכען נעהמט בלויז א העלפט צייט.

די אויוען דערהיצט זיך ביז 400° אין ווייניגער ווי א העלפט פון דער געוועהנליכער צייט. עס איז דער שנעלסטער היים אויוען אין דער וועלט. קומט אריין און זעהט דעם רענדזש און לאמיר אייך דערקלערען פיעלע מעלות.

מיר אינסטאלירען אייך גילבערט און באקסטער אייל ברענער און אויטאמאטישע קוילען בלאוער אויף לייכטע באדינגונגען.

פאר ספעשעל אפאינטמענט טעלעפאנירט: —

דזש. קלמן גארפינקעל
רעפרעזענטאטיוו
טעלעפאן: מידוויי 1227, ערעלייד 6435
אויך יעדען אווענט פון 7 ביז 9 אויסער פרייטאג

פארלאנגט

פארלאנגט עקספיריענסד ווייטרעסעס אדער ווייטערס אין רובין'ס רעסטאראן, 370 קאלעדזש סטריט.
825-4-17)

פארלאנגט א יונגע פרוי אהן קינדער פאר הויז ארבייט ביי א פיינער פאמיליע. אויסער טאראנטא. פרעגען אדער שרייבט 185 מיקאל סטריט.
841-4-17)

פארלאנגט עקספיריענסד מענער פינישערס אויף לידיס סילק דרעסעס. פרעגען לייאן דרעס קאמפאני, 116 ספעדיינע עוו.
815-4-18)

קארפענטערינג, ווארענדעס, סאן רומס, ווענט, גאראדזשעס, הארדוואור פלארינג. פרענטש טירען, ביליגע פרייזען דייטשע קארפענטערס. קינגסדייל 0519 צו יעדער צייט.
844-2-17)

אלטערייצאנס, קארפענטערינג, בריק און קאנקריט. עקסטרא סינקען און פוירנעס רעפיירינג. מעלראז 7887.
854-4-17)

ענגליש — לערענט צו שרייבען און לייענען מיט א געוועזענעם סקוהל לעהרער. אויך וויאלין לעסאנס 50 סענט פריוואטע לעסאנס. מר. סטיוארט, 339 מאנטראז. לייקסייד 8700.
843-4-17)

דעזיינער פאר א גוט עסטאבלישטער לידים קאוט און סוט הויז. פארלאנגט. גוטער אפער פאר א יונגענמאן מיט איניציאטיווע און פעהיגקייט. גיט אן עלטער, סאלארי, פריהערדיגע עקספיריענס און רעפערענסעס. שרייבט באקס 186.
814-4-17)

פארלאנגט אלערליי הינטלאך, בעסטע פרייזען געצאהלט. טריניטי 3155 דזשיי.
808-4-12-14-17)

פארלאנגט דזשאבס, פארשטאפטע דריינס אויסגערייניגט און פארריכט. עקסקעווייטינג בריק און סעמענט ארבייט געמאכט צו די ביליגסטע פרייזען. וויינבערג, עקספערט דריינער. טעלעפאן עדעלייד 8260.
729-4-10-17)

דייטשער מאן זוכט ארבייט ביי פלאסטערינג, טשימניס, סעמענט רעפיירינג. קליינע פרייזען, ארבייט גאראנטירט. ווייווערלי 6834.
885)

פארלאנגט צו קויפען סעקאנד הענד פארניטשור, רופט מיך צו יעדער צייט, מעלראז 2510, מר. פוירל.
901)

פארלאנגט א באי צו א סטענד אין א פעקטארי. פרעגען 392 מארקהאם סט.
894)

א יונגערמאן פארלאנג צו לערנען דרייווען א קאר, וועט באצאהלען דערפאר און אויך העלפען אין דער ארבייט בייגאכט. שרייבען באקס 188.
891)

פארלאנגט עקספיריענסד טראוועלערס צו נעהמען ארדערס אויף קאסטימער סוטס אויף קאמישאן. מיר האבען אימפארטירט א גרויסען סעלעקשאן פון אלע סארטען פיינסטע ענגלישע ווארעס. צוויקעל, 606 דאנדעס וועסט.
879-4-18)

יונגער דייטשער מעכאניק זוכט ארבייט ביי פריוואטע אדער טראק דרייווינג ווייווערלי 1385. מר. פרעדמאסא.
874)

יונגע אונגארישע פרוי זוכט הויז ארבייט ביים טאג. קען רעדען פויליש. מרס. באדזאסיקי, 179 אגוסטא עוו. ווייווערלי 2167.
861)

יונגע פרוי זוכט אלערליי הויז ארבייט, ביים שטונדע, טאג, וואך אדער מאנאט. 16 גרענדוש עוו. מרס. בוואול.
869)

פארלאנגט צו רענטען א דאונסטערז פלעט פון 4 רומס, זאל זיין מיט אלע קאנוויניענס. 461 יוקליד עוו. טעלעפאן טריניטי 1534 דזשיי.
866)

יוניווערסאל 50 סענט טעקסי

אלע נייע 6 סילינדער סידאנס. דער איינציגער ביליגסטער אידישער טעקסי קעב פלאץ. ספעשעל פרייזען פאר חתונות און לויות. לאמבארד 1155.
649-5-2)

קוויטונגען פון מושב זקנים

פון א ברידזש פארטי פון די סקוועער יאנג ליידים, 581 מארקהאם סט., וועלכע איז געגעבען געווארען אין האנאר פון דער טשערליידי מרס. סיגעל, איז געזאמעלט געווארען $5.50. די סעקרעטערין, מרס. נאלד האט געבראכט די געלט.

מיר דאנקען הערצליך אלע מנדבים.

ש. הערים, פרעזידענט.

צו פארקויפען

צו פארקויפען א לידים רעדי־טו־וועיר און מילינערי סטאר, גוטער לאקיישאן, ביליג רענט, זיכער א לעבען צו מאכען. אורזאכע אנדערע ביזנעס. פאר אינפארמאציע ווייווערלי 2418.
807-4-17)

צו פארקויפען קאנטערס, שעלפס, רעסקס, פיילינג קאבינעטס, 2 טשערס, טייפריטינג מאשין פאר אן אפיס. 519 ראנדעס וועסט.
832-3-17)

קראפארד סט., סאליד בריק, 7 רומס און סאן רום, הארדוואוד, סטים היט, דיטעשט, דאבעל גאראדזש, 25 פוס פראנטעדזש, אלע מאדערנע קאנוויניענס. די הויז מוז פארקויפט ווערען. אורזאכע אייגענטימער פארלאזט די שטאדט. קיין ריזאנייבעל אפער רעפיוזד. פאר אינפארמאציע עלגין 4643. אויך פאר אנדערע הייזער אין א סענטרעל לאקיישאן.
822)

איבערצוגעבען סטאר מיט פיקסטשורס מיט אדער אהן סטאק. אויך 5 רומיגע אפארטמענט, ביליג רענט, גוט געהענדע ביזנעס. 1360 קווין איסט. אורזאכע אויף'ן פלאץ.
819-4-17)

צו פארקויפען א טאבעקא סטאר. אורזאכע געהט אין אנדערע ביזנעס. — 186 קווין וועסט.
877)

צו פארקויפען א שניידער עלעקטריק מאשין, אויך איינע פאר דרעסעס מיט אן עלעקטריק אייזען, ביליג. מ. לאנדסמאן, 414 דאנדעס וועסט.
767)

צו פארקויפען באים ספרינג קאוטס $2.50. סוטס 4.00. 221 מיקאל סט.
896)

צו פארקויפען אדער פאררענטען א הויז, אלע קאנוויניענס, ביליג רענט צום קאסטימער. 55 בראנזוויק עוו. פרעגען 57 בראנזוויק עוו.
870)

א ספעשעל אויספארקויף אויף באים קעפס, די בעסטע ווארעס. 49 סענט, אלע סייזעס. 149 מיידזשאר סטריט.
882-4-18)

א בארגיין. צו פארקויפען עלעקטריק סינגעל מאטאר סטענד שניידער מאשינען 31—20. אויך ווילער־ווילסאן מאשינען און טייבעלס. 87 דיארסי סטריט.
886)

איבערצוגעבען א דעליקאטעסען סטאר מיט א וואוינונג. 668 דאנדעס וועסט.
860-1418)

צו פארקויפען א האפמאן מאשין און באילער. ערשטע קלאס קאנדישאן, גוט ווי ניי. ווערט פארקויפט פאר א קליינעם פרייז, פאסיג פאר לידים אדער מענס פרעסינג. — פרעגען דייווים, לובעלסקי, לימיטעד. 63 וועלינגטאן סט. וועסט.
820)

צו פארקויפען סטיישאנערי, סיגאר און אייז־קרים פארלאר, זעהר ביליג. זיכער א לעבען צו מאכען מיט א קליינעם איינצאהל קען עס ווערען געקויפט. — פרעגען באטלער פיקסטשורס קאמפאני, 489 קווין וועסט. ערעלייד 3237 אדער מידוויי 9436.
897-4-18)

גוטע געלעגענהייט פאר'ן קויפער. צו פארקויפען א מילינערי סטאר, מיט אדער אהן סטאק. בעסטער געגענד פון שטאדט. אורזאכע קראנקהייט. שרייבט באקס 187.
887)

מיר מופען פאר $1.25 א שטונדע. פארזיכערט קיינע דעמעדזשעס. ערעלייד 2830.
898)

ב. שוגער, 88 באלדווין. ווען איהר האט צובראכענע ווינדעס, טעלעפאנירט ווייווערלי 3592. סייפט דעם נומער.
895)

פראפעסאר וו. ה. טייז — פיאנא טיטשער, ספעשעליסט מיט אנפאנגערס לעסאנס געגעבען אין סטודענטס היים נאטען און ביכער געגעבען פריי צו סטודענטן. פאר אפאינטמענטס טעלעפאנירט לאמבארד 3669.
883)

דייטשער אויטאמאביל מעכאניק לאנגע יאהרען עקספיריענסד, וועט פיקסען אייער קאר אין אייער גאראדזש זעהר ריזאנייבעל. מידוויי 7598.
875)

דעקארייטאר, פיינטינג און פייפערהענגער

הייזער, אפארטמענטס, סטארס און אזוי ווייטער. אויך אויסייד פיינטינג. קוואליטי סערוויס, פרייז ריזאנייבעל. טעלעפאן טריניטי 7295 דאבעליו.
526-4-28)

צו פאררענטען

צו פאררענטען 2 אדער 3 שעהנע רומס ביי א קליינער פאמיליע. 349½ יוקליד עוו. טריניטי 0766 עף.
900)

צו פאררענטען א פלעט פון 3 רומס, הארדוואוד פלארס, סינק אין קיטשען, אלע קאנוויניענס, גאראדזש אויב פארלאנגט. פרעגען 28 ביטרים סט.
892)

צו פאררענטען 2 שעהנע רומס, הארדוואוד פלארס, קאבארדס און א שעהנע, גרויסע דאבעל ווארענדע מיט אדער אהן א גאראדזש. פרעגען 50 ראבערט סט.
890)

צו פאררענטען א באהייצטען אפער דופלעקס, אלע מאדערנע קאנוויניענס, 5 אדער 7 רומס, הארדוואוד פלארס דורכאוים. 276 קראפארד סטריט.
889)

צו פאררענטען א שעהנע פורנישד רום אין א נייער היים. 738 יוקליד עוו. מעלראז 1506.
888)

צו פאררענטען א פלעט פון 3 אדער 4 רומס, הארדוואוד פלארס, סינק אין קיטשען, אלע קאנוויניענס, ניי דעקארירט. גלייך אריינצומופען. 142 גריים סט.
880)

צו פאררענטען 2 שעהנע רומס אין א נייער מאדערנער הויז, ניי דעקארירט די גאנצע הויז, סינק און קאבארד און אלע אנדערע אימפרואוומענטס ביי א קאפעל. פאסיג פאר א קאפעל. 63 ראקסטאן ראוד. טעלעפאן צו נוצען.
863)

צו פאררענטען א פראנטפולען פלעט, 3 ביז 5 רומס, סאן רום, סטים היט, הארדוואוד פלארס, פיקסטשורס, ווינדע בליינדס, ביי א קליינער רעספעקטאבעל פאמיליע. 401 מענינג עוו.
864)

צו פאררענטען אן 8 רומיגע הויז מיט אלע קאנוויניענס, גריים סטריט. טריניטי 9024 דזשיי.
862-4-18)

צו פאררענטען 5 און 6 רומיגע אפארטמענטס אויף יוקליד עוו. אין אן אפ־טו־דייט אפארטמענט הויז. גלייך אריינצומופען. פרעגען 338½ יאנג סטריט טעל. ערעלייד 1357.
873-4-20)

צו פאררענטען א 3 רומיגען פלעט, אלע קאנוויניענס, הייסע וואסער באהייצונג. יונגע קאפעל פארגעציגען. 17 ביטרים סטריט.
871-4-19)

צו פאררענטען א פלעט פון 3 רומס, הארדוואוד פלארס, סינק אין קיטשען. פרעגען 270 מארקהאם סט.
846)

צו פאררענטען א פלעט פון 3 רומס, הארדוואוד פלארס, סינק אין קיטשען, ניי דעקארירט. אלע קאנוויניענס. 8 ביטרים סט.
851)

צו פאררענטען א פלעט פון 3 אדער 4 רומס, הארדוואוד פלארס, סאן רום, דאבעל ווארענדע, אלע קאנוויניענס. גלייך אריינצומופען. 189 מיקאל סט.
868)

צו פאררענטען א פלעט פון 3 רומס, און סאן רום, אלע קאנוויניענס, ביי א קליינער פאמיליע. 279 גריים סטריט. מעלראז 8032.
857)

גרעסטע געלעגענהייט, נאך קיינמאל ניט געווען. צו פאררענטען א סטאר, קווין נעבען בראדוויו, ביזיעסט סעקשאן פון שטאדט, געוועזען דזשענטס פורנישינג פאר 22 יאהר. ספעשעל אורזאכע. ניט אויך געלעגענהייט צו קויפען די סטאר. מידוויי 4342.
8551-4-18)

צו פאררענטען א 5 רומיגען גרויסען אפארטמענט מיט באהייצונג, דזשעניטאר סערוויס, ניי דעקארירט, רענט זעהר ביליג. 180 בעלוואודס עוו. טעל. מעלראז 7330. אווענטען הילקרעסט 8444.
878-4-24)

דרינגענד! ווער עס ווייסט, וואו עס געפינט זיך שרה גאלדבערג, פריהער געארבייט אלס דינסט אויף 953 אנדעס סטריט וועסט, און נאך פריהער אויף 52 סאסעקס סטריט, ווערט געבעטען צו לאזען וויסען מרס. וועקסלער, אידישע צדקה פעדעראציע, 179 בעווערלי סט. טעלעפאן ווייווערלי 1877.
811-4-17)

פיינטער און דעקארייטאר

אויב איהר ווילט זיין צופרידען פאר אייער געלט, ווען איהר געהט דעקארירען אייער הויז, רופט אפ ווייווערלי 6915. ספעשעל פרייזען פאר גרויסע דזשאבס. צופרידענהייט גאראנטירט.
819-4-28)

אדווערטייזט
אין
"זשורנאל"

צו פאררענטען

צו פאררענטען 3 רומס, ניי דעקארירט, אלע קאנוויניענס. פרעגען 372 ראקסטאן ראוד. לאמבארד 9624.
824-4-17)

צו פאררענטען א שעהנע רום, פאסיג פאר 2, אין א פריוואטער היים, מיט אדער אהן באורד, גריים סטריט, רעזאנייבעל. טריניטי 3925.
827-4-17)

צו פאררענטען פאר $75, באהייצטער אפער דופלעקס, 8 רומס, 2 באדרומס, ניי דעקארירט סאן רום 14 ביי 36 הארדוואוד פלארס דורכאוים, טיילד באד רום קאמפליט קיטשען, זעהר א שעהנער אפארטמענט, סאן רום מיט 18 קייסמענט ווינדעס, סקרינס, סטארם ווינדעס, עלעקטריק פיקסטשורס, אויטאמאטיק ראוו היטער, בריק גאראדזש. פרעגען לואיס 357½ פאלמערסטאן בולווארד.
831-4-17)

צו פאררענטען א גרויסע פראנט רום און קיטשען, סטים היט, הארדוואוד פלארס, טיילד באדרום. פאסיג פאר א יונגער קאפעל. 81 בראנזוויק עוו.
835-4-17)

צו פאררענטען א סטאר מיט 2 אפארטמענטס פון 8 רומס און גאראדזש, אין בעסטען געגענד, פאר אלערליי ביזנעס. 682 קאלעדזש סט. פרעגען 16 נעסאו סטריט. עלגין 1998.
800-4-12-13-15-17)

צו פאררענטען 1093 קווין איסט, 4 רומיגער אפארטמענט און גאראדזש. 30 דאלאר א מאנאט.

1807 דזשעראר איסט, סטאר און אפארטמענט $35 א מאנאט. ליידיג דעם ערשטען מאי. גוט פאר א קליינינג און פרעסינג. פרעגען מר. פעני, 422 ספעדיינע עוו. ווייווערלי 2409.
845-4-17)

צו פאררענטען א 3 רומיגען אפארטמענט אין די בעווערלי און גרענדזש אפארטמענטס, ביליג רענט. ווענדען זיך צום דזשעניטאר.
847-4-17)

צו פאררענטען 2 אדער 3 רומס, הארדוואוד פלארס, אלע קאנוויניענס. פרעגען 56 ביטרים סט. טעל. טריניטי 5084 עף.
839-4-17)

צו פאררענטען א פלעט פון 2 אדער 3 רומס מיט אלע מאדערנע קאנוויניענס, הארדוואוד פלארס, סינק אין קיטשען. גלייך אריינצומופען. פרעגען 286 מיידזשאר סטריט.
858-4-17)

צו פאררענטען א סטאר מיט רומס, 867 קווין וועסט. פרעגען 865 קווין וועסט
818-4-17)

צו פאררענטען 3 רומס און באדרום, אלע מאדערנע קאנוויניענס, מיט אדער אהן גאראדזש. 4 בעלוואודס עוו.
834-4-14-17)

צו פאררענטען 2 רומס אין בראנזוויק עוו. גאראדזש אויב נויטיג. יעצט ליידיג, נאר א קאפעל זאל זיך פרעגען קינגסדייל 8833.
723-4-10-17-23)

אלעקסאנדרא פארק אפארטמענטס. 1 אפארטמענט צו פאררענטען פון 4 רומס. גלייך אריינצומופען. פרעגען דזשעניטאר, 185 גרענדזש עוו. אדער מעלראז 6104.
821-4-18)

צו פאררענטען א פלעט פון 3 שעהנע גרויסע רומס, הארדוואוד פלארס דורכאוים, ווינדע בליינדס. 40 מאנטראז עוו. לאמבארד 0154.
893)

צו פאררענטען אן אפ־טו־דעיט אפארטמענט פון 3 און 4 רומס און באר רום, סטים היט, דזשעניטאר סערוויס, הייסע וואסער, ריזאנייבעל רענט. 53 בעווערלי סטריט. עלגין 4739.
881)

צו פאררענטען א לאוער דופלעקס, 5 רומס און סאן רום, באהייצט, בריק גאראדזש, אלע מאדערנע קאנוויניענס. מענינג, נארט אויף קאלעדזש. פרעגען 404 מארקהאם סטריט
876)

צו פאררענטען זעהר א שעהנעם פלעט אין א נייער מאדערנער היים אין א זעהר שיינעם נייעם געגענט סענטראל, 25 ראשהאלם דרייוו. לאמבארד 2727.
884)

צו פאררענטען א סטאר מיט אדער אהן רומס, באהייצט, סטים היט, פיקסטשורס, $30 א מאנאט. 1400 דאנדעס וועסט. מידוויי 4160.
899)

צו פאררענטען 2 ליכטיגע רומס מיט אדער אהן פורניטשור, מאדערנע קאנוויניענס, הארדוואוד פלארס, סינק אין קיטשען, שעהנער לאקיישאן, ביליג רענט. 261 ביטרים סטריט. טריניטי 8359.
872)

צו פאררענטען אן אפארטמענט פון 6 רומס און סאן רום, בארדען נעבען בלור, באהייצט. דזשעניטאר סערוויס. ליידיג דעם ערשטען מאי. פרעגען טעל. קינגסדייל 8833.
723)

דייוועס

פון 546 דאנדעס וועסט
מאכט א ספעציעלע
פסח סייל
אויף באיס און יאנג מענס סוטס און ספרינג קאוטס

חפצ'ס
"טארגסין"
ארדערס אויף פסח ווערען טעלעגראפירט

צו וואס שיקען טארגסין ארדערס, ווען מיר טעלעגראפירען עס פאר 25 סענט? ביליגסטע פרייזען אין שטאדט.

חפצ'ס שיפס קאנטאר
דעליווערט מיט פולער גאראנטיע
פסח'דיגע שפייז פעקלאך
(מצה, מעהל, צוקער)
"טארגסין" פעקלאך, אויך דאלארען איבערגעטעלעגראפירט בלויז 25 סענט
1000 צופרידענע קאסטימער!
הונדערטער אונטערשריפטען!
קומט אדער טעלעפאנירט:

חפצ'ס שיפס קאנטאר
DOMINION TICKET OFFICE
143 QUEEN ST. WEST
ADELAIDE 5971

חפצ'ס

שיפס־קאנטאר אנאנסירט
גרויסע בארגיינס
— אין —
שיפסקארטען
פון קענעדע
— נאך יוראפ און צוריק

עס וועט זיך אייך לוינען ווענדען זיך צו חפצ'ן אדער טעלעפאנירען איהם וועגען אינפארמאציע.

בעראט זיך מיט מיר יעצט וועגען אימיגראציע פראגען.

חפצ'ס שיפס קאנטאר
DOMINION TICKET OFFICE
143 QUEEN ST., WEST
ADELAIDE 5971

פייפערהענגינג און פיינטינג

מיר דעקארייטען אייערע רומס פאר 5 דאלאר און העכער מיט אונזער פייפער, ארבייט גאראנטירט. טעלעפאנירט גלייך לאידברוק 2350.
650-5-2)

חזן ב. זולאדאוויסקי

פיניגער געשולטער סוירדזשען
מוהל
— אויך —
מאדערנע מסדר קדושין
סערוויסעס אין ענגליש

עלטערען פון קינדער זאלען דאס נעהמען אין אנבעטראכט, ווייל דאס איז דער בענעפיט פון זייערע קינדער

קאנטרי לייט קענען מיך אויך רופען צו זייערע שמחות. איך וועל קיינעם נים ענטזאגען צו קומען.

וואוינונג 62 בראנזוויק עוועניו.
טעלעפאן קינגסדייל 8332
[illegible]

אויפ'ן גליטשיגען וועג

א שפאנענדער ראמאן
פון אידישען לעבען
אויף דער זייט ים
געשריבען פון
פראפעסער פון
"אונטערוועלט"
מארק סארדעל
(נאכדרוקען פארבאטען.)

(ווייטערס קומט)

האט ער א קלאפ געטאן און האט ערווארט אז באלד וועט די טיר זיך עפענען און עדי וועט זיך באוויזען און וועט איהם אריינפאלען אין די ארמעס. אזוי וועט ער זיך דערפרעהען מיט זיין פאטער.

אבער די טיר האט זיך ניט געעפענט, און אנשטאט דעם האט ער דערהערט עדי'ס קול פון אינווייניג:

— ווער איז דארט?

סעם האט זיך צושמייכעלט. אן איינפאל אביסעל? ווער עס איז, פרעגט ער! און אליין פארשטעהט ער דען ניט, דער נאר?

פונדעסטוועגען האט ער גלייך געענטפערט:

— דאס בין איך, דיין פאפא.

אבער די טיר האט זיך אלץ ניט געעפענט, און אנשטאט דעם האט זיך ווידער געהערט עדי'ס קול:

— א, דאס ביזטו, פאפא?

— יא, עדי.

— וואס מאכסטו, פאפא?

— וואס זאל איך מאכען?

א קליינע פויזע.

— פארוואס עפענסטו ניט, עדי?

— הא? דו זאגסט עפעס, פאפא?

— איך זאג, פארוואס עפענסטו ניט? איך וויל א קוק טאן אויף דיר — האט סעם געזאגט, נאך אלץ מיט א שמייכעל אויף די ליפען.

— א, פאפא, אנטשולדיג מיר... — האט עדי געזאגט פון יענער זייט טיר — איך האלט אין אנטאן זיך. איך וועל דיך באלד זעהן אונטען.

סעם האט א קוועטש געטאן מיט די אקסלען. דאס איז געווען א מאדנע באציהונג. פונדעסטוועגען האט ער געזאגט מיט דעם פריהערדיגען גוטמוטיגען טאן:

— אלרייט, עדי, איך וועל דיך זעהן שפעטער.

און האט זיך געלאזט געהן צו זיין צימער.

פון זיין צימער האט זיך געעפענט א טיר וואס האט געפיהרט צו מאריע'ס צימער. די טיר איז געשטאנען אפען. סעם האט אנגעהויבען ארונטערווארפען זיינע ברודיגע קליידער און איז געבליבען שטעהן אין די אונטערוועש, ווען ער האט געכאפט א בליק און האט דערזעהן מאריע'ן אין א דינעם כאלאט מיט ברייטע ארבעל. זי איז געזעסען פאר'ן שפיגעל, האט געראויכערט א סיגארעטעל און איהר דינסטמיידעל האט צוקעמט איהרע לאנגע, בלאנדע האר, וועלכע זענען זיך צופאלען, אזוי ווי אין כוואליעס, איבער איהרע ווייסע, רונדע אקסלען.

א פייערעל האט זיך אנגעצונדען אין סעם'ס אויגען. אפשר האבען מאריע'ס נאקעטע אקסלען איהם געריצט? יעדענפאלס האט ער קיין סך ניט געטראכט. ער איז דאך געווען ביי זיך אין הויז, און איז דען מאריע ניט זיין ווייב? זיין געזעצליכע ווייב? און האט ער דען ניט א רעכט צו קושען זי ווען ער וויל? איז ער, אין זיינע ברודיגע אונטערוועש, אריין גלייך צו איהר אין צימער.

— העלא, מאריע! — האט ער אויסגערופען פון דער טיר.

מאריע האט זיך א כאפ געטאן און זיך א ווארף געטאן מיט שרעק. ניט אזוי פון זיין אויסרוף, ווי פון זיין געשטאלט, וואס זי האט אין דעם אויגענבליק דערזעהן אין שפיגעל. זי האט א שוידער געטאן מיט עקעל. אין דעם מאמענט האט זיך איהר אויסגעוויזען, אז זי האט נאך קיין מיאוס'ערען מאנסביל אויף דער וועלט ניט געזעהן. דערצו די אומגעלומפערטקייט, אריינצוקומען אין איהר צימער, ווען זי איז אזוי זויבער, ערשט פון א הייסער באד, און ער — אין זיין ברודיגער אונטערוועש.

— א, סעם! — האט זי אויסגערופען מיט א פארוואורף — דו האסט מיך אזוי איבערגעשראקען.

— סארי, טייערינקע... — האט סעם זיך פארענטפערט און איז צוגעקומען נעהענטער צו איהר.

— א, מיין גאט! — זעה ווי דו קוקסט אויס! — האט מאריע מעהר ניט געקענט זיך באהערשען.

סעם איז אביסעל רויט געווארען, אבער איהר אויסגעשריי האט איהם פונדעסטוועגען ניט געשטערט צוצוקומען נאך נעהענטער צו איהר.

— דו ביזט שעהן ווי א מלאך! — האט ער געזאגט און האט אויסגעשטרעקט די האנט צו איהר.

מאריע איז געווארען נאך מעהר אויפגערעגט.

— וויפיעל מאל — האט זי זיך צושריהען — דארף איך דיר זאגען אז דו זאלסט מיר ניט שטערען ווען מען קעמט מיינע האר? און ווייטער — האט זי צוגעלייגט מיט א ברענענדיגען בליק פון איהרע אויגען — גיב א קוק אויף דיר, ווי דו זעהסט אויס אין דיינע ברודיגע וועש, שעהמסט זיך גאר ניט פאר מיין מיידעל?

איצט האט זיך סעם טאקע פארשעהמט. אבער ניט אזוי צוליעב זיין אונטערוועש, נאר צוליעב די שטראף־רייד וואס מאריע האט איהם צוגעטיילט פאר דער מיידעל אין די אויגען. ער האט געפיהלט אז ער איז רויט געווארען, אזוי ווי א קליין אינגעל וואס דער לעהרער שטעלט איהם אוועק אין ווינקעל. ער האט אויף א מאמענט ניט געוואוסט וואס צו זאגען און האט עפעס אזוי אומבאהאלפען געמאכט מיט די הענט.

— וועל, מאריע... — האט ער געזאגט אין א ווייכע ארום — דו ביזט טאקע גערעכט. עס איז טאקע ניט אזוי שעהן, אבער אז איך בין שוין דא, וועל איך דיך א קוש טאן, איידער איך געה זיך אנטאן!

ער האט זיך ארונטערגעבויגען צו איהר, כדי איהר א קוש צו טאן אויפ'ן אקסעל.

אבער מאריע האט מיט אמאל געגעבען א שפרונג־אויף פון איהר ארט און האט געקוקט מיט ברענענדיגע, צורייצטע אויגען:

— אומפארשעהמט! — האט זי ארויסגעפלאצט — אזוי ווי א חזיר!... א פראסטער יונג!... ווי האט מען געהערט אזעלכעס, צוצוגעהן צו א דאמע שמוציג און קויטיג און ניט ראזירט!

סעם איז אין דעם ערשטען אויגענבליק געווען אזוי איבערראשט, אז ער האט ניט געגלויבט דאס, וואס זיינע אויערען האבען געהערט. אבער מערקווירדיג איז געווען דאס, וואס ער איז ניט געווארען אין כעס. פארקעהרט, ער האט איהר צוגעגעבען, אז זי איז גערעכט, אז אזוי געהט מען טאקע ניט צו צו א ליידי... אבער ער האט קיינמאל פריהער ניט געוואוסט, אז מיט אן אייגען ווייב דארף מען מאכען אזוי פיעל צערעמאניעס. אדעלע האט קיינמאל פון אזעלכע זאכען ניט געוואוסט, און אפילו פון איהר, פון מאריע'ן, האט ער עס פריהער קיינמאל ניט געהערט.

(פארזעצונג)

דר.
י. הימעלשטיין
דענטיסט
האט יעצט זיין אפיס
אין דער
קאלעדזש און ספעדיינע
בילדינג
445 ספעדיינע עוו.
(קארנער קאלעדזש און ספעדיינע)
Phone: KINGSDALE 3928

לייענט עס איבער! לייענט עס איבער!
פאר אייער אייגענעם
בענעפיט
א נייע אידישע
-(סיין שאפ)-
האט זיך געעפענט
אונטער'ן נאמען:
פראגרעס סיין
סטודיא
207½ דאנדעס סט. וועסט
טעלעפאן עדעלייד 9982
מיר מאכען פארשיידענע ארבייט אין אידיש און ענגליש.
גרויסע פארטרעטען פון קליינע פאטאגראפיעס
אלץ האנט ארבייט
ספעציעל אידישע סיינס פאר סאסייטיס, שולען, ארגאניזאציעס א. ד. ג.
אונזער ארבייט איז שעהן, עסטעטיש און גאראנטירט. ביליגע פרייזען.
קומט און איבערצייגט אייך
ט. גרינבלאט ה. פרידמאן
אייגענטימער.

דר. נחום גאלדמאן, ציוניסטישע פיהרער און געלעהרטער

טראץ דעם וואס דר. גאלדמאן איז ערשט אין די דרייסיגער יאהרען, האט ער שוין דערגרייכט צו א פיהרענדער פאזיציע אין דעם וועלט ציוניזם און א רעפוטאציע פון א גרויסען אידישען געלעהרטען.

דר. גאלדמאן, וועלכער איז איצט אויף א קורצען טור אין אמעריקע מיט דער דעלעגאציע פון דר. נחום סאקאלאוו, פרעזידענט פון דער אידישער אגענטור און דער ציוניסטישער וועלט ארגאניזאציע, איז א פיהרער פון די דייטשע ציוניסטען.

זיין הויכע בילדונג האט דר. גאלדמאן באקומען אין די אוניווערזיטעטען פון היידעלבורג און מארבורג, דייטשלאנד.

דר. נחום גאלדמאן

דר. גאלדמאן האט באזוכט ארץ ישראל נאך פאר דער וועלט מלחמה און א דאנק זיינע שטודיומס דארטען האט ער פארעפענטליכט א בוך איבער ארץ ישראל פון גרויסען ווערט און באדייט. נאך דער מלחמה איז ער געווארען דער ארויסגעבער פון א ציוניסטישער פעריאדישער שריפט.

מיט זיבען יאהר צוריק האט ער געגרינדעט דעם העברעאישען פארלאג "אשכול" אין בערלין, וועלכער פובליקירט די בעסטע העברייאישע קלאסיקער און איצט איז ער פארנומען מיט א גרויסען מאנומענטאלען ווערק "די ענציקלאפעדיא יודאיקא" ענטהאלטענדיג 15 וואלומס אין דייטש און 12 אין העברייאיש.

ער פלאנט אויך אן ענגלישע אויסגאבע פון דער ענציקלאפעדיע.

דר. גאלדמאן, חוץ זייענדיג דער ארויסגעבער איז אויך דער רעדאקטאר פון דער סעקציע "מאדערן אידענטום" אין דער ענציקלאפעדיע.

פאר די לעצטע יאהרען איז דר. גאלדמאן א מיטגליעד פון דעם אקציאנס קאמיטעט און לעצטענס איז ער באשטימט געווארען אלס מעמבער פון דער פאליטישער קאמיסיע, וועלכע האט געפיהרט פארהאנדלונגען מיט דער בריטישער רעגירונג.

דר. גאלדמאן איז אויך געווען דער טשערמאן פון דעם באריהמטען פראגראם קאמיטעט ביים לעצטען ציוניסטישען קאנגרעס אין באזעל.

דר. גאלדמאן קומט אין טאראנטא צו דער ציוניסטישער ראיאן קאנפערענץ וועלכע וועט פארקומען זונטאג דעם 24-טען אפריל אין קינג עדווארד האטעל.

דער לעצטער קאנצערט פון 10-טן סעזאן פונ'ם סימפאניע ארקעסטער

קומענדען מיטוואך אווענט, דעם 20-טען אפריל, וועט אין מעסי האל געגעבען ווערען דער לעצטער קאנצערט פאר דעם סעזאן, דעם צעהנטען, פון דעם טאראנטא סימפאניע ארקעסטער.

ער אונטערשיידעט זיך פון די פריהערדיגע שלוס קאנצערטען ערשטענס, מיט דעם וואס ער איז אן אפענער קאנצערט פאר'ן פובליקום און בילעטען ווערען שוין פארקויפט.

צווייטענס איז עס אן אווענט קאנצערט. פיעלע מוזיק ליעבהאבער האבען ניט געקענט בייוואוינען די פארנאכט קאנצערטען, צוליעב דער פאר זיי ניט פאסיגער צייט. און עס איז וויכטיג, אז טאראנטאר פובליקום זאל אנערקענען אז אין טאראנטא געפינט זיך א סימפאניעשער ארקעסטער און אן ערשט קלאסיגער דערצו.

אונטער דער אנפיהרונג פון דר. ערנסט מעקמילען וועט דער ארקעסטער אויפפיהרען א פולע וואגנער פראגראם, מיט פאלגענדע נומערען:

אוווערטורע פון 'פליהענדען האלענדער'; "וואלד גערוישען" פון "זיגפריד"; "זיגפריד אידיליע" — געשפיעלט ביים וואגנער קאנצערט דעם 8-טען דעצעמבער (געשפיעלט לויט ספעציעלען פארלאנג); דער "טרויער מארש" פון "בין השמשות פון די געטער"; און נאך דעם איבערריים: אוווערטורע פון "טאנהויזער"; "וואטאנס אפשייד" און 'צויבער פייער מוזיק' פון "וואלקיריע"; און "די רייזע פון די וואלקיריען".

א מלכה מיט מיליאנען אויף פסח אין סטענדערד טעאטער

אין די סדרים נעכט, ווען אלע אידען וועלען זיך לאזען וואוילגעהן מיט הגדה, קניידלאך און ארבע כוסות, וועט מען אין סטענדערד טעאטער ניט שפיעלען, נאר שווער הארעווען, כדי צוצוגרייטען אויף קומענדען פרייטאג אווענט, שבת מאטינע און אווענט עפעס אזוינס, וואס טאראנטא האט נאך ניט געזעהן.

"מלכה'לעס מיליאנען" איז אן אפערעטא מיט גלאנץ און פארבע, געזאנג און טענץ, ריהרענדע מאמענטען און דונערנדען געלעכטער. און עס איז צוגעפאסט צו יום טוב — ריין פסח'דיג, אויף א רומענישען און פוילישען הינטערגרונט איז פיעל מיה אוועקגעגעבען געווארען אויף דער אויסשטאטונג.

געשריבען איז די פיעסע פון סיימאן וואלף. די מוזיק, 24 נומערען שעהנער געזאנג, פון בעני זיידמאן. סיידי שעהנגאלד וועט זיין די פסח'דיגע 'מלכה'לע'.

עס וועט זיין אן אמת'ער גוטער "טריט" לכבוד יום טוב, פאר טאראנטאר אידישע טעאטער באזוכער.

באגעגנט אייער לאנדסמאן אין אלהאמברא טעאטער

קומענדען דאנערשטאג, פרייטאג און שבת, 21-טען, 22-טען און 23-טען אפריל קומט אין דער אלהאמברא אויף בלור און באטהורסט די קאמעדיע, אויף וועלכער מען האט לאנג געווארט. "סענדער מאראנץ" אדער "דאס הארץ פון ניו יארק" איז איבערגעארבייט געווארען פון "מענדעל אינק", דער פאפולערער פיעסע אויף בראדוויי, וואס האט גענומען מיט שטורעם דאס ניו יארקער פובליקום און איז באגלייט געווארען מיט א שטורם פון געלעכטער.

א בריליאנטענער אנסאמבל, מיט דזשארדזש סידני אין דער שפיץ, שליסט איין דאס באליעבט פארעל פון אידישע קאמיקער, סמיט און דעיל, חנה אפעל, אסקאר אפעל, רוטה האל, עלין מעקמאהאן און מארעאן בייראן.

די כאראקטעריסטישע געשיכטע פון א טיפיש אידישער פאמיליע, באזונדערס פון דעם פאטער, וואס וועט גיכער ערפינדען א וואש מאשין איידער געהן ארבייטען און פארדיענען פאר זיין פאמיליע מוז ביי אייך אויסנעהמען. איהר וועט דארט באגעגנען בעקאנטע טיפען און כאראקטערען, וואס מאכען עס פאר אייך נאך מעהר אינטערעסאנט און אמוזאנט.

דעם לעזערס ווינקעל

ווערטער הער רעדאקטאר!

איהר וועט אונז דערלויבען צו מאכען א דערקלעהרונג וועגען דעם בריעף פון מר. באבאד, וואס איז געווען געדרוקט אין "אידישען זשורנאל" פון זונטאג, דעם 10-טען אפריל.

מיר ווילען פארריכטען עטליכע באריכטיגונגען פון מר. באבאד, וועלכע זענען ניט ריכטיג.

ער איז ניט געשטראכען געווארען אלס מעמבער, ווי ער איז געווארען קראנק, נאר נאכדעם ווי ער האט ניט געצאהלט פאר 18 מאנאטען. אין דער צייט, וואס ער איז געווען מעמבער האט ער אבקומען, ווי עס ווייזען די ביכער, $329.75 אין בענעפיט, אין דער צייט, וואס ער האט באלאנגט צו דער סאסייטי האט ער בסך הכל איינגעצאהלט 140.70 דאלאר.

מיר האבען איהם געמאלדען אין א רעגיסטרירטען בריעף, אז ער איז הינטערשטעליג פאר 1½ יאהר, און ווען ער האט אויף דעם בריעף גארנישט געענטפערט, איז ער געזעצליך געשטראכען געווארען.

מיר דאנקען אייך פאר פארעפענטליכען די דערקלעהרונג.

ציון בענעוואלענט סאסייטי.

LYONS' TEA

כשר בהשגחת
ועד הרבנים
טאראנטא

ווען איהר גיסט אן אייער ערשטע גלאז לייאנס טיי און פארזוכט זיין אויסגעצייכענטען טעם, וועט איהר פארשטעהן פארוואס ער איז אזוי פאפולער.

J. Lyons & Co. (Canada) Limited, Toronto

STANDARD THEATRE

אונזער נייער טעלעפאן נומער איז: ווייווערלי 6950

אב. קאגוט פרעזענטירט די גרויסע קינסטלער קא.

סיידי שיינגאלד
— מיט —
סעם אוירבאך   סיימאן וואלף

בעני זיידמאן, מאקס קלעטער, מאקס הייניג, העלען בידא, העלען בערנאדי און סילוויא פישמאן און אברהם לאקס.

לכבוד פסח! לכבוד פסח!
די שעהנסטע אפערעטא וואס עס איז ווען געשפילט געווארען
צום ערשטען מאל אין טאראנטא
פרייטאג אווענט שבת מאטינע און אווענט
דעם 22-טען און 23-טען אפריל

24 נומערען געזאנג | **סיידי שעהנגאלד** | 24 נומערען געזאנג
— אין —
"מלכה'לעס מיליאנען"
אפערעטא פון סיימאן וואלף.
מוזיק פון ב. זיידמאן. אויפגעפיהרט פון סעם אוירבאך.
מוזיק דיריגירט פון מ. גינזבורג.
גרויסער כאר, רייכע אויסשטאטונג, נייע סינעריס, שעהנע עפעקטען.

TORONTO SYMPHONY ORCHESTRA
80 מוזיקער
מעקמילען
דיריגענט
מעסי האל
8.30 אווענט.
מיטוואך, 20-טען אפריל
וואגנער פראגראם
אוווערטור "דער פליענדער האלענדער"
"וואלד מורמלען" פון "זיגפריד".
זיגפריד אידיליע.
פיונעראל מארש פון "בין השמשות פון געטער".
אוווערטורע "טאנהויזער".
"וואטאנ'ס אפשייד" און "צויבער פייער מוזיק" פון "וואלקיריע"
די רייזע פון וואלקיריע.
אלע פלעצער רעזערווירט.
פרייזען: $2, $1.50, $1, 50ס.
(קיין טעקס)
יעצט: אין מעסי האל, מודיס און היינטצמאנ'ס

DUCHESS THEATRE
Dundas cor. Markham
מאנטאג און דינסטאג
18-טען און 19-טען אפריל.
2 טעג בלויז 2

וואס עס געשעהט מיט א פרוי, וואס גיט אוועק איהר הארץ צו א פארהייראטען

ען הארדינג
— אין —
"דעוואשאן"

אויך: אדווענטשורעס אין אפריקא.

ספעציעל פאר ליידיס, וואס קענען נישט קומען צו אונזער טיש געשיר נאכט מיטוואך — מאטינע דאנערשטאג — אנפאנג 1.30 נ. מ. — טיש געשיר צו אונזערע פרייזען באזוכער מאטינע און אווענט.

Leslie Howard and Ann Harding in "Devotion"—RKO Pathe Production

GARDEN THEATRE
College at Spadina
מאנטאג, דינסטאג און מיטוואך
18-טען, 19-טען און 20-טען אפריל

ען הארדינג

אין אן אונגעצוימטער ראל פון ליבע און איבערגעבענהייט — הארץ אין קאמף קעגען געזעץ — ווער וועט זיגען? — זעהט עס אין

"דעוואשאן"

— מיט לעסלי האוארד — ראבערט וויליאמס

Leslie Howard and Ann Harding in "Devotion"—RKO Pathe Production

צום ערשטען מאל אין טאראנטא!
דאנערשטאג פרייטאג שבת, 23 22 21 אפריל
קומט אריבער און באגעגנט אייערע לאנדסלייט אין
"סענדער מאראנץ"
אדער
"דאס הארץ פון ניו יארק"
מיט דזשארדזש סידני
חנה אפעל
סמיט און דעיל

פרייזען: —
אונטערשטער פלאר — 35 סענט
באלקאני — — — 25 סענט.
מאטינע — 25ס. — 15ס.
מאטינעס טעגליך
שבת פון 1 — 11 נ. מ. נאכאנאנד.

ALHAMBRA Theatre
568 BLOOR W.

ליבערטי   דאנדעס און ספעדיינע
היינט, זונטאג, 5 מינוט נאך 12 ספעשעל מידנייט שאו
מאנטאג, דינסטאג און מיטוואך
18-טען, 19-טען און 20-טען אפריל
ליל דאגאווער

"די פרוי פון מאנטע קארלא"
אזא פרוי האט איהר נאך נישט געזעהן — די פארפיהרערין וואס האט געוואלט זיין א הייליגע — איהר לעבען פאר'ן אמת.

דייוועס
פון 546 דאנדעס וועסט
מאכט א ספעציעלע
פסח סייל
אויף באיס און יאנג מענס
סוטס און ספרינג קאוטס

חפצ'ם
"טארגסין"
ארדערס אויף פסח
וועלען טעלעגראפירט
צו וואס שיקען טארגסין ארדערס, ווען
מיר טעלעגראפירען עס פאר 25 סענט
ביליגסטע פרייזען אין שטאט.
חפצ'ם שיפס קאנטאר
דעליווערט מיט פולער גאראנטיע
פסח'דיגע שפייז פעקלאך
(מצה, מעהל, צוקער)
"טארגסין" פעקלאך, אויך דאלארען
איבעראל טעלעגראפיש בלויז 25 סענט
1000 צופרידענע קאסטימער!
הונדערטער אונטערשריפטען!
קומט אדער טעלעפאנירט:
חפצ'ם שיפס קאנטאר
DOMINION TICKET OFFICE
143 QUEEN ST, WEST
ADELAIDE 5971

חפצ'ם
שיפס-קאנטאר אנאנסירט
גרויסע בארגיינס
— אין —
שיפסקארטען
פון קענעדע
נאך יוראפ און צוריק
עס וועט זיך אייך לוינען ווענדען
זיך צו חפצ'ן אדער טעלעפאנירען
איהם וועגען אינפארמאציע.
בעראט זיך מיט מיר יעצט וועגען
אימיגראציע פראגען.
חפצ'ם שיפס קאנטאר
DOMINION TICKET OFFICE
143 QUEEN ST., WEST
ADELAIDE 5971

פייפערהענגינג און פיינטינג
מיר דעקארייטען אייערע רומס פאר
דאלאר און העכער מיט אונזער פייפער.
ארבייט גאראנטירט. טעלעפאנירט גלייך
לאידברוק 2350.
650-5-2)

חזן ב. זולאדאווסקי

גיינציגע געשולטער סוירדושען
מוהל
— אויך —
מאדערנע מסדר קדושין
סוירוויסעס אין ענגליש
עלטערן פון קינדער זאלען דאס נעהמען
אין אנבעטראכט, ווייל דאס איז דער
בענעפיט פון זייערע קינדער
קאנטרי לייט קענען מיך אויך רופען צו
זייערע שמחות. איך וועל קיינעם ניט
ענטזאגען צו קומען.
וואוינונג 62 בראנזוויק עוועניו.
טעלעפאן קינגסדייל 6832
ביטע שמירה

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
Published by
JOURNAL PUBLICATIONS OF TORONTO, LIMITED
542 DUNDAS ST. WEST Telephones: ADelaide 7424-7425
NATHAN FRIEDLAND, President.
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, January 22nd. 1913.
ALLIED PRINTING TRADES UNION LABEL COUNCIL TORONTO, ONT. 25

די קענעדיען ניישאנעל טאר ניט פארקויפט ווערען

קיין געלעגענהייט ווערט ניט דורכגעלאזען פון שונאים פון פאלקס פארוואלטונג אנצופיהרען אן אגיטאציע אז די רעגירונג זאל זיך ניט פארנעמען מיט קיין פריוואטע אונטערנעמונגען, אדער בעסער געזאגט, מיט אזעלכע אונטערנעמונגען, וועלכע גרויס־קאפיטאל דענקט, אז מן השמים איז עס אנגעצייכענט פאר אים.

די "קענעדיען ניישאנאל ריילוועי" באלאנגט צום פאלק. די קאנאדער רעגירונג האט אויסגעגעבען הונדערטער מיליאנען דאלאר אויסצוקויפען די געוועזענע קליינע אייזענבאנען און פאראייניגען זיי אין איין גרויסער אייזענבאן, וועלכע איז א קרעדיט פאר'ן לאנד. וואלט מען געהאט א רעכט צו דענקען, אז די פאלקס פארטרעטער אין פארלאמענט וועלען אלע מאל פארטיידיגען די אייזענבאן געגען אינערליכע און אויסערליכע שונאים, וועלכע זוכען זי איבערצוגעבען אין די הענט פון פריוואטען קאפיטאל. צום סוף אבער איז פונקט פארקערט.

יעדעס מאל באוויזט זיך אן אנדער "פאלקס פארטרעטער", וועלכער קומט ארויס מיט א געשריי אין פארלאמענט, אז די "קענעדיען ניישאנאל" רואינירט דאס לאנד. מען דערלייגט צופיעל געלט און עצה'ט דאס פאלק, מען זאל די אייזענבאן בדאי בחינם אוועקגעבען, אבי פון א צרה פטור צו ווערען.

ווען מען וועט שוין פרעגען ביי די דאזיגע קהל פארזארגער וועמען די אייזענבאן אוועקצוגעבען, וועלען זיי שוין געפינען. די סי. פי. אר.ווארט שוין "נעבאך" גאנץ לאנג און איז גרייט צו נעמען אויף זיך דעם שווערען יאך פון אנפיהרען און אפערירען מיט דער אייזענבאן. זי האט זיך שוין עטליכע מאל אפילו פרייוויליג אנגעבאטען דאס צו טאן.

לעצטענס, זייט עס איז באקאנט געווארען אז די "קענעדיען ניישאנאל" האט געהאט לעצטעס יאר א דעפיציט פון איבער פערציג מיליאן דאלאר, האבען זיך פון אלע זייטען ווידער דערהערט געשרייען מען זאל זיך אפטרייסלען פון דער אייזענבאן. פונקט דאס זעלבע ווי עס איז געווען מיט עטליכע יאר צוריק, ווען ס. וו. דזשייקאבס, קיי. סי. האט פארגעלייגט די סי. פי. אר. זאל איבערנעמען די סי. ען. אר.

מיט עטליכע טעג צוריק האט דר. פאלין ה. פיקל, א פארלאמענט מיטגליד, אויפגעהויבען א געשריי, אז עס מוז איין מאל פאר אלע מאל געמאכט ווערען א סוף צו די פארלוסטען פון דער "קענעדיען ניישאנאל", אז דאס לאנד פארלירט וועכענטליך דריי מיליאן דאלאר. און דאס בעסטע וואלט געווען, ווען מען זאל די אייזענבאן פארקויפען צו דער סי. פי. אר.

ווילט זיך פרעגען די דאזיגע "פריינט" פון פאלקס פארוואלטונג: אויב די סי. ען. אר. איז באמת אזא אומגליק פאר'ן לאנד און מען דארף דערלייגען אזוי פיעל געלט, צו וואס־זשע זאל די סי. פי. אר. נעמען אויף זיך אזא צרה און נאך באצאלען געלט דערפאר?

געוויס וועלען זיי געפינען תירוצים אויף דעם. געוויס וועלען זיי אנווייזען אויף דעם, אז פאר אזא קליינעם לאנד ווי קאנאדע איז, דארף מען ניט קיין צוויי אייזענבאנען. וואלט מען דאס מעגליך געקענט פארשטעהן. פארוואס־זשע אגיטירען זיי ניט פארקערט, אז די רעגירונג זאל אויך אויסקויפען די סי. פי. אר. און אפשאפען די דופליקאציע?

אויף דעם וועלען זיי ענטפערען, אז די רעגירונג טאר זיך ניט פארנעמען מיט קיינע פריוואטע אונטערנעמונגען און ניט מאכען קיינע מאנאפאלען.

אין דעם דאזיגען ענטפער וועט זיין דער ריינער אמת.

גרויס־קאפיטאל קען ניט גלייכגילטיג צוזעהן ווי די סי. ען. אר. די רעגירונג אייזענבאן קאנקורירט מיט דער פריוואטער אונטערנעמונג און דעריבער מוז דער קאנקורענט אפגערוימט ווערען פון וועג אונטער אלע אומשטענדען.

אבער יעדע שטימע, וועלכע ווערט אין פארלאמענט אויפגעהויבען פאר דעם, אז די רעגירונג זאל איבערגעבען די פאלקס אייזענבאן צו א פריוואטער קארפאריישאן, איז א שטימע געגען פאלק און א פארראט צום פאלק, און האפענטליך וועט קיין רעגירונג, פון וועלכען פאליטישען קאליר זי זאל ניט זיין, קיינמאל ניט צושטימען אוועקצוגעבען די סי. ען. אר., ווייל עס באלאנגט צום פאלק און מוז בלייבען דאס אייגענטום פון פאלק.

קיין פארבאט וועט ניט העלפען

די דייטשע רעגירונג האט פארבאטען די היטלעריסטישע "שטורם בריגאדעס", אדער ווי זי איז באקאנט אלס די היטלעריסטישע ארמיי.

ניט אכטענדיג וואס יעדער רעכטדענקענדער מענש דארף זיך פרעהען דערמיט, וואס די רעגירונג האט זיך אפיציעל געשטעלט געגען די היטלעריסטישע פאגראמטשיקעס און האט מיט איר האנדלונג פראקלאמירט פאר'ן גאנצען פאלק און פאר דער וועלט, אז זי וועט ניט טאלערירען א רעגירונג אין א רעגירונג, דאך גלויבען מיר ניט, אז דאס איז געווען א ראטזאמער צוג מצד דער דייטשער רעגירונג.

ניט מיט א פארבאט, און ניט מיט קיין דעקרעט ווערט א באוועגונג אפגעשטעלט. די לעצטע פרעזידענט וואלען אין דייטשלאנד האבען באוויזען, אז די היטלעריסטישע באוועגונג האט איבער דרייצעהן מיליאן אויסגעשפראכענע און אפענע נאכפאלגער. זיי האבען פאר היטלער'ן און זיין פראגראם געשטימט, און אזא באוועגונג ווערט מיט א גזירה ניט אפגעשאפען אדער פארניכטעט.

די דרייצעהן מיליאן דייטשען האבען זיך דאך ניט אנגעכאפט אין היטלער'ן, ווייל זיי זענען פארליבט אדער גלויבען אין זיינע פרינציפען אדער אידעאלען. די וועלכע זענען געווארען היטלער'ס נאכפאלגער, זענען אין די רייען פון די "נאצים" דורך דער ביטערער נויט געטריבען געווארען.

די היטלער "שטורם בריגאדע" באשטעהט אויך אין א גאר גרויסען טייל פון פאלק און ארבייטער מאסען. זיי זענען פארפירט געווארען פון דעם, וואס היטלער האט זיי איינגערעדט, אז אונטער זיין רעזשים וועט זיין ברויט צו זאט. און פאר ברויט זענען די אויסגעהונגערטע און פארביטערטע דייטשען גרייט אלעס אין דער וועלט צו טאן, אפילו "נאצים" ווערען.

קען עס די דייטשע רעגירונג מיט א פארבאט אפשאפען?

נאך וואס זיך אליין נארען. מיר גלויבען, אז דער פארבאט אויף דער היטלער'ס ארמיי וועט אונדירעקט העלפען היטלער'ן פארגרעסערן זיינע רייען. א פארבאטענע זאך איז זיס. און וויבאלד מען האט מורא דערפאר, מוז דאך אין דעם עפעס זיין. אזוי איז שוין די מענשליכע פסיכאלאגיע.

א טויט־קלאפ פאר'ן היטלעריזם איז אויפגעקלערונג, עפענטליכקייט, מער ליכט, מער פרייהייט און מער ברויט פאר'ן דייטשען ארבייטער. ארונטערנעמען פון דייטשלאנד דעם גרויסען יאך פון צאלען מלחמה חובות, ארויסשלעפען דאס פאלק פון דער שקלאפעריי, אין וועלכער פראנקרייך מיט דער הילף פון די עליים האבען עס אריינגעווארפען. פארבאטען אבער וועלען ווייניג וואס העלפען.

פלאטינום בלאנד

(טעגליכע שמועסען)

פון יצחקי.

איהר זענט געווען ביים "ספרינג ריוויו" אין "מייפעל ליעף גארדענס"?

נו, אודאי זענט איהר דארט געווען. וואס זשע איהר זענט ניט געווען... א שעהנער ספארט וואלט איהר געווען, ווען איהר וואלט ניט געגאנגען צום "ספרינג ריוויו".

האט איהר געלייענט די באריכטען אין די צייטונגען וואס דארט האט זיך אפגעטאן. ממש הינט האבען דארט געטראגען גאנצע קעפ... אבער דאס וויכטיגסטע פון אלץ איז געווען די "פלאטינום בלאנד אטרעקשאן", וועלכע איז אראפגעבראכט געווארען אהער אזש פון האליוואוד.

מיין ערשטע באגעגעניש מיט דער דאזיגער "פלאטינום בלאנד" איז געווען אין אימפיריעל טעאטער אויף יאנג סטריט, מיט עטליכע מאנאטען צוריק. איך האב זי דאמאלסט געזעהן אין א בילד טאקע מיט'ן זעלבען נאמען — "פלאטינום בלאנד".

פארוואס דאס בילד האט געטראגען דוקא אזא מאדנעם נאמען איז פאר מיר געווארען קלאהר, ערשט נאכדעם ווי איך האב זיך באקענט מיט די קלאטשעוואטע האר פון דער "סטאר" פונ'ם בילד, דזשין הארלאו.

דער אינהאלט פונ'ם בילד האט קיין שום שייכות ניט געהאט מיט'ן נאמען. עס האט זיך גאר געהאנדעלט וועגען עפעס א נארישער ליעבע צווישען אן ארימען בחור און א רייכער מיידעל.

זינט דאן איז דזשין הארלאו געווארען בארימט אונטער'ן נאמען די "פלאטינום בלאנד". קיין שוישפילערישען טאלאנט האב איך ניט געפונען אין איהר, שאצענדיג פון יענעם בילד. איך קען אייך בלויז פארזיכערען אז סיידי שעהנגאלד, וועלכע שפיעלט איצט אין סטענדערד טעאטער פאר לידיגע בענקלאך, איז אן ערשט־קלאסיגע קינסטלערין אין פארגלייך מיט דזשין הארלאו. פונדעסטוועגען האט זי ניט באקומען אזא וואונדערבארע אוואציע פונ'ם מעיאר און אנדערע שטאדט־טאטעס, אזוי ווי די "פלאטינום בלאנד" האט באקומען, ווען זי איז אנגעקומען אהער.

פארוואס?

ווייל אזוי האט גאט געהייסען און קיין קשיות טאר מען ניט פרעגען ביי גאט...

* * *

אין דער אלטער היים, געדענק איך, האט מען געקענט געפינען אין יעדען דארף א סך שיקסלאך מיט ווייסע קעפלאך. פונדעסטוועגען האט מען א קנאפען צימעס געמאכט פון זיי. מיר פערזענליך האבען די דאזיגע קלאטשע־האר שטענדיג געעקעלט. אין אמעריקע אבער איז עס ניט קיין קלאטשע האר, נאר "פלאטינום בלאנד" און מענער וואלטען באצאהלט א פארמעגען צו קענען קויפען באטש איין האר אזא פאר א "סאוועניר".

אין אמעריקע איז אלץ א מסחר... איך קען אייך פארזיכערען, אז אין איטאליע, פון וואנען די "פלאטינום בלאנד" שטאמט, וואלט מען אויך געמאכט פון איהר גאר א קנאפען צימעס. דארט וואלט זי פארבליבען ביי איהר אמת'ען נאמען — הארלין בעללא — און זי וואלט געוויס ארומגעלאפען איבער'ן דארף א בארוויסע און קיינער וואלט זיך אויף איהר אפילו ניט ארומגעקוקט.

האט אבער דער שיקזאל געוואלט אז זי זאל אריינפאלען מיט בידע פיס אין אמעריקע און ווערען דא א מאוויאקטריסע.

אלץ הענגט אפ אין "באזשעל" (מזל).

* * *

די טאראנטא'ר צייטונגען האבען פרייטאג זיך צולייגט אין דער לענג און אין דער ברייט, באשרייבענדיג די "ארידזשינעל פלאטינום בלאנד". און די צייטונגען האבען זי אויך "געפיטשורט" אין פארשידענע בילדער מיט פארשידענע פאזעס — זיצענדיג, ליגענדיג, געהענדיג, שמייכלענדיג און עסענדיג "דינער" מיט אונזער מעיאר סטיוארט אין קינג עדוואורד האטעל.

האב איך נאך אמאל און נאך אמאל באטראכט די דאזיגע בילדער און בין געקומען צום שלום; אז אמעריקע איז א לאנד פון בהמות . . . איך זאג אייך, אז מ'דארף זיי געבען קייען שטרוי . . .

הערט איהר, אזא יאהר אויף מיר ווי אונזערע טאראנטא'ר אידישע מיידלאך פון ספעדיינע עווניו, דאנדעס סטריט, אדער אפילו פון קענזינגטאן, זענען הונדערט מאל מעהר בא'חנ'ט און שעהנער ווי די קלאטשעוואטע "פלאטינום בלאנד"...

דער משפחה־צוזאמענקונפט

וועגען דער קומענדער אימפעריאלער קאנפערענץ אין אטאווא

פון י. פייגעלמאן

אין אן ערך דריי מאנאטען ארום פון היינט וועט אין אטאווא פארקומען די דריטע אימפעריאלע קאנפערענץ. די קאנפערענץ וועט דערעפענט ווערען דעם 24־טען יולי.

די וויכטיגסטע פאליטיקער און עקאנאמיקער פון ענגלאנד און פון אלע בריטישע דאמיניאנס און קאלאניעס ווערען דערווארט צו דער קאנפערענץ. עס וועט זיין, אייגענטליך מעהרער, א פאמיליען בעראטונג ווי א קאנפערענץ פון שטאאטסלייט און פאליטיקער.

אזעלכע קאנפערענצען זענען פון באזונדערער וויכטיגקייט פאר דער גאנצקייט פון דער גרויסער און רייכער בריטישער אימפעריע, ווארום לעצטענס האבען זיך אנגעהויבען מערקען שפאלטען אין די פאמיליען־קנופען פון דער אימפעריאלער בריטישער משפחה.

עס איז אן אפענער סוד פאר גאנץ בראד אז ניט נאר אין אינדיע און אין אירלאנד איז מען ניט צופרידען מיט ענגלאנד'ס הערשאפט, נאר אז אין דרום־אפריקע און אפילו אין קאנאדע גופא מערקט זיך א געוויסע אומצופרידענהייט וועלכע דריקט זיך אויס אויף אן אפענעם אדער באהאלטענעם אופן.

ביי דער לעצטער אימפעריאלער קאנפערענץ וועלכע איז אפגעהאלטען געווארען מיט אנדערהאלבען יאהר צוריק אין לאנדאן האט פרעמיער הערצאג פון דרום אפריקא גאנץ דייטליך דערקלערט אז די דאמיניאן פון סאוט אפריקע וויל א פרייע האנט צו קענען ווערען אונאפהענגיג פון דער מוטערלאנד צו יעדער צייט ווען זי פארלאנגט עס.

אויסטראליע האט אויך געגעבען א קאפוליער אנצוהערעניש צו ענגלאנד דערמיט וואס זי איז געווען די ערשטע דאמיניאן צו ברעכען די אלטע טראדיציע בנוגע דער באשטימונג פון א בריטישע גאווערנאר־דזשענעראל. אויסטראליע איז געווען די ערשטע צו באשטימען אן אייגענעם גאווערנאר דזשענעראל — דעם איד סער אייזעק אייזעקס.

וואס אנבעלאנגט וועגען קאנאדע, איז בלויז כדאי צו נאכפאלגען די לאקאלע ענגלישע פרעסע כדי עס זאל גלייך קלאהר ווערען אז עס איז דא אויך פאראן א גרויסע ארגאניזאציע פון "נייטיוו סאנס" וועלכע ווילען א באזונדער פלאג מיט א באזונדער עמבלעם פאר קאנאדע. און אין מאנטרעאל דערשיינט שוין לאנג א זשורנאל וועלכער רופט זיך "די רעפאבליקען", און וועלכער פרעדיגט אויף א גאנץ אפענעם אופן אז קאנאדע זאל ווערען פריי אונאפהענגיג פון ענגלאנד.

דאס זעלבע קאן אויך געזאגט ווערען וועגען ניי־זעעלאנד — שוין אפגערעדט וועגען די קאלאניעס.

הכלל, ווי מיר זעהען אלזא איז אינ'ם משפחה קנופ פון דער גרויסער און רייכער בריטישער אימפעריע, לעצטענס, פארגעקומען א ריס, וועלכער באדראעט די גאנצקייט פון דער בריטישער אימפעריע. אט צוליעב דעם איז די ערשטע אימפעריאלע עקאנאמישע קאנפערענץ אפגעהאלט געווארען אין לאנדאן מיט א יאהר צוריק און די צווייטע — מיט אנדערהאלבען יאהר צוריק. בעת אבער די צווייטע האט געמוזט אויפגעלייזט ווערען צוליעב מיינונגס־פארשידענהייטען וועלכע זיינען אנטשטאנען איבער דער פראגע פון א פרעפערענץ טאריף וואס אונזער פרעמיער בענעט האט פארגעשלאגען, איז די ערשטע קאנפערענץ יא געווען, ביז א געוויסען גראד, א דערפאלג.

ענגלאנד האט דאן באוויליגט א סך אינערליכע און אויסערליכע פרייהייטען פאר איהרע דאמיניאנס. זי האט עס געטאן, ניט צוליעב'ן גוטען ווילען, נאר כדי ניט צו איינרייסען זיך מיט איהרע "שקאצעוואטע קינדער"...

איצט גרייט מען זיך אויף דער דריטער אימפעריאלער קאנפערענץ וועלכע וועט אפגעהאלטען ווערען דעם 21־טען יולי אין אטאווא. זעהר א סך האפנונגען ווערען איצט געלייגט אויף דעם דאזיגען וויכטיגען משפחה־צוזאמענקונפט. מען דערווארט אז אלע קריוודעס וועלכע האבען זיך אנגעקליבען אין פארלויף פון די פארגאנגענע יאהרען צווישען דער מוטערלאנד (ענגלאנד) און איהרע דערוואקסענע קינדער (די דאמיניאנס און קאלאניעס) זאלען ביי דעם דאזיגען צוזאמענקונפט אויסגעגליכען ווערען.

צו דאס וועט געלינגען אדער ניט — דאס זיך א פראגע פאר זיך זעלבסט, ווארום עס זענען פאראן אזוי פיעל קריוודעס און אזוי פיעל פראבלעמען צו לייזען, אז עס גאר צווייפעלהאפט אויב די דאזיגע אלע פראגען וועלען קענען געפינען א פלאץ אויפ'ן טאג־ארדנונג פון דער קאנפערענץ.

קודם כל, לאמיר זעהען ווארום איז די צווייטע קאנפערענץ געווען א דורכפאל.

כדי צו קענען פארשטעהן דעם ענטפער אויף דער דאזיגער פראגע, דארף מען אין זינען האבען, אז אין ענגלאנד האט דאן געהערשט די ארבייטער רעגירונג, בעת אין די דאמיניאנס (מיט אן אויסנאהם פון אויסטראליע) זענען געווען קאנסערוואטיווע רעגירונגען.

דער "דעדלאק" ביי דער קאנפערענץ איז דאן אנטשטאנען ארום דער טאריפען פראגע.. די דאמאלסטדיגע ארבייטער רעגירונג פון ענגלאנד האט אנגענומען די ליבעראלע פאליסי פון פרייען האנדעל, בעת די קאנסערוואטיווע רעגירונגען פון די דאמיניאנס האבען זיך געשטעלט אויפ'ן שטאנדפונקט פון הויכע טאריפען.

צוליעב דער דאזיגער פראגע פון פרייען האנדעל אדער הויכע טאריפען איז יענע קאנפערענץ אפגעבראכען געווארען.

ביי דער קומענדער קאנפערענץ וועט אבער דאס דאזיגע פראבלעם ניט עקזיסטירען, ווארים, אין פארלויף פון די אנדערהאלבען יאהר צייט, האט זיך די סיטואציע ראדיקאל געענדערט. אין ענגלאנד זיצט מעהר ניט קיין ארבייטער־רעגירונג נאר א קאנסערוואטיווע און די נייע רעגירונג האט זיך שוין לאנג אפגעטרייסעלט פון דער פאליסי פון פרייען האנדעל.

איצט איז אין ענגלאנד אויפגעשטעלט געווארען א טאריף־וואנט וועלכע דערגרייכט מיט איהר שפיץ אפילו דעם הויכען טורעם פון אמעריקע. עס איז גאר קיין ספק ניט אז די וויכטיגסטע דערגרייכונג פון דער קאנפערענץ וועט זיין א פרעפערענץ טאריף — אדער א האנדעלס־אפמאך צווישען דער "משפחה" לויט וועלכען די לענדער פון דער אימפעריע זאלען קויפען אלץ וואס זיי דארפען בלויז צווישען דער אייגענער משפחה, אנשטאט ביי אנדערע לענדער.

דאס טאריפען־פראבלעם וועלכע האט צושטערט די צווייטע קאנפערענץ עקזיסטירט אלזא מעהר ניט פאר דער דריטער קאנפערענץ אין אטאווא.

עס זענען אבער פאראן א צאהל אנדערע פראבלעמען וועלכע די קאנפערענץ וועט געפינען גאנץ שווער צו לייזען.

לאמיר נעהמען אלס א ביישפיעל די אימיגראציאנס פראגע. עס איז געווען אמאל א צייט — און דאס איז דוקא געווען ניט לאנג צוריק — ווען אין די דאמיניאנס האט מען זיך ממש געשלאגען פאר בריטישען "סטאק" (בריטישע אימיגראנטען), היינט איז דער דאזיגער ענטוזיאזם שטארק אפגעשוואכט געווארען. צופיעל צרות האבען די דאמיניאנס געהאט מיט די בריטישע יחסנים־אימיגראנטען, אז מען זאל אויף וויטער זיך שלאגען מיט'ן קאפ אין ארון־קודש, כדי צו קריגען זיי אהער.

אין דער זעלבער צייט איז ענגלאנד בלוטיג פאראינטערעסירט צו זעהן וואס מעהרער פון איהרע מיליאנען ארביטסלאזע אויסוואנדערען.

עס זענען אויך פאראן אנדערע פראגען ווי למשל, די באשטימונג פון אן אייגענעם גאווערנאר־דזשענעראל; מעהרער פרייהייט פאר דאמיניאנס אין אויסערליכער פאליטיק — און דאס וויכטיגסטע — די פאדערונג פון אייגענע דאמיניאנס צו מעגען זיך אפרייסען פון דער אימפעריע.

* * *

אליווער באלדווין, דער סאציאליסטישער זוהן פון דעם איצטיגען בריטישען "אונטער" - פרעמיער (פאקטישער פרעמיער) האט אויף זיינעם א לעקציע־טור איבער אמעריקע מיט עטליכע מאנאטען צוריק, געפרעגט און געענטפערט זיך אליין אויף דער פראגע: "ווי אזוי ווערט אן אימפעריע געשאפען?"

עס האט זיך געהאנדעלט וועגען יאפאנס אימפעריאליסטישען אפעטיט אין כינא און מאנדזשוריע אבער דערביי האט ער געבראכט א ביישפיעל וועגען דער בריטישער אימפעריע און וויל דער דאזיגער ביישפיעל איז זעהר כאראקטעריסטיש פאר מיין היינטיגען ארטיקעל וועל איך זיך דאריבער באנוצען מיט איהם.

מיט ארום זיבען אדער 8 הונדערט יאר צוריק האבען ענגלישע מאנופעקטשורערס פאבריצירט פארשידענע ארטיקלען אין ענגלאנד. זיי האבען אבער ניט געהאט קיין מארק וואו צו אפזעצען די סחורות, האבען זיי ארויסגעשיקט אגענטען איבער די ווילדע, ניט ציוויליזירטע טיילען פון דער וועלט, צו פארקויפען זייערע סחורות צווישען יענער ווילדער באפעלקערונג.

זענען געקומען די אגענטען און האבען באשווינדעלט די ווילדע, האבען די לעצטע דערפאר געטויט עטליכע אגענטען.

דאן האט די בריטישע קירך ארייגגעשיקט אין יענעם ווילדען לאנד א מחנה מיסיאנערען צו לערנען מיט די "מערדער'" די קריסטליכע תורה. האבען די ווילדע "אוועקגעלייגט" עטליכע מיסיאנערען אויך. די ענגלישע רעגירונג האט זיך דאן געפיהלט געצוואונגען צו באשיצען איהרע "הילפלאזע" בירגער געגען די בלוט־דורשטיגע "נייטיווס" און האט ארייגעשיקט איהר פלאט מיט אן ארמיי סאלדאטען — און האט אזוי ארום באזעצט דאס לאנד.

אט אויף אזא אופן איז צוזאמען געשטעלט געווארען די בריטישע אימפעריע.

(פארזעצונג אויף פייזש 6.)

די גאס, די הייזער, די לופט־אלץ האט אויסגעזעהן יום טובדיג פאר פסח

פון י. מאלין

אויב אימיצער האט געוואלט האבען אן אמת'ען באגריף וועגען יום טובדיגער שטימונג, האט אזא איינער זיך גדארפט אריבערכאפען אין אן ערב פסח אין אירגענד וועלכע אידישע גאס פון א וועלכען עס איז אידישען ישוב א קוק טהאן אויף די פנים'ער פון די אידישע פרויען, מענער און קינדער. צו זאגען אז אידען האבען דעמאלט אויסגעקוקט יום־טוב'דיג געשטימט, וואלט געווען צו בלאס צו וואכעדיג און ניט ריכטיג. א מענש קען אמאל זיין יום טוב'דיג געשטימט פון א גוטער בשורה, ווען ער איז גוט אויפגעלייגט פון א גוטען מאלצייט, אדער פון ערווארטען עטוואס פרעהליכס. אבער שטימונג צו שטימונג איז ניט גלייך. און יום טוב'דיגע שטימונג, די אמת'ע יום טובדיגקייט, וואס לאזט ניט איבער קיין שפור פון וואכעדיגקייט און איז כולו יום טוב — דאס איז גאר א באזונדער זאך און ניט יעדער איז דערצו זוכה.

אט אזא יום טוב'דיגע שטימונג, וואס איז געווען כולו קודש, איז געלעגען אויסגעשפרייט איבער די אידישע פנים'ער אין די אמאליגע אידישע ישובים פון רוסלאנד און אנדערע אידישע צענטערס.

די הייליגקייט, די יום טוב'דיגקייט האט זיך ארויסגעזעהן פון יעדען שטריך, פון יעדער מינע פון יעדער העויה. די אויגען האבען געשיינט מיט קדושה, די קדושת החג, וואס האט ארומגעכאפט דעם גאנצען קערפער מיט דעם גייסט, האט זיך צולעגט אין יעדען ווינקעל פון הויז, האט זיך צושפרייט איבער דער גאנצער אידישער גאס און די לופט אליין, די גאנצע סביבה, אפילו די היימישע חיות האבען דאכט זיך אויסגעקוקט יום טוב'דיג אנדערש פון א גאנץ יאהר.

דאס קליינווארג, די קינדער די אידישע האבען געהאט געגנוג אורזאכען אריינצולעבען זיך אין דער יום טוב'דיגער שטימונג און פיהלען זיך אויסערגעוועהנליך געהויבען, כמעט ניט ערגער פון די גרויסע.

די חדר אינגלאך האבען דערפיהלט די דאזיגע געהויבענע שטימונג נאך ארום ראש חודש ניסן, דעמאלט, ווען דער רבי האט אנגעהויבען ארויסציגען מילדקייט צו די קינדער און זיך נים געווארפען מעהר מיט דעם קאנטשיק אזוי ווי פריהער.

אידישע אינגלאך האבען געוואוסט אז דאס איז סוף הזמן.

דער לאנגער ווינטער חדר מיט די למודים אין די אווענטען זיינען פאראיבער און עס איז אנגעשטאנען די צייט פון רוה, פון פרייהייט. און וואס פרייהייט פון עטליכע וואכען האט אמאל מיט א פופציג יאהר צוריק געמיינט פאר א אידישען חדר אינגעל, ווייסט יעדער עלטערער איד אליין, אויב ער האט נאר פארזוכט דעם טעם פון א אידישען חדר פון יענער עפאכע.

דאס האט געהייסען, אז ארום דריי וואכען צייט וועט מען קענען געהן ווען מען וויל און וואו מען וויל, קענען פארברענגען אין שוהל, איבערקעהרען די וועלט, דערגעהן די יאהרען דעם שמש, שטיפען, לויפען יאגען זיך און קיינער וועט נים שטערען און ניט דארפען וועט מען טראכטען וועגען דער גמרא, אדער רש"י און מען וועט ניט כאפען קיין פעטש און קיין שמיץ פון דעם בייזען רבי'ן.

איז דאס אליין שוין געווען אן גענוגענדע אורזאכע פאר דעם חדר אינגעל — און וועלכער אידישער אינגעל איז עס אמאל ניט געגאנגען אין חדר — אז ער זאל ווערען יום טוב'דיג געשטימט.

צווייטענס, איז געווען נאך א וויכטיגער אומשטאנד פאר יום טוב'דיגקייט און באזונדערער מונטערקייט. דער שניידער, דער נייער גארניטערעל, די יום טוב־דיגעדיגע מלבושים, וואס מען האט געדארפט ברענגען אהיים ערב יום טוב. דאס איז געווען גאר א באזונדער שמחה. א תענוג, וואס איצט, אין אונזערע צייטען און אין קאלאמבוס'עם מדינה קען א קינד ניט איבערלעבען, ניט פיהלען דעם אמת'ען טעם פון דעם. א קליינינקייט עפעס א נייער גארניטערעל אדער א נייע קליידעלע פאר דער מיידעל.

שוין די פראצעדור אליין פון געהן מיט'ן טאטען אין שניט־קראם, אויסקלייבען די שטאף, דינגען זיך, אויסגלייכען זיך, אפמעסטען, אוועקטראגען דאס אהיים, רופען דעם שניידער, אראפנעהמען א מאס, און אזוי ווייטער און אזוי ווייטער — דאס אלץ האט געמאכט דאס קינד זיך פיהלען אזוי האפערדיג, גליקליך, אזוי געהויבען, אז קיין ווערטער זיינען ניט גענוג איבערצוגעבען דאס, אפצומאלען דאס מיט די ריכטיגע פארבען. בלגיז אזא מאלער ווי רעמבראנדט וואלט געקענט איבערגעבען די ריכטיגע געשטאלט פון א אידיש בעל־הביתיש אינגעל, אין דעם אמאליגען רוסלאנד פון א האלב הונדערט יאהר צוריק.

איז האט איהר אייך צוויי.

דריטענס, דער געדאנק, וואס דער יום־טוב וועט געבען דעם אידיש קינד, וואס עס ערווארט איהם אין גיכען. די גוטע פסח'דיגע מאכלים, די פרעהליכע, לאנגע סדר־נעכט, מיט די שעהנע צערעמאניעס; דער טאטע אינ'ם ווייסען קיטעל, וואס קוקט אויס ווי א מלאך; די מאמע אין איהר בעסטע קלייד מיט איהר ליעבינקען שמייכעלע, די פיער קשיות, דער תירוץ, די ארבע כוסות, נאך וועלכע מען פיהלט זיך אביסעל בארוישט, אבער מחיה'דיג אויפגעלעגט; די פארשידענע שפילעריי אין נים און די אנדערע אטריבוטען פון פסח — דאס אלץ האט אפילו געקענט פרעהליך מאכען א פאראורטיילטען צום טויט, בפרט נאך קינדער, וואס ווילען לעבען, נאר מען לאזט זיי ניט, מען צאמט זיי איין, מען באגרענעצט זייער פרייהייט.

היינט קען זיך שוין לייכט פארשטעלען ווי אזוי מען האט זיך געפיהלט, ווען דער שניידער האט די נייע מלבושים פארטיגע געבראכט היים און מען האט זיי אויפגעהאנגען אדער אוועקגעלעגט אן א זייט, איבערגעדעקט מיט א לייל'עך, אז קיין שטויב זאל אויף זיי ניט פאלען, אז זיי זאלען אויסקוקען שעהן, ריכטיג און ציכטיג פאר יום טוב.

נעהמט איצט און פיהרט אונטער א סך הכל פון די אלע שמחות, וואס מיר האבען אויסגערעכענט; פון אלע זיסע ערווארטונגען, וועט איהר דעמאלט זעהן צי האט דער אידישער אינגעל געהאט פון וואס צו פרעהען זיך אמאל פאר א יום טוב אדער ניט, און צי קען אונזערם א קינד זיך פארגלייכען דא צו דעם אמאליגען אידיש קינד.

ווארום די יום טוב'דיגע שטימונג, די פסח'דיגע שטימונג איז דעמאלסט ניט געקומען מיט דעם פסח צוזאמען, נאר א סך פריהער פאר דעם פסח און ביז וואנען פסח דיג. — אזוי איז געקומען, האט די דאזיגע שטימונג געהאלטען אין איין שטייגען און וואקסען, ביז וואנען זי האט מיט זיך פארגעשטעלט א שטיק גן־עדן.

אט אזוי זיינען זיך פאמעליך געפלאסען די טעג פאר יום טוב אין געהויבענער אויפרעגונג, אין הייליגען ציטער, אין גרויסער באגייסטערונג, ביז וואנען דער ערב פסח פלעגט אנשטעהן. האט קודם כל די אידישע גאר אראפגעווארפען פון זיך די וואכעדיגקייט און ארויפגעצויגען אויף זיך א לבוש, א מאנטעל פון כולו יום טוב. די פענסטער פון די הייזער האבען אויסגעקוקט ריין, אויסגעוואשען, א חיות א קוק צו טהאן אויף זיי. וואו דאס אויג איז נאר געפאלען, האט זיך געזעהן גרינע, נאר וואס געבארענע, פון דער ערד ארויסגעשפראצטע גראז, פון וועלכער עס האט געדופטעט מיט פריהלינג.

די "סמיעטניקעס" הינטער די הייזער זיינען אפגערייניגט געווארען לכבוד דעם גאסט. די לופט איז געווען מילד, פסח'דיג, כאטש אין די טיעפע גריבער, וואו די זונענשטראהלען קומען ניט צו, האט זיך נאך אויפגעהאלטען אביסעל שניי, אבער וואס פאר א ממשות האט ער געהאט — נאך א טאג־צוויי און ער וועט ניט ווערען.

די לעצטע פאר טעג פאר פסח האט מען זיך מיט דעם חמץ אזוי גענומען היטען, ווי פאר א גנב, מען האט איהם ממש געוואלט פטור ווערען: געה דיר שוין געזונטערהייד, מען וועט אהן די אויסקומען כמעט ניין טעג, און אז מען וועט זיך נאך דיר פארבענקען, וועט מען דיך שיקען רופען.

זיינען די דערוואקסענע און דאס קליינווארג געשטאנען די לעצטע פאר טעג איבער דעם טיש און געגעסען אזוי פארזיכטיג, אז קיין ברעקעל חמץ איז ניט ארונטערגעפאלען אין ניוועץ. און ווי גליקליך מען האט זיך עס דערפיהלט, ווען עס איז שוין ענדליך אנגעשטאנען די נאכט פון בדיקת חמץ און מען האט די לעפעל מיט דער פעדער און עטליכע ברעקלעך, איינגעבונדען אין א שטיקעל לייוונט, אוועקגעלעגט אויפ'ן פענסטער, פיקס־פארטיג אויף צו פארברענען אויף מארגען אין דערפריה. אבער וועגען דעם טאג פון ערב פסח, וועגען דעם לעצטען חמצ'דיגען בים און וועגען דער סדר נאכט איז בדאי צו ווידמען א באזונדער קאפיטעל.

בייזע געדאנקען

פון ישראל פלאטנער.

אנדערע פרויען זענען אזוי פיעל באהאנגען מיט צירונג, אז קוקענדיג אויף זיי מוז מען זיך דערמאנען אן דעם גאלדענעם קאלב״.

* * *

פאר דער חתונה קריגט מען זיך ליעב. נאך דער חתונה ליבט מען זיך צו קריגען.

* * *

פיעלע עלטערע פרויען רויכערען דערפאר, כדי צו ווייזען, אז עס פעהלט זיי נישט קיין פייער.

* * *

בשעת דער חתן אונטער דער חופה טוט אן אויף דער כלה'ס האנט א רינגעל, טוט ער זיך אן אויף ביידע הענט א גאנצע קייט.

* * *

אז א מאן האט נישט קיין מזל, ברענגט איהם זיין ווייב אומזיסטע ״דישעס״ פון די מואווינג פיקטשורס.

* * *

אמאל, אז א קינד האט זיך צוקלאפט, פלעגט מען זאגען: ״עס וועט זיך פארהיילען ביז דער חתונה״. היינט קען מען זאגען: ״ביז פראספעריטי וועט קומען״.

* * *

סאוויעטען רוסלאנד זעהט ביי מיר אויס ווי אויף יענער זייט סמבטיון, ווייל אז רויטע אידעלאך זענען דארטען דא, דאס איז זיכער. נאר וואס דארטען קומט פאר, קען מען נישט וויסען.

* * *

ווען דאס קינד איז קליין, לערנט עס די מוטער געהן. שפעטער לערנט זיך עס אליין צו זיין א ״לויפער״.

* * *

פיעלע מענער פון פרומע ווייבער, וואלטען זיך געדארפט ווענדען צום ועד הרבנים, מען זאל זיי אסר'ן. וואלטען די ווייבער זיי אפשר אויפגעהערט צו ״עסען״.

קידנעפאיזם

ווער האט געקידנעפט לינדבערג'ס בייבי? פרעגט א וועלט. — ווער האט געקידנעפט קאנאדע'ס פראספעריטי, — פרעגט קיינער ניט...

* * *

ווען די קידנעפערס, וואס האבען לינדבערג'ס בייבי געקידנעפט וואלטען אויך די פראספעריטי געקידנעפט, וואלטען מיר געהאט א שטיקעל האפנונג, אז די פראספעריטי וועלען מיר ווען עס איז צוריק קריגען.

* * *

די קידנעפערס פון דער פראספעריטי זענען מעהר מענשליכער צו אונז געוועזען ווי די בייבי קידנעפער צו די לינדבערג'ס. ווארים די, וואס האבען די פראספעריטי גע'גזל'ט, האבען אונז כאטש א קריזיס איבערגעלאזען. וואס אבער האבען די בייבי קידנעפערס די לינדבערג'ס איבערגעלאזען?....

* * *

פרעזידענט הואווער האט די באנקירען פון לאנד געגעבען צוויי ביליאן דאלאר אויסלייז-געלט פאר דער ״מים״ פראספעריטי, וועלכע זיי האלטען געפאנגען, אבער די באנקירען האבען זי נאך אלץ ניט באפרייט...

זאל דער פרעזידענט זיי געבען נאך צוויי ביליאן דאלאר, זיי זאלען דעם קריזים קידנעפען.

* * *

אז מיר רעדען שוין פון קידנעפינג, ווילט זיך פרעגען: ווער האט געקידנעפט די ״אנטוואפנונגס״ קאנפערענץ אין זשענעווא?...

שפאסען און פאסירונגען

— פון —
יהושע זינגער

מיין צוואה

אה גוטע פריינד,
ווען איך וועל שטארבען,
ניט דערצעהלט,
דער וועלט קיין מעשה,
אז געפייפט
האב איך אויף אלע,
אויף די רויטע,
אויף די ווייסע,

אויף די געלע,
אויף די גרינע,
שווארץ און ווייס,
געפלעקט, געשטרייפט,
פון אגודה
ביז קאמונע,
אויף אלעמען,
האב איך געפייפט!

נאר איהר זאלט זאגען,
אז געווען איז
מיין אידעאל —
די רויטע פאהן!
און איך וועל האבען
א לויה,
פרעגט ניט, פריינד,
עס וועט זיך טאן!

מען וועט מארשירען,
מען וועט מיך פיהרען
איבער די שעהנע גאסען
פון דער שטאדט,
און ס'וועלען נאכגעהן,
פאליציסקע,
אין יוניפארמס,
און פליין-קלאט.

און ביי מיין קבר
וועט מען זינגען,
און הספדים
וועט מען מאכען,
עס וועט בלויז
נאר וועה טאן,
וואס איך אליין,
וועל נעבאך דאן
ניט קאנען לאכען!

* * *

דער פרעזידענט פון א גרויסער קאנאדער באנק, האט די וואך געזאגט, אז עס איז ניטא אויף דער וועלט אזא ביזנעס-אונטערנעהמונג, וואו מען זאל זיכער זיין מיט פראפיט און ניט אין ריזיקע צו פארלירען.

וועל, האו עבאוט 'מכירת-חמץ', סער!

* * *

מיין טאכטער פיהרט זיך ארום מיט א באי, מיט וועלכען זי פלאנט שוין וועגען חתונה האבען. פרעג איך איהר:

״בעסי דארלינג, זאג נאר מיר, וויפיעל איז ווערטה דיין באי-פרענד?״

״מיליאנס, און מיליאנס און מיליאנס, דעדע!״

״איך מיין ניט דאס! איך מיין וויפיעל האט ער אין הארטע קעש?״

״אה, ער האט אין בענק-בוק, אכט דאלאר מיט זעכציג סענט.״

* * *

איך פרעג א בעקאנטען לאיער:

״מר. איזידאר, ווארום מאכט אייער פרוי אימער אזעלכע טייערע דרעסעס, און איהר אזעלכע ביליגע סוטס?״

״איהר פארשטעהט, מר. בערל״, זאגט ער, ״זי קליידט זיך לויט איהר פעשאן-בוך, און איך — לויט מיין בענק-בוך״.

* * *

איך זאג צו דעם פרעזידענט פון אונזער קאנגרעגיישאן, תפארת אנשי לעכאוויטש, איהר ווייסט מיסטער קאץ, אז איהר וועט שטארבען, איבער הונדערט און צוואנציג יאהר, וועט מען אייך געבען א געהויבענעם פלאץ אין גן-עדן, ביקאס איהר געהט אלע שבת אין שוהל!

״איך וועל אינגאנצען ניט זיין אין גן-עדן!״

״פארוואס עפעס?״

״איהר פארשטעהט, איך און מיין אידענע האבען זיך דורכגעשמועסט, אז אויב מיר וועלען זיין צוזאמען אין גן-עדן, וועט ניט זיין קיין גן-עדן! מיר וועלען זיך ארומרייסען אזוי ווי דא, און עס וועט בלויז זיין לייטישע געלעכטער. דארום זאל בעסער איינער פון אונז דארט זיין. און מיר האבען געשפיעלט א פינאקעל-גיים, ווער עס זאל זיין דער גליקליכער. נו, האט זי געוואונען!״

* * *

אלטע פילמס, ווען זיי ווערען אפגענוצט, ווערען פארקויפט אין דזשאנק, דערצעהלט א פילם-פראדוסער.

מען האט עס געמעגט טאן מיט א גרויסען טייל נייע אויך.

* * *

אין ענגלאנד, ווי אויך ביי אונז אין קאנאדע, ווען א פרוי שיסט א מאן צוליעב ״דזשעלאסי״, קומט איהר הענגען, אויפ'ן בעסטען פאל באגנאדיגט מען איהר, און זי באקומט לעבענסלענגליכע שווערע תפיסה. אין פראנקרייך אבער, געהט זי ארויס פריי.

דערצעהלט א פאריזער צייטונג: די וואך איז אריינגעגאנגען א פרוי אין א סטאר און פארלאנגט א רעוואלווער. ווייזט איהר דער סטאר-קיפער א גוטען רעוואלווער, און זאגט: עס קאסט פינף הונדערט פראנק, מאדאם!

״אה, איך וויל איהם ניט קויפען, — זאגט די פרוי, — איך וויל איהם בלויז ביי אייך רענטען!״

* * *

א בעקאנטער ביזנעס-מאן דערצעהלט מיר, אז זיין פרוי האט זיך אינדערפיה געפיהלט זעהר שלעכט, און געהייסען רופען א דאקטאר. געהט ער און זאגט איהר, אז אי ביי איטאנ'ס און אי ביי סימפסאנ'ס זענען היינט גוואלדיגע בארגיינס. נו, איז זי גלייך געזונט, אראפגעלאפען פון בעט, און ער האט געשפארט דאקטאר-עקספענסעס.

פרעג איך איהם:

דענקט איהר ניט, אז עס וואלט אויסגעמאכט ביליגער, ווען איהר לאזט איהר זיין קראנק, און באצאהלט דעם דאקטאר?״

״אה, יעס!״ זאגט ער, ״איך האב גאר בשעת מעשה, דאס ניט אויסגערעכענט.״

* * *

מען האט געפרעגט אן אמת קלוגען מאן: וואס איז די מעהרסטע וויכטיגסטע זאך אין אינדוסטריע:

קאפיטאל,
ארבייט,
צי דן קלוגע דרעה-קאפ?

האט ער געענטפערט אזוי: מען קען ניט אנצייגען וועלכע איז די מעהרסטע וויכטיגסטע פוס, ביי א טיש, וואס שטעהט אויף דריי פיס.

* * *

רייד, דא פאר מיר, פונקט אזוי גלייך, ווי דו רעדסט אין הויז צו דיין מאן, האט געזאגט א מעדזשיסטרייט צו א פרוי-עדות אין קאורט.

איך קען מיר פארשטעלן, אז מען איז שוין יענעם טאג מיט דער ״קיים״ ניט פארטיג געווארן.

* * *

א מענש דארף קיינמאל ניט וועלען זיין קיין חכם און אריבערשטייגען דעם צווייטען.

אין א מדרש נעלם ווערט דערצעהלט וועגען דעם זעהר א שעהנע מעשה'לע:

קאהען און קאהען זענען געווען צוויי פרעזידענטען פון צוויי גרויסע ביזנעס-פירמעס.

האט איין קאהען געלעזען אין די צייטונגען, אז עס איז דא אין אפריקא אזא לאנד, — וואס רופט זיך זינזיבאר, איז זי באשאטען מיט מייז און עס זענען דארט ניטא קיין קעץ.

איז איהם איינגעפאלען א גליקליכער געדאנק, און ער האט אין נאמען פון זיין פירמא געשיקט צו דעם קעניג פון זינזיבאר א מתנה, א שיף פול מיט קעץ.

דער קעניג פון זינזיבאר האט איהם צוריקגעשיקט, אלס דאנק פאר זיין טייערע מתנה, א שיף אנגעלאדען פול מיט גאלד און העלפאנד-ביין.

ווען דער צווייטער קאהען האט זיך דערוואוסט פון דער געשיכטע, האט ער זיך באטראכט, ווארט, ווארט, איך וועל דיר ווייזען, וואס איך קען!

איז ער געגאנגען און צוזאמענגענומען א גאנצע שיף מיט בילד-שעהנע יונגע מיידלאך, און עס געשיקט אין נאמען פון זיין פירמא צום קעניג פון זינזיבאר אלס מתנה.

ווען די שיף מיט די שעהנע מיידלאך איז אנגעקומען, האט עס ארויסגערופען א פרייד איבערן גאנצען לאנד. מען האט געטאנצט און געזונגען, עס האט זיך געטאן. עפעס א שפאס אזא טייערע מתנה!

דער קעניג האט צוזאמענגערופען אלע זיינע מיניסטארען און חכמים, זיך צו באראטהען, וואס מען זאל צוריקשיקען אלס דאנק פאר אזא וואונדערבארע טייערע מתנה.

שיקען גאלד, זילבער, העלפאנד-ביין, דימאנטען, איז צו ביליג!

מען האט געטראכט, געטראכט, און עס איז צולעצט באשלאסען געווארען, אז מען זאל צוריקשיקען אלס דאנק די טייערסטע זאך, וואס די לאנד זינזיבאר פארמאגט יעצט.

און מען האט געשיקט — די שיף מיט די קעץ!

חרטה

מאן (צו א מוזיק לעהרער): — איהר האט מיין זוהן געלערענט שפילען פאר צוויי דאלאר א שטונדע?

לעהרער: — יעס.

מאן: — וויפיעל וועט איהר מיר רעכענען איהם אפצוגעוואוינען דערפון?

ניטא קיין חמץ

(סאטירע)
פון סיימאן וואלף.

ר' יודעל, א שניידער פון לאנגע שוין יאהרען,
חיונה געצויגען פון נאדעל און שער,
פלעגט אלע מאל, עפעס פון ארבייט אפשפארען,
ווען ער פלעגט פארדינען א דאלאר נאר מעהר.

געווען איז ר' יודעל פון שטענדיג א ספארט,
דער דאלאר געשפילט האט קיין ראלע,
גערעכענט האט יעדערער זיך מיט זיין ווארט,
זיין ווייב האט געהאט אויך א גאנץ גוטע דאליע.

געהאלפען האט ער זיינע לאנדסלייט און פריינט,
אין לאדזש, אין פאסייטי, אין יוראפ אפילו . . .

— — — — — — — — — — — — — — — — —

אויף צרות געהאקטע ר' יודעל איז היינט,
און האט קיין צובראכענעם סענט פאר א סגולה.

ער האט נישט זיין געלט אין קיין קארטען פארשפילט,
ער האט צווישען גדולים זיך אויך נישט גערייבען,
עס האט דארט זיין באנק עפעס שלעכט זיך געפילט,
איז ער מיט, זיין באנק-ביכעל נעבאך געבליבען.

זיין נאדעל און שער ליגען לאנג שוין אין זשאווער,
פון ארבייט, פארדינען ר' יודעל איז פריי,
און נעמט ער באקלאגען זיך ווען פאר א חבר,
מאכט יענער: — געהערט שוין, עס איז נישט קיין נייעס.

אמאל ערב פסח ט'געהארעוועט שווער
ר' יודעל צו ראמען דעם, חמץ פון הויז,
ער דארף, דאנקען גאט, היינט נישט הארעווען מער —
עס פעהלט איהם שוין חמץ א ביסען לאנג אויס.

נו, זיצט ער ביים סדר, דארף ער דען דערצעהלען,
פון פרעה'ן, פון מכות, הגדה גאר זאגען,
אז ס'ווינשט זיך ר' יודעל דערלעבען אין פריידען,
ער זאל כאטש א קניידעל שוין זעהן פאר'ן מאגען.

די וואך-פאנאראמע

פון אפטימיסט.

אין וויטען מזרח הערשט אצינד
א ״שטילשטאנד״ פאר א שטורעם,
ווייל פריהלינג אנגעקומען איז
און לאנג אוועק — איז ״פורים״....

און יאפאן און מאנדזשוריע זיך
שוין גרייט צו די אטאקעס
אויף דער סאוויעטישער סיביר
און זוכט זיך פרעה'ס מכות...

די גאנצע קאמאריליע פון
די ליעג אימפעריאליסטען
פארוויקעלט איז אין שדים-טאנץ
און פאר דעם קריעג זיך ריכטען.

און ״בוקארעסט״ מיט ״קייבעלס״ שיסט
אין בלוטיגען ״ארקעסטער״
מכח מאסען-מארדען אויף
דעם לינקען ברעג פון ״דניעסטער״...

און ״ריגא״ האט צוהוליעט זיך
מיט נייעם דורך ווייטע ״דראטען״
פון אויפשטאנדען אין מאסקווע און
פון גרויסע ״שפיון-ראיאטען״....

און יאפאנ'ס אגענטורען
אלארמירען אלע מלוכות,
אז אין וולאדיוואסטאק איז פול
מיט פייער-רויטע ״״רוחות״, —

און די סאוויעט-פאבריקען בלויז
געוועהר היינט פראדוצירען,
און רויטע טרופען אלע אויף
מאנעווערס זיך טרענירען.

הכלל, מען שאפט די שטימונג
מיט'ן גאנצען ״בחלקלקות״
פאר יאפאנ'ס פלענער אין סיביר
און באלדיגע אטאקעס . . .

— — — — — — — — — — —

דער קריזיס וואקסט און שוואנגערט שוין
מיט נייע וויסטע צרות
און מאכט א וועלט-מארק גאר א תל —
א גאנץ בית-הקברות . . .

מיליאנען ארבייטסלאזע הילף
פארלאנגען און ניט קריגען...
נאר א מלחמה, דענקט מען, קען
די מאסען היינט ״פארוויגען״.

אין דייטשלאנד גרייט זיך היינט דאס פאלק
צו ערנסטע ״עקסצעסען״
ביי 'שטיכוואהלען״ פאר פרעזידענט
אין פרייסען, האמבורג, העססען.

און היטלער ווערט ״געבעקט״ פון כל-הימינים ״פאטריאטען״,
ווייל זעלבסט דער קרוינפרינץ האט זיין הילף
די ״נאצים״ אנגעבאטען...

נאר הינדענבורג דער זיגער וועט
ארויס פון די ״שטיכ'עטען״,
און ווייטער וועט רעגירען זיין
מדינה מיט — דעקרעטען...

אין שפאניע האט זאמארא איצט
פיעל ״נחת״ פון די מאסען,
מאלאגא איז פארכאפט פון סטרייק
און שלאכטען אין די גאסען.

די רויטע צינדען אונטער
מאנאסטירען, וואס באהאלטען
דאס גאלד, ווען אלע הונגערען,
אין פושקעס, ווענט און שפאלטען...

מיין פריינדין האט ניט מעהר קיין סענט
און האט ניט, וואס צו ״הארדען״,
ווייל זי פארפיהרען קען ניט היינט
קיין ראקעפעלער'ס און פארד'ען.

ווי אזוי מען רעדט מאדערן

ער שטעהט אין דרויסען — ווי סאוויעט רוסלאנד מיט איהר ״פיאטילעטקע״.

ער הערט איהר — ווי יאפאן דעם פעלקער-בונד....

ער איז אזוי פארווארפען מיט ארבייט — ווי גאנדי'ס שניידער...

דאס וועט איהם העלפען — ווי דער פעלקער בונד כינע'ן...

ער איז ביי זיך געפאלען — ווי דער ענגלישער פונט.

ער האט א גוט הארץ ווי א ווארשאווער פילאנטראפ.

ער קען נישט דולדען קיין געשלעגערייען — ווי א ציוניסטישער באזאר.

א בעל סוד — ווי א אידישער זשורנאליסט...

זי נעבאך

זי איז יונג,
זי איז זיס,
זי איז שעהן,
זי איז צארט,
זי איז עדעל,
זי איז פיין,
זי האט געשמאק,
זי האט שכל,
עס איז א מלאך
מיט אלע מעלות
מיט רייפעל
דאך קריגט זי
קיין חתן ניט
ווייל איהר פאטער
איז אן
ארימער טייפעל . . .

א שלעכטער מאגען

ברענגט קאפ-שמערצען, אונרייניגע בלוט, אפענדיסיטיס און פיעלע אנדערע קראנקהייטען.

עקס-לאקס
(EX-LAX אין ענגליש)

דער טשאקאלאד אפפיהר-מיטעל

האלט אייער מאגען אין ארדנונג.

עקס-לאקס שאפט אפ פארשטאפונג און אין דער זעלבער. צייט פארהיט עס אייך פון פיעלע קראנקהייטען, וועלכע קומען פון א שלעכטען אדער פארשטאפטען מאגען.

עקס-לאקס איז די וויכטיגסטע לאקסאטיווע ערפינדונג פון דיזען יאהר-הונדערט און ווערט רעקאמענדירט פון פראמינענטע מאגען-ספעציאליסטען.

עקס-לאקס קומט אויך אין פארם פון פייגען—„פיג-פלייווער״.

אין אלע דראג סטארס.

פון אלץ צוביסלאך

מאדערנע ווארשאווער קללות

אזא פנים זאלסטו האבען ווי די ליעג אף ניישאנס, רבונו של עולם.

זאלסט אזוי אויספיהרען ווי די ליעג האט אויסגעפיהרט, רבונו של עולם.

זאלסט האבען אזא מזל ווי די ליעג אף ניישאנס.

זאלסט אזוי האבען צו זינגען און צו זאגען ווי די ליעג אף ניישאנס.

מען זאל דיך אזוי רעספעקטירען ווי מען רעספעקטירט די ליעג אף ניישאנס.

גאט זאל דיר אזוי העלפען, ווי די ליעג אף ניישאנס.

זאלסט אזוי זיין פארטומעלט ווי די ליעג אף ניישאנס.

זאלסט האבען אזא צוקונפט ווי די ליעג אף ניישאנס.

מען זאל דיך אזוי ליעבען ווי מען ליעבט די ליעג אף ניישאנס.

א ״כשרה״ אידישע טאכטער

זי איז א פרומע אלרייטניצע, בענטשט פרייטאג ליכט. דער מאן געהט שבת און יום טוב אין שוהל. און נאכמיטאג מאכט ער מיט די קינדער א שפאציר אין זיין אייגענעם אויטא. געהט אבער פרוי נ. איינקויפען אויף שבת. פארגעסט זי ניט צו קויפען א פאר פונט חזיר-פלייש. טרעפט איהר א באקאנטע שכנה און קוקט איהר אן פארוואונדערט:

— ווי קומט עס צו אייך, אזא פרומע משפחה, איך האב שטענדיג געמיינט, אז איהר פיהרט א כשר'ע קיך.

— אודאי פיהר איך א כשר'ע קיך, — ענטפערט זי — ווי פאלט אייך נאר איין מיך חושד צו זיין, און אויב איהר גלויבט מיר ניט, קומט אריין צו מיר אין הויז, וועל איך אייך ווייזען, אז איך האב טאקע דרייערליי געשיר: פליישיגע, מילכיגע און טריפה...

ער פארשטעהט אן עסק

קונה: — כ'האב געוואלט א פאר רעמען-האנדשו.

סוחר: — פאר דער פרוי אדער געליבטער?

קונה: — פאר דער פרוי?

סוחר: — ס'הייסט פון דעם ביליגערען סארט...

קנאפזערנער.

ער און זי

ער האט איהר געגעבען א קעמעלע, א שפיגעלע.

זי האט איהם געגעבען א קייטעלע, א זייגערעל.

ער האט איהר געגעבען בלומען און צוקעקערקעס.

זי האט איהם געגעבען איהר הענטעלע און בעקעלע...

ער איז געלעגען ביי איהרע פיס.

זי האט געגלעט זיינע האר.

ער האט איהר געגעבען זיין האנט.

זי האט איהם געגעבען איהר האנט.

ער האט געוואלט ליבע.

זי האט געוואלט אלימאני . . .

פארוואס זי איז הייזעריג

ביילע. — איהר זענט אזוי הייזעריג, וואס איז געשעהן?

— קיילע. — יא, מיין מאן איז נעכטען אהיים געקומען שפעט ביינאכט.

שיקען געלט----

מיר שיקען אריבער דאלארן נאך אייראפא
צו זעהר ביליגע פרייזען
יעדער ברענטש פון אונזער באנק קען עס
טאן פאר אייך.

THE
DOMINION BANK

געגרינדעט 1871.

אויפמערקזאם!

דער יעהרליכער
פוד סייל און באזאר
(לטובת די חלוצות אין ארץ ישראל)
וועט פארקומען
דינסטאג, 31-טען מאי
בייטאג און אָוועט
אין לייבאר לייסעאום
346 ספעדיינע עוו.
אראנזשירט פון די טאראנטאר פרויען פיאנערען
און מיידלאך קלובען.

ניעס ביי אונז אין שטאדט

ח. זרובבל קומט קיין טאראנטא דעם 22-טען אפריל

ווי מיר דערפארען, וועט דער באקאנטער אידישער ארבעטער פירער און קולטור טוער, ח' זרובבל, וועלכער געפינט זיך יעצט אין אמעריקא אין די אינטערעסען פון דער ציש"א ארגאניזאציע, קומען קיין טאראנטא דעם 22-טען אפריל.

דעם 24-טען אפריל וועט ער אדרעסירען א מאסענפארזאמלונג אין סטענדערד טעאטער. דעם 25-טען אפריל ווערט גערופען א קאנפערענץ פון אלע אידישע פראגרעסיווע ארגאניזאציעס אין שטאט וועגען דער הילפס אקציע פאר די אידישע שולען אין פוילען.

2 קינדער געפונען דערשטיקט אין זייערע עלטערנס בעטען

מארגארעט גאלאגער, 3 מאנאטען אלט, האט פון איר געבורט געליטען פון פארקילונג און פון הוסטען. פרייטאג אינדערפריה, האבען אירע עלטערען, פון 132 סיטאן סט., געפונען דאס קינד טויט אין זייער בעט.

די מוטער פון קינד, א יונגע ברוי פון 20 יאר, וואס האט נאך א קינד פון א יאר און א האלב, איז געשלאפען מיט דעם קינד, און זי גלויבט, אז עס איז דערשטיקט געווארען, ווען עס האט זיך פארהוסט.

א צווייט קינד, פון 4 מאנאטען, איז געפונען געווארען פרייטאג ארום 10 אזייגער אינדערפריה ביי איר פאטער, סיבעל ה. איירלאנד פון 175 אינדיאן ראוד, אין בעט ליגענדיג טויט, מיט'ן פנים אראפ אין קישען. עס ווייזט אויס, אז דאס קינד האט זיך איבערגעקערט מיט'ן פנים, וואס איז געווען טיף פארזונקען אין קישען, און איז דערשטיקט געווארען.

פינף יאר פאר אונלעגאלער אפעראציע, וואס האט געבראכט טויט צו מיידעל

מרס. איווא זופאק, אדער מארטין, 58 יאר אלט איז פאר'משפט געווארען צו איין יאר אין דזשייל אויף יעדער פון 5 קלאגעס פון דורכפירען אונלעגאלע אפעראציעס. פון איינער איז א מיידעל געשטארבען.

זי האט זיך פארענטפערט, אז דאס מיידעל האט איר געסטראשעט, אז זי וועט באגיין זעלבסטמארד אויב זי וועט איר נישט העלפען. אבער דער ריכטער האט דער פרוי גוט אויסגעזידעלט פאר פארנעמען זיך מיט אזא מיאוס'ער באשעפטיגונג, וואס איז א געפאר פאר דער געזעלשאפט.

די פינף אורטיילען וועט זי אפזיצען אין דער זעלבער צייט.

מכירת חמץ
ביי רב צימערמאן
אין די פאלגענדע פלעצער:
רוסישע שוהל, 29 סענטער עוו.
50 מיידזשאר סט.
ביים רב אין הויז
200 יוקליד עוו. ביי מר. בראון
473 דאנדעס סטריט
ביי מר. סיימאן
29 קענזינגטאן עוו.
ביי מר. לייזעראוויטש
23 הענרי סטריט
ביי חברה ש"ס

ערנסטע קלאגע געגען געוועזענעם האקי סטאר ארויסגעווארפען

קענעט רענדאל, א געוועזענער באריהמטער פראפעסיאנעלער האקי שפילער, איז באפרייט געווארען פון אונטער א קלאגע פון אן אונאנשטענדיגען אנגריף געגען א מיידעל פון אונטער 15 יאר.

מעדזשיסטרייט פעטערסאן האט ארויסגעווארפען די קלאגע געפינענדיג, אז עס זיינען נישטא קיין גענוג באווייזען, און אז די קלאגע איז געמאכט געווארען צו שפעט, לויט ווי דאס געזעץ פארלאנגט.

פלעגט אראפנעמען געלט, ווען מען פלעגט אים שיקען צו דעפאזיטען עס

קענעט גרעהעם, 24 יאר אלט, פון ליפינקאט סט., איז פרייטאג ארעסטירט געווארען אונטער א באשולדיגונג פון האבען גע'גנב'עט 247 דאלער. די אנקלאגע איז געמאכט געווארען פון האנא'ס פארמאסי, אויף בלור סט. וו., וואו גרעהעם איז געווען אנגעשטעלט.

פאליציי זאגט, אז גרעהעם פלעגט אפט גיין אין באנק צו דעפאזיטען געלט פאר דער פירמע, און ער פלעגט א טייל פארהאלטען. גרעהעם זאל זיך האבען מודה געווען, דערקלערענדיג, אז ער האט געהאט בדעה אומצוקערען דאס געלט, אבער צוליב די שלעכטע צייטען האט ער עס נישט געקענט.

פאליציי מישט זיך אריין און צעשטערט שידוך

טאראנטא'ר פאליציי האט זיך גראב אריינגעמישט און צעשטערט א ליבע-אוואנטורע צווישען א 16 יאריגער קעמפבעל פארדער מיידעל און א 26 יאריגען טאראנטא'ר בחור. וואס זיינען אן דער מיידעל'ס עלטערנ'ס וויסען אנטלאפען אהער חתונה צו האבען. דאס מיידעל האט מען צוריקגעשיקט צו אירע עלטערן, און דעם יונגנמאן האט מען ארעסטירט.

דער יונגערמאן, דזשעק לאו, האט די לעצטע צייט געארבעט אין קעמפבעל פארד. ער פלעגט אריינקומען אפט צו דער מיידעל אין הויז. לעצטען מאנטאג איז מרס. לאו, זיין מוטער, איבעראשט געווארען, ווען ער איז געקומען אהיים מיטברייגנענדיג דאס מיידעל.

עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז זיי האבען נאך קיין צייט נישט געהאט חתונה צו האבען, איז פון דעם שידוך דערווייל גארנישט געווארען.

גייט א חיים און קען אהין נישט קומען

וויליאם בוירק, האט געהאט א גאנץ פיינעם אפעטיט, נאר קיין געלט האט ער נישט געהאט. צום אפעטיט האט ער געהאט בלויז שכל, איז שוין גענוג מען זאל זיך קענען אן עצה געבען.

איז ער אריין אין א רעסטאראן, האט אפגעגעסען א מאלצייט, און ווען עס איז געקומען צום באצאלען גיט ער זיך א כאפ, — אוי! —ער האט פארלארען זיין געלט.

געווען איז עס אין א לייטישען דאון טאון רעסטאראן.

זאגט בוירק, מען זאל מיט אים מיטשיקען א וועיטער צו אים אהיים אויף מיקאל סטריט, וועט ער יענעם באצאלען.

איז א וועיטער געגאנגען מיט אים.

זיינען זיי געגאנגען, און געגאנגען און געגאנגען....

בוירק האט געקראגען 30 טעג אין דזשייל.

פאסט און פערי סערוויס צו די טאראנטאר אינזלען

קומענדען מאנטאג, דעם 18-טען אפריל וועט זיך אנהויבען פאסט סערוויס צו די טאראנטא אינזלען און בעי, מעלדעט דער פאסטמאסטער.

פערי סערוויס צו די אינזלען האט זיך שוין אנגעפאנגען.

אוקראינישע געזעלשאפט האט נישט אגיטירט געגען אידען, פארזיכערט פארשטייער

מיט א צייט צוריק איז אין 'אידישען זשורנאל' געווען געמעלדען וועגען א פארזאמלונג פון דער אוקראינישער פיפלס האם אויף ליפינקאט און אלסטער, וואו א רעדנער זאל האבען אגיטירט געגען אידישע בעקער.

א פארשטייער פון דער אוקראינישער געזעלשאפט האט זיך געווענדעט צו אונז און בעט אונז צו פארריכטען דעם טעות. קיינער האט ביי דעם פאראיין קיינמאל ניט אגיטירט געגען אידישע בעקער און בכלל געגען אידען. דער געגענטער רעדנער האט אגיטירט פאר א נייע געעפענטער אוקראינישער בעקעריי, מען זאל זי פאטראנייזען, אבער עס איז אים נישט איינגעפאלען צו רופען באיקאטירען אידען.

דער זעלבער פארשטייער האט אויך פארזיכערט, אז עס פארדריסט זיי, וואס אזא באהויפטונג איז געמאכט געווארען, ווייל דאס וואלט געשטערט דעם פריינדליכען צוזאמענלעבען פון זייערע מיטגלידער מיט זייערע פילע אידישע פריינט און געשעפט פארבינדענע.

משפחה-צוזאמענקונפט

(פארזעצונג פון פיידזש 4)

האט אליווער באלדווין דאן געזאגט.

אירלאנד איז באזיגט געווארען אויף אן ענגליכען אופן מיט 700 יאהר צוריק, הגם זי איז ניט געווען קיין ווילד לאנד צו יענער צייט.

700 יאהר זענען זינט דאן פאראיבער און אירלאנד הערט ניט אויף צו קעמפען פאר איהר פרייהייט און אונאפהענגיגקייט. אין 1916 איז אירלאנד פארטרונקען געווארען מיט טייכען מענשליך בלוט אין איהר קאמף געגען ענגלאנד און זי האט ווירקליך אויסגעקעמפט דאמאלסט אז די ענגלישע לאנד-באזיצערס וועלכע האבען זיך אמאל איינגעטיילט מיט אירלאנד'ס בארען און די אירלענדרישע פויערים האבען געארבייט אלס קנעכט פאר זיי — אז די דאזיגע לאנד באזיצער זאלען ארויסגעטריבען ווערען און דער באדען זאל צוריק אומגעקעהרט ווערען צו די אירלענדישע פויערים.

דערפאר האבען די פויערים זיך "פריי ווילינג" פארפליכטעט צו אויסצאהלען די לאנד-באזיצער א באדייטענדע סומע. דאס דאזיגע געלט רופט זיך "עניואיטיס" און די איצטיגע רעפובליקאנישע רעגיערונג פון אירלאנד וויל די דאזיגע "עניואיטיס" ניט צאהלען מעהר. אירלאנד וויל אויך ניט שווערען קיין טריההייט צו דעם ענגלישען קעניג ווייל זי וויל איהם ניט זיין טריי..

צווישען די וויכטיגסטע פראגען ביי דער קומענדער אימפעריאלער קאנפערענץ וועט דאריבער זיכער אויך זיין די אירלענדישע, אדער אין אנדערע ווערטער, — די פראגע צו מעגען זיך אפרייסען פולשטענדיג פון דער אימפעריע.

אירלאנד וועט געפינען די מאראלישע שטיצע פון סאוט-אפריקא אויך, בנוגע דער דאזיגער פראגע. אינדיע וועט אווארע און אווארע פאדערען אונאפהענגיגקייט.

די קומענדע אימפעריאלע קאנפערענץ איז דאריבער, לויט ווי עס איז צו זעהן פון גוואלדיגער וויכטיגקייט פאר דער גאנצקייט און צוקונפט פון דער בריטישער אימפעריע.

ענגלאנד זוכט איצט ניט צו עראבערען נייע לענדער, אבער זי זוכט צו אויפהאלטען דאס וואס זי האט שוין, און עס לאזט זיך דאריבער גלויבען אז זי וועט געהן אויף קאמפראמיסען. זי וועט זיין מילד צו איהרע "שקאצעוואטע" קינדער און זי וועט נאכגעבען אזוי פיעל וויפיעל עס וועט נאר זיין אין די ראמען פון איהרע מעגליכקייטען.

די רודפי שלום
אנשי קיעוו
קארנער בעלוויו און דעניסאן סקוו.
לאזט מיט פארגעניגען וויסען אלע מעמבערס און אלע אידען פון שטאדט בכלל, אז דער גוט באוואוסטער
חזן
שמריהו הערמאן
וועט דאווענען ביי אונז אין שוהל ביידע טעג פסח.
די וועלכע האבען געהאט דאס פארגעניגען צו הערען חזן הערמאן, וויסען וואס זיי דערווארט הערען דעם חזן בענשען טל.
טיקעטס בלויז 50 סענט פאר ביידע טעג פסח, צו באקומען ביים שמש פון שוהל.
די קאמיטע.

ווערט ניט נכשל מיט "פינאטס" פסח
מעקלערס און בעקערס פארקויפען מאקאראנעס, געמאכט פון פינאטס צו 25 סענט א פונט און בלאפען, אז עס איז מאנדלען. לאזט אייך נישט נארען. פארזוכט איידער איהר קויפט. דערפיהלט איהר גלייך דעם טעם פון פינאטס.
ריינע מאנדלען מאקאראנעס און קעיק כשר לפסח באקומט איהר נאר ביי: —
גליצענשטיין
בראנזוויק קאפע
376—קאלעדזש סטריט—376
טעל. קינגסדייל 8033
מיר דעליווערען.

הרב מאיר צבי לעווי
וואוינונג איז איצט
362 פאלמערסטאן בולווארד
דאונסטערז, צווישען קאלעדזש און אלסטער.
טרינעטי 3139
די הויז איז אפען פאר יעדען צו ענטפערען אלע רבנישע ענינים.

הרב צבי יהודא קעלמאן
איבערנעמט
מכירת חמץ
ביי זיך אין הויז
679 באטהורסט סטריט
טעלעפאן מעלראז 5336
ווי אויך יעדען אווענט אין
שוהל בני ישראל המזרחים
179 - 177 בערקעלי סטריט

א גרויסער גאסט קומט אין טאראנטא!
ברענגט א לעבעדיגען גרוס פון די אידישע קאלאניסטען אין דער צוקונפטיגער אידישער סאוועטישער סאציאליסטישער רעפובליק — בירא-בידזשאן
חט'ע גינא מעדעם
די באוואוסטע און באליבטע רעדנערין און שרייבערין וואס קומט ערשט פון דארט, וועט זיין אין טאראנטא
אויף א מאסען-מיטינג פון איקאר
זונטאג דעם 8-טען מאי 8.30 אווענט
אין סטענדערד טעאטער
פריינדליכע ארגאניזאציעס זענען געבעטען ניט צו פארנעהמען דעם דאטום.

ספעשעל סייל אויף
העטס און קעפס
פאר פסח
ישראל ראטמען
העט און קעפ סטאר
388 קאלעדזש סטריט
נעבען בארדען סט.
טעל. טרינעטי 1852 דאבעליו
העטס — מאדערנע סטיילס, אלערליי קאלירען, אויך הארטע העטס, קעפס פאר מענער און באים, די שעהנסטע דעזיינס.
איך ווינש אייך אלעמען א פרעהליכען פסח!

תלמוד תורה עץ חיים
אויב איהר ווילט אז אייערע קינדער זאלען באקומען אן עכט אידישע באוואוסטזיניגע ערציהונג, זאלט איהר זיי אריינגעבען אין דער
תלמוד תורה עץ חיים
68 דיארסי סטריט
איהר זייט אבער געבעטען איינצושרייבען זיי נישט שפעטער פון ר"ח אייר, בעפאר די קלאסען ווערען פארפולט.
אפיס שטונדען: — יעדען טאג פון 4 ביז 9 א זייגער אווענט. זונטאג פון 9 פריה ביז 6 אווענט.
פרעזידענט יוסף לעווין און קאמיטע.

ווייו כשר לפסח
צום באקומען אין דער קאנקארד וויין קא.
קאנקארד וויין קאמפאני
181 באטהורסט סטריט
און אין מאנכע רעגירונגס סטארס
יעדעס באטעל מוז זיין געזיגעלט מיט'ן רב'ס הכשר

אייז
די זיכערסטע און עקאנאמישסטע דערפינדונג
צו ראטעווען אייער שפייז. זומער, ווען מילך ווערט זויער, פרוכט און פלייש ווערט איבערגעפירט, נוצט אייז צו פארהיטען אייער שפייז א קיילעכדיג יאהר.
די איינציגע אידישע אייז מאנופעקטשורער אין קאנאדע.
ה. גרינבערג אייז קא.
146 וואלסלי סט.
ווייווערלי 1214

איינטריט פריי — איינטריט פריי
בית הכנסת אנשי ענגלאנד
מאכט באקאנט צו אלע אידען פון טאראנטא, דאס צוליעב דער שלעכטער צייט, האבען זיי באשלאסען דאס דיעזען פסח וועט יעדער קענען קומען דאווענען ביי זיי אין שוהל פריי אהן געלט. פארלירט ניט די געלעגענהייט צו הערען דאווענען
חזן י. בארענשטיין
מיט א דאבעל כאר גאנץ פסח
גלייכצייטיג מאכען מיר באקאנט, דאס שבת ראש חודש אייר וועט דער וועלט בארימטער חזן
חזן ר' מרדכי הערשמאן
דאווענען אין אונזער שוהל.
יעדער איד אין טאראנטא ווייסט ווער חזן הערשמאן איז, און צו הערען חזן הערשמאן זאגען הלל און אתה יצרת איז עטוואס וואס טאראנטאר אידען האבען נאך קיינמאל ניט געהאט אזא געלעגענהייט.
אידען, באזארגט אייך באצייטענס מיט טיקעטס.
מיט אכטונג, די קאמיטע.

צו אלע שולען און ארגאניזאציעס
מיר בעטען אלע שולען און ארגאניזאציעס צו שיקען דעלעגאטען צום
דאוטערס אף איזראעל קאמפיין באנקעט
וועלכער וועט פארקומען
זונטאג דעם 1-טען מאי
ארגאניזאציעס, וועלכע האבען ניט קיין פארזאמלונגען, קענען זיין פארטראטען דורך זייערע בעאמטע.
מרס. טשאפניק, פרעזידענטין.

ווערט ניט נכשל מיט חמץ אין פסח
פסח'דיגע נייעס פון קלמן סילווערשטיין'ס בעקערי
ווילט איהר האבען אן עונג יום-טוב?
קויפט מאקאראנעס און קייקס
— ביי —
קלמן סילווערשטיין
וועלכע זענען געשמאק און בא'טעמ'ט, ווייל זיי ווערען געבאקען פון די בעסטע מאטעריאלען און אויפ'ן ריינסטען און היגיענישען צושטאנד, און זענען כשר אפילו למהדרין מן המהדרין בלי שום חשש חמץ, ווייל זיי ווערען געבאקען אונטער דער השגחה פון אלע טאראנטאר רבנים.
לאזט אייך נישט נארען, פאדערט אונזערע מאקאראנען. גיט אכטונג אז יעדער בלאט מאקאראנען זאל זיין געסטעמפט מיט'ן "הכשר פון ועד הרבנים".
ארדערס ווערען פינקטליך אויסגעפירט.
אונזער בעקערי איז אין 248 אגוסטא עוועניו
אונזערע סטארס: — 25 באלדווין סטריט
און קארנער באלדווין און קענזינגטאן
טעלעפאן עלגין 3789

א גרויסער סייל
פון מענער און באים קליידער
— אין —
D. DAVIS STORE
די קליידער וואס א מענש טראגט דריקען אויס זיין פערזענליכקייט און דערצעהלען וואס פאר א געשמאק דער מענש פארמאגט. און דאס איז טאקע די אורזאכע פארוואס אלע שפארען זיך צו טראגען נאך
—•—•— דייוויסעס קליידער —•—•—
אלע אונזערע קליידער זענען געמאכט אין די בעסטע יוניאן שעפער. ביי שיפער־היל מאן און נאך אזעלכע באוואוסטע שעפער. די קליידער זענען פאבריצירט פון די בעסטע וואולענס, צו רעדוצירטע פרייזען.
אלע זענען איבערצייגט, אז אונזערע פרייזען זענען די ביליגסטע אין שטאדט. אויך א שעהנער נייער סטאק פון מענער פוירנישינגס צו ביליגע פרייזען.
צופרידענהייט גאראנטירט אדער געלט צוריק
D. DAVIS
137-9 QUEEN ST. W. COR. YORK ST.

SECTION 2

דער אידישער זשורנאל

סעקשאן 2

Sunday, April 17th, 1932 * DAILY HEBREW JOURNAL * טאראנטא, זונטאג דער 17־טער אפריל, 1932.

אדלאיאדא-קארניוואל (עדלידע)

פון י. אייגער, (ירושלים)

דאס ווארט ״עדלידע״ איז א קאמבינאציע פון דריי ווערטער פון דער פאפולערער פארמול ״עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי״. א ספעציעלע קאמיסיע איז געזעסען און באטראכט די עטליכע צעהנדליגער פארגעשלאגענע נעמען פאר דעם פורים - קארניוואל און האט ענדליך גוט געהייסען דאס ווארט ״עדלידע״. פארשטעהט זיך, אז ניט אזוי גלאט איז דאס אריבער, עס האט ארויסגערופען א גאנצען שטראם פון ״בריעף אין רעדאקציע״ — אייניגע האבען מסכים־געווען, די צווייטע האבען פראטעסטירט.

אלע וועגען פון לאנד האבען געפיהרט קיין תל אביב: גאנצע צוגען; טויזענטער אויטאס, מאטארציקעלס, רייטערס און פוסגעהער, צעהנדליגער טויזענטער מענשען האבען זיך אריינגעגאסען אין דער אידישער שטאט, אין דער ״שעהנהייט ביים מיטלענדישען ים״. טויזענטער אריענטאלישע אידען אין זייערע בונטע קליידער און טויזענטער אראבער, אראבישע עפענדים אין אייגענע, פארפוצטע אויטאמאבילען, וועלכע זענען געקומען פון אלע עקען לאנד זעהן דעם ״אידישען לוסטיגען יום־טוב״.

בין השמשות, אום 6 אוהר אהן דריי מינוט האבען אלע פאבריקען פון שטאט אנגעהויבען צו פייפען און באלד האבען זיך אפגערופען די סירענעס אויף אלע שיפען, וואס האבען זיך געפונען אין יפו׳ער פארט און די פורים־פייערונג האט אנגעפאנגען, א פרייע און אייגענארטיגע. אלע זיינען ארוים אויפ׳ן גאס, צעהנדליגער טויזענטער מענשען האבען איבערפולט דעם צענטער שטאט, אלע באלקאנען און דעכער פון די הייזער זענען געווען באדעקט מיט מענשען. ספעציעלע מענשען מיט טרומייטערן זענען געפארען איבער די גאסען און מיט דעם טאן פון מגילה־טראפ האבען זיי אנגעזאגט, אז די פייערונג אין אסתר המלכה׳ס פאלאץ האט אנגעפאנגען. די שטאט איז מילך געווען באגאסען מיט עלעקטרישען ליכט; פיל מוזיק - ארקעסטרען און שטארקע קאפעלען האבען פארטויבט דעם גרימיגען ים־געריוש, וועלכער דאמינירט אין אנדערע טעג איבער דעם גערויש פון דער שטאט. אויף די באלויכטענע ווי ביי טאג גאסען־ווינקלען האבען די תל־אביב׳ער בירגער און די געסט לוסטיג געטאנצט די טראדיציאנעלע ארץ ישראל הארא. מען האט געטאנצט מיט לייכטענדיגע געזיכטער, עס האט געלויכטען אינערליכע פרייד, עס האט געברויזט נאטירליכע שמחה. אייניגע זענען שוין געפאלען אוים מידקייט, פארלאזען דעם קרייז און אנדערע האבען זייער פלאץ פארנומען. אזוי האט דער באפרייטער גייסט אפען זיך ערגעבען שטורעמדיגער פרייד, נאך דעם, וואס ער איז אין משך פון הונדערטער יארען געשמידט געווען אין מאראלישער קלעם. און דאס איז דאך אן אונגעהויערער גליק פאר דעם מענשען, ווען ער קען לעבען אין אזא פרייהייט.

צו מיטנאכט האט זיך דער עולם מענגעווייז געלאזען אויף די אווענטען און קאסטומירטע בעלער, וואו די שמחה איז אונגעהויער, מענשען האבען פארבראכט ביז פארטאג אין טענץ און פארוויילונגען און ערשט באגינען האבען זיי זיך געאיילט אהיים ״כאפען א דרעמעל״ און אנזאמלען כח פאר מארגען. דער טאג איז אריבער ווידער אין טענץ און געזאנג, אין גרויסער שמחה, אין פארשיידענע פארוויילונגען און ספארטאווע וועטשפילען. מען האט איינגעארדענט פערד־געיעג, אין וועלכען עס האבען זיך באטייליגט די בעסטע רייטער פון לאנד — אידען און אראבער. דעם ערשטען פריז האט גענומען א בעדואינער פון עבר הירדן. דער באקאנטען אידישער רייטער גארדאן, וועלכער זיגט כמעט אויף אלע געיעגן, האט אויך דאס מאל גענומען דעם צווייטען פריז.

אויסערגעוויינליך שעהן און גראנדיעז איז געווען די אדלאיאדא - פראצעסיע. זי האט זיך געצויגען אויף פיל גאסען, באלאגערטע פון איבער הונדערט טויזענט מענשען און צווישען זיי פופצעהן טויזענט אראבער. דערפערוויז זענען זיי געקומען, מיט קינדער און פרויען, מיט פארדעקטע און אפענע געזיכטער! יום טוב׳דיג פארפוצטע, האבען זיי זיך אויסגעמישט צווישען דער אידישער מענגע און צוזאמען מיט איהר זיך געפרייט, געטאנצט און געזונגען, גאר ניט ווי צווישען פיינט.

פאראוים זענען געפארען די ריכטער פון דער אדלאיאדא אין טראדיציאנעלע צילינדרען און נאך זיי האט מען געטראגען א מאנדאט מיט דער תל אביב׳ער שטאט־עמבלעם, ביי די זייטען צוויי פאהנען — די נאציאנאלע און די פאהן פון דער אדליאדא. די בירגער האבען זיי אויפגענומען מיט הייסע אפלאדיסמענטען. נאך זיי האט געפאלגט א גרופע רייטע מיט דעם לארד־מעיאר אין דער שפיץ און נאך איהר האט זיך געצויגען אין משך פון שעה׳ען גאנצע א צוג פון קינסטלערישע מאסקעס און אלעגארישע גרופען.

א גרויסען איינדרוק האבען געמאכט די גרופען, וואס האבען געשילדערט די געשיכטע פון דער אידישער איינוואנדערונג קיין ארץ ישראל פון אברהם אבינו־אן ביז איצטיגער צייט. די ערשטע גרופע אויף קעמלען, פארקליידעט ווי אין דער ערשטער צייט פון דער מענשהייט־געשיכטע, האט געשילדערט דאס אנקומען אין ׳לאנד כנען׳ פון אברהם אבינו מיט זיינע בני בית און קנעכט. די צווייטע גרופע האט געשילדערט יהושע בן נון און זיין זיעג ביי יריחו; די דריטע — די עליה פון עזרה און נחמיה און דעם אויפבוי פון דער שטאט־מויער; די פערטע — די עליה פון חסידים קיין צפת מט איבער 150 יאר צוריק. חסידישע ניגונים און חסידישע טענץ; רעליגיעזע עקסטאז, שיינענדיגע, גליקליכע געזיכטער פון די חסידישע פרויען, וועלכע זענען נאכגעפארען זייערע מאנען, התלהבות פון די חסידישע קינדער, פארקליידעט ווי אין יענער צייט. און לעצט קומט די גרופע ״סטאפ־אימיגריישאן״ — דאס טרויעריגע בילד פון דער געגענווארט.

די מאסקע פון דער אוניווערזיטעט איז געווען א שארפע און לעבעדיגע קריטיק אויף דער סיסטעם פון פארשונג־אינסטיטוטען פאר איינצעלנע, אנשטאט הויכע אקאדעמישע בילדונג פאר טויזענטער. אויסגעצייכענט האט זיך דער שטיקעל בארדען פון קרן קימת, גוט אבגעארבייט מיט א קליינעם גרינע וועלדער פאר דעם אידישען קאלאניסט. אן אויפשריפט האט געלויטעט: דער קרן קימת איז די פעסטונג פון דער נאציע. און דער עולם האט איהר מיט ענטוזיאזם אויסגעדריקט זיינע סימפאטיעס. דער צוג האט זיך געצויגען דריי זייגער־שעה און האט געהאט אן אויסערגעוועהנליכען דערפאלג.

איבער דער אדלאיאדע איז דער פורים־טאג אריבער אין ירושלים זעהר שטיל, זאגאר לאנגווייליג. טויזענטער משפחות זענען איבערגעפארען אויף די טעג קיין תל אביב. הויפטזעכליך די מזרח־אידען, וועלכע האבען זעהר ליב טומלדיגע גאסען־פארוויילונגען. מען האט אויסגענוצט אלע פאהר־מיטלען, עס זענען געגאנגען ספעציעלע צוגען פון צעהנדליגער וואגאנעס, מען האט ארויסגערופען הונדערטער אויטאס פון אנדערע ערטער און דאך זענען אויף דער באן־סטאנציע און ביי די אויטאמאביל - קאנטארען געשטאנען לאנגע רייהען, וואס האבען געווארט אויף א פלאץ קיין תל־אביב. פיל זענען געווען אפגעריסען פון זייערע משפחות און האבען געקענט אהין פארען נאר אין די לעצטע שעה׳ען פון דער אדלאיאדא, ווען מען האט שוין געצווייפעלט אויב עס איז כדאי צו פאהרען. אט האט זיך מיינער א באקאנטער — א באגדאדער איד — דורכגעריסען קיין תל־אביב שוין בעט שפעט און האט געפונען דעם צוג פון דער אדלאיאדא אויף דער אלענבי־גאס. ער איז פארשוויצט, פארשמייעט און האט זיך געלאזט געהן מיט דער פראצעסיע. אבער פלוצלונג איז אנגעפארען אן אראבישער אויטא מיט א געשריי: ״קיין ירושלים, ביליג, ביליג!״.. מיין באגדאדער איד האט זיך ניט געקענט באהערשען. עס איז איהם א שאד געווען צו פארלירען אזא גלענצענדע געלעגענהייט; לאנג ניט געטראכט, ארייגעזעצט זיך און אהיים..

„ליכט און ברויט״ *)

פון מ. פאגעל

ווען ל. פיינבערג איז אין 1929 אוועק פון דער ״פרייהייט״ און האט איבערגעריסען זיינע אפיציעלע באציאונגען מיט די קאמוניסטען, איז ער אבער נישט אוועק פון דער רעוואלוציאנערער וועלט אנשויאונג. צו שטארק איז ער פארבינדען מיט איר, און צופיל האט ער זיך מיט איר אויפגעלעבט, ער זאל אפילו אין א מאמענט פון פראטעסט געגען די אפיציעלע פארטרעטער פון דער באוועגונג אוועקגיין לחלוטין אין אן אנדער וועלט.

איז ער אוועק צו זיך אין ווינקעל, און עס איז אים אויסגעקומען צו זיין איינער אליין פאר זיך. מיט קיינעם נישט פארבונדען. קיינעם נישט אונטערגעווארפען און אויך פון קיינעם נישט דערמונטערט און דערמוטיגט.

גיט מען א קוק אויף זיין לעצטען בוך ״ליכט און ברויט״, באמערקט מען אז אלס רעוואלוציאנער, ריכטיגער — אלס קאמוניסט איז ער פארבליבען דער זעלבער, וואס געווען. אלס דיכטער איז ער באדייטענד אויסגעוואקסען.

אבער זיין פאעזיע איז און נישט צופעליג אויסגעמישט מיט און שטארק באאיינפלוסט פון זיין רעוואלוציאנערישקייט, און איינס שטערט דאס אנדערע. און ווען מען טרעט צו צו פיינבערג׳ן אלס צו א דיכטער, ווארפט זיך שטארק אין די אויגען, און עס פארדריסט אפטמאל דער צו שטארקער פראפאגאנדע טאן, וואס רייסט זיך דא און דארט דורך.

פיינבערג איז אייגענארטיג אין סך הכל. אבער עס פילט זיך אין זיינע פערזען א השפעה פון פארשיידענע קוואלען. זיין ״ארעם״. דער אריינפיר צו ״ניומא פרידקין״ (א טייל פון דער פאעמע ״באלשעוויקעס״) איז לויט דער פארמע שיעור נישט א מוסטער פון דער רוסישער פאעזיע אין אנפאנג פון 19־טען יארהונדערט. און אין דערזעלבער צייט מערקט זיך אין אנדערע טיילען פון דער פאעמע א שארפע ענליכקייט צום סטיל פון א בלאק, כאריק און אפילו קולבאק.

ער פארמאגט אבער אן אייגענארטיגע שארפקייט און בולט׳קייט, וואס האלט זיך אין פארמירען און זוכט צו באקעמפען די שטרעבונג צו מיסטעריע מעסיגע פאראלגעמיינערונגען און אינמאמינ׳דיגע דעקלאראציעס.

אין דעם וויכטיגסטען טייל פון דעם בוך, דער פאעמע ״באלשעוויקעס״ טיילען זיך אוים מיט דער דאזיגער קינסטלערישער בולט׳קייט און פארענדיגטקייט ניומא פרידקין און קאליא בעססאנאוו, וואס זיינען ווי צוויי מאנומענטען פון שטיין אויסגעהאקט צו צוויי לעבעדיגע ברויזענדע פערזענליכקייטען.

די טיילען אין וועלכע עס ווערט דערציילט די געשיכטע פון דעם וואס ״געהייסען האט ער פשוט נחום, געהאט א פלינקע, בלאטע האנט, — האט איב די בייזע מומע ברכה גערופען ניומא שארלאטאן״, און פון דעם קאלינקא בעססאנאוו, וואס איז געבארען געווארען ״צווישען ווילדער יאלעווע און רוישענדיגע קליאנען״ און ״ווייל—ס׳האט דער שווער אכזריות׳דיג געקאטשעוועט זיין שנור — איז די מאמע אויסגעגאן ביים שווערינקען געבורט״, — אט א די טיילען כאלען שארפער דער רעוואלוציע, ווי טענות פון די אפאריזמאטישע ״שאטענס״, און פראקלאמאציע מעסיגע ״צו אלעמען״ און אנדערע.

אט א דער גאנצער איבערברוך, וואס די באלשעוויסטישע רעוואלוציע און דער קאמף פאר א נייעם לעבען, האט אריינגעבראכט אין לעבען פון איינצעלנע פערזאנען, ווי אין דעם גאנצען דור; דערוויהוואר אין וועלכען דער איבערברוך איז פארגעקומען: די ליידען און דערהויבונג פון צופאסען זיך צו א נייער וועלט, אין וועלכער מיר זיינען נישט געבארען געווארען, נאר גייען מיט אייגענע הענט און ווילען אויפבויען; דעם יחיד׳ס איבערגעבען זיך צום כלל, דאס פארוואנדלען זיך אין א טיילעכעל פון עטוואס גרויסעם און אלץ ארומנעמענדיגעס, — דעם פלאץ פון דעם אינדיווידועלען מענשען אין דער וועלט, — דאס האט פיינבערג אויסגעהאמערט אין זיין ניומא און קאלינקא און אזעלכע מאמענטען ווי ״שווארץ באנג״:

״... קלינגען גלעקער,
שפרייטען שנאה, גרויל און שקר
רונד און רונד ארום״.

צי:

״סיי בייטאג, סיי ביינאכט האלט
סכנה איר וואך
מיט פחד און גרוילען.
און עס פלאטערט א הארץ אונטער
יעטווידען דאך
פאר העק און פאר קוילען.
אטעמט שטעטעל מיט שרעק, דערכעט שטעטעל מיט הארבסט...״

אדער:

״ליגען רויטארמייער צעווארפען
אויף באשטאנעס.
לעבען שוין דעם ניינטען טאג אויף
גרינע באקלאזשאנעס.
רעכט צו לינקס צו ציט ווייט אויסברענטער סטעפ—
רחבות׳ען בית־עלמינ׳שע פאר שטורעמדיגע קעפ״.

זיינען א גאנץ פארבינגער הינטערגרונד פאר דער עפאפייע.

אין די ערשטע לידער פון ״קאואגון דער פויערשער זון״ צעשפרייט זיך פיינבערג מיט א שפע פון קלאנג און קאלירפולקייט. זיין מאלערישקייט ווערט דא אויף א האר נישט געשטערט פון דעם ציל, דעם רעוואלוציאנערען. און צוזאמען מיט ״נענער רזשים״ שרייט עס נאך שטארקער ארוים דעם געשריי געגען פארפאלגונג און אונטערדריקונג, ווי געוויסע אנדערע קלאר פראלעטארישע שטעלען אין די ״באלשעוויקעס״.

און מעג עס פיינבערג׳ען פערזענליך פארדריסען, ווען איך וועל מיך דערלויבען צו פסק׳ענען, אז:

ניין! פיינבערג האט זיך נאך נישט אינגאנצען באפרייט פון דעם לירדיזם און אינדיווידואליסטישער פארטיפונג, פון וועלכער ער זוכט זיך צו באפרייען. און דאס איז אפשר פונקט אזא מעלה, ווי דאס, וואס ער האט באקומען און ארויסגעוויזען אן עפישע ברייטקייט און צאפלדיגקייט.

״נישט קיין מילען מאלען ברויט,
נישט קיין לייבען ברומען.
ס׳קייען אויף די באקציינער
קאלינקא מיט ניומען״.

די צוויי געקומענע אויף פארשיידענע וועגען צו דער רעוואלוציע און צום נייעם לעבען, זיינען א גוטע פאר חברים.

(פארזעצונג אויף פיידזש 11)

---

*) ל. פיינבערג. ״ליכט און ברויט״ ניו יארק, 1931.

קאמפאזיטאר און קינסטלער

שבחים זענען איבעריג ווען מען וויל עפעס זאגען וועגען חזן לייבעלע גלאנץ. שבחים זענען אזוי פארביליגט געווארען, אז צוליעב אן אמת׳ן קינסטלער קען מען קיין ווערטער ניט געפינען.

דאריבער וועט זיין גענוג ווען מען וועט זאגען, אז די טאראנטאר אידען וועלען האבען דעם גרויסען כבוד און דעם גרויסען נחת צו הערען חזן לייבלע גלאנץ אין דער אסטראווצער שוהל א גאנץ פסח.

דאס איז גענוג אז יעדער איד זאל זיך באצייטענס באזארגען מיט א בילעט וועלכע די שוהל־טוער האבען געמאכט אין פרייז צוגענגליך פאר אלע אידען.

א בילעט צו הערען חזן לייבעלע גלאנץ א גאנץ פסח קאסט בלויז איין דאלאר מיט פופציג סענט, און מען קען עס באקומען ביי יעדען מיטגליד פון דער אסטראווצער שוהל.

זיך צו באזארגען מיט א בילעט צו הערען חזן לייבעלע גלאנץ, מיינט זיך באזארגען מיט אן אמת׳ן עונג יום־טוב.

איר קענט נאך אריינכאפען
צו באקליידען זיך אויף פסח

אויב איהר וועט טאן דאס, וואס הונדערטען טויזענטער שפארזאמע און אויסגערעכענטע מענשען אין קאנאדע פון איין עק ביז׳ן אנדערען טוען — זיי ווייסען, אז עס איז נישט נויטיג צו צאהלען טייערע, כדי צו קריגען אן ערשט - קלאסיגען סוט, פון ערשט - קלאסיגע ווארע, געמאכט פון ערשט־קלאסע פאכמענער, ווען זיי קענען עס אלץ באקומען אין א טיפ טאפ טיילאר סוט.

די זעלבע קליידער, פאר וועלכע מען דארף ערגעץ אנדערש צאהלען פערציג, פופציג, זעכציג און נאך מעהר דאלאר, קריגט איהר ביי טיפ טאפ טיילארס פאר 24 דאלאר. און ווען עס זאל מעגליך זיין א מאכען אזא סוט פאר ווייניגער ווי $24, וואלטען עס די טיפ טאפ טיילארס געגעבען.

פאלשטענדיג פיטען געזיכערט, ווייל 21 פארשידענע מאסען ווערען גענומען פאר אייער סוט. ער ווערט צוגעשניטען און געמאכט באזונדער. די מאס ווערט נאכקאנטראלירט און איהר קענט האבען א פרעהליכען יום טוב מיט א טיפ טאפ טיילאר סוט.

TIP TOP TAILORS
LIMITED

איין פרייז $24 איין פרייז

514 בלור סט. וו.
262 קאלעדזש סט.
2928 דאנדעס סט. וועס.

בולוואהר דרייוו

245 יאנג סט.
2511 יאנג סט.
613 דענפארט עוו.

ס. וויניק און ז. סאקס

אייגענטימער פון דער

Service Sanitary & Towel Supply

107 עליזאבעט סטריט טעל. לאמבארד 1700

ווינשען זייערע אידישע פריינט און קאסטימער א

א פרעהליכען און כשר׳ען יום טוב

ביי דער געלעגענהייט ווילען מיר אויך אנאנסירען אז דעם 3־טען טאג חוה״מ פסח, מאנטאג, דעם 25־טען אפריל וועט געעפענט ווערען אונטער אונזער מענעדזשמענט א גרויסע ערשט־קלאסיגע מאדערנע לאונדרי אונטער׳ן נאמען: —

קענעדע לאונדרי קא.
לימיטעד

אויף 1123-25 דאנדעס סט. וו. לאידברוק 2400

אונזער נאמען אין דער ביזנעס - וועלט גאראנטירט אויך פאר אונזערע לאונדרי קאסטימער צופרידענשטעלענדע, פינקטליכע און ראיעלע באהאנדלונג.

CANADA LAUNDRY CO., LTD.

אומבאקאנטע ערצעהלונגען פון א שבתי צבי'ניק

אידיש: בן - הדור

הוסיין רשאהיד ביי, דער שרייבער פון די קליינע דערצעהלונגען איז איינער פון די אנגעזעהענסטע פירער פון די "דאנמעס".

— די ריכטיגע אפשטאמער פון די שבתי־צבי'ניקעס, וועלכע גרופירען זיך דער עיקר אין קאנסטאנטינאפאל און די דאזיגע סעקטע האט פון זיך ארויסגעגעבען א סך רעגירונגס־מיניסטארען און באדייטענדע פאליטיקער אין טערקיי. זיי ווערען אבער וואס א מאל ווייניגער. נאך פאר דער וועלט־מלחמה האבען זיי זיך אנגעהויבען צו אסימילירען מיט די טערקען, טיילווייז אויך מיט די אידען. היינט צו טאג געפינען זיך נאך ביי א 300 פון דער סעקטע, וועלכע האלטען נאך שטארק פון שבתי־צבי'ען מיט זיין תורה, זענען זיך מחתן נאר מיט'ן אייגענעם שטאם, און כאראקטעריסטיש — זיי פארלייקענען אויך ניט זייער אידישע אפשטאמונג, טראגען אין זיך א ליבשאפט צו ארץ־ישראל. אין דער צייט פון דער וועלט־מלחמה האבען א סך פון זייערע טערקישע מיליטער־לייט חתונה געהאט מיט ספרדי'שע פרויען און זענען פארבליבען אין ארץ־ישראל. ווי גזאגט, נעמען די שבתי־צבי'ניקעס אויך אן אנטייל אין דער יונגער טערקישער מאדערנער ליטעראטור. די דערצעהלונגען פון הוסיין רזשאהיד ביי קענען דינען פאר א שיינעם מוסטער פון זייער ליטערארישען שאפען.

דער איבערזעצער

דער מאטראז

איך בין געפארען פון "ביסאר" קיין "קאנליזשע", אן אלטער מאטראז האט מיט אלע זיינע ארימע כוחות געשפארט דעם לייוועגטענעם זעגעל און מיט גרוים מאטערניש האט זיך זיין אלטע, שווערע שיפעל געשלעפט קעגען שטראם, די קליינע כוואליעס האבען נאטירליך געשטערט דעם גאנג פון שיפ און האבען אויסגעמאטערט ביז גאר דעם אלטען מאטראז. נישט קוקענדיג וואס דער פארנאכט איז געווען קיל און פייכט — האט דער אלטער דאך אראפגעווארפען פון זיך זיינע אויבערשטע קליידער, ער איז געבליבען אין דער הוילער אויפגעשפילעטער העמד, עס האט זיך ארויסגעזען זיין איינגעפאלענער חרוב'ער קערפער, וועלכער האט געציטערט און געאטעמט שווער, דאס פנים האט זיך גערויטיגט און דער שווייס האט זיך געגאסען פון זיין צעקנייטשט־פארהארטעוועטען פנים, ווי לעדער, און דער האריקער, גרויער ברוסט אריין, אויף דעם הייסען לייב, וואס האט געברענט פון שווייסיגער היץ. פאר א שטיקעל ברויט האט ער אין דעם ארט, וואו איך האב באדארפט — מיר דעם מאן פון גערעכטיגקייט און יושר, וואס האט זיך אזוי ברייט צעלייגט אין זיין שיפעל.

פונדעסטוועגען האב איך נאך אין דעם אלטען מאטראז געפונען עפעס א זאך, וואס האט נאך אין מיר דערוועקט א קנאה צום אים: ווען ער האט דאס מויל געעפענט און אנגעהויבען רעדען — האט ביי אים א בליץ געטאהן א שורה גאנצע ציינער, אזעלכע ווייסע, שטארקע...

— אוי, פאטער — האב איך א זאג געטאן — דיינע ציינער — זאל דער אללא באשירמען, זענען דאך אזעלכע געזונטע און שטארקע!

דער אלטער איז ווי געטראפען געגעווארען פון די רייד, עס האט זיך אין דער רגע א טראג דורכגעגעבען פאר אים זיין ביטערטער מזל. ער איז אזוי פארמשפט תמיד יאר איין יאר אוים צו שלעפען די זעגלען איבער די וואסערען, ער האט זיך ארומגעזען, ווי איך וואלט געווען דער, וואס האט אים אנטפלעקט זיין פינסטערען לעבען.

— און וואס זאל מען טאן? — האט דער אלטער געענטפערט — איך האב אבער צופיל מיינע ציינער אין איינקייט געהאלטען...

ווארימע זופ

די צייט פון דאוונען איז שוין לאנג אנגעקומען, און איך גיי זיך אזוי אויף דעם בארג־אראפ פון זשאנאל־אוגלא. אין דער גאס זעט מען קיינעם נישט אן א הויז איינינע קינדער, מיטאמאל דערהער איך הינטער זיך פיס־טריט און עפעס א שמועס פארנעמען מיינע אויערען, וואס אמאל מערער, נענטער. — און אט זענען זיי שוין פארביי מיר: צוויי מענער געקליידעט אין לאנגע הויזען, עס באגלייט זיי א פאליס־מאן — און הינטער זיי איילט זיי נאך א פרוי און וויל ווי דוקא דערגרייכען. אלע ריידען אין איינעם אן א אפהאלט. די פרוי וויל איבערשרייען אלעמען און קלאגט זיך, אז זי איז פארמאטערט, און צו וואס יאגען זיי זיך אזוי? דער פאליסמאן דערמאנט איר מיט א שמייכעל אויף די ליפען — א זי האט היינט געקענט דערגיין ביז צום בארג — ארויף פון טזשינגעל־קוי און זי איז נישט מיד געווען? — און דערביי האט ער נאך מער געשמעלט גרעסערע טריט — אזוי? — דופט זיך אפ אן א סימן פון ערגערניש די פרוי — דעמאלט האט נאך קיינער קיין האנט ניט ארויפגעלייגט אויף מיר, מ'האט מה שלעכטס נישט געטאן — אבער איצט... איך האב קיין כח ניט צו גיין! זי האט זיך אנגעשטריינגט מיט אלע כוחות, נישט צו בלייבען הינטערשטעליג, זי האט געשלעפט די פיס און געזיפצט פאר ווייטיג, זי האט געדעכעט מיטן גאנצען גוף.

איך האב אויך פארברייטערט מיינע טריט. ביסלעכווייז האבען זיי זיך דערווייטערט פון מיר. די פרוי איז געווען איינגעדעקט אין א שמוציגען שלייער, דער שירעם איז געווען ביי איר איינגעלייגט און זי האט גענוצט פאר א שטעקען, זי האט נישט אויפגעהערט צו מאטלען מיט איר דארפישען דיאלעקט.

איך בין געווען שוין גענוג דערווייטערט פון זיי — זייער שמועס האב איך שוין אזוי דייטליך געקענט הערן. דער יונגער פרוי'ס דינע שטימע האט זיך דאן דערטראגען צו מיינע אויערען:

— און וואס האב איך זיך צו שרעקען פאר דער תפיסה? — האט זי שנעל א זאג געטאן — די רעגירונג וועט געבען יעדען פרימארגען ווארימען זופ... א בעט וועל איך האבען וואו דעם קאפ צו לייגען... ס'א פרייד ווי גוט דאס וועט זיין!

ארימע נעבאך! וויפיל שפאט עס ווארט דיר נאך אפ, דו ביסט א שפילעכעל פאר די נידעריקסטע תאוות — צוליב א ווארימע זופ טראגט עס דיך?!...

דאס פארפוילטע העכטעל

שוין א גוטע שעה ווי זיי פארען זיך אין ים, ארבעטען און שרייען אלע צוזאמען.

איך קוק זיך איין צו זיי פון דער ווייטען. ענדליך אלס באלוינונג צו זייער ווערער פראצע — האבען זיי ארויסגעצויגען אויפן ברעג־ים דעם פאנג־פיש. זיי האבען אנגעפילט מיט פיש די גרויסע קערב. זיי האבען אנגעגאסען פולע בלעכען מיט וואסער און האבען אנגעהויבען צו רייניגען די פיש, סארטירען זיי יעדען צו זיין מין.

נעבען איינעם אן אלטען פישער האב איך זיך אוועקגעשטעלט און זיך איינגעקוקט צו זיין ארבייט. די לאנגע יארען פון ארבייט און פראצע סיי אין די זוניגע טעג און די קאלטע נעכט האבען איינגעמארשטשעט זיין פארברוינטען פנים. און אט זיצט ער זיך א איינגעבויגענער און סארטירט פון פיש צו פיש, מיטאמאל זע איך ווי ער האט דערטאפט א פארפוילטע... אזא צעריסען — צעביסענע — ער וועט זיכער עס אוועקווארפען פארן הונט — טראכט איך זיך אין הארצען — און ווער ווייס צי דער הונט וועט עס נאך וועלען א שמעק טאן?

ווען דער אלטער פישער האט זיין ארבייט געענדיגט — האט ער צוגערופען זיין קליינעם איינינקעל, אים דערלאנגט דאס פארפוילטע העכטעל, און א זאג געטאן: נא דיר, נעם עס אין שטוב אריין!

הייסט עס, פאר דעם אלטען מאן, וואס האט דערגרייכט באלד דעם סוף פון זיין צווייטע העלפט יארען — צוזאמען מיט זיין ארימע פאמיליע — האט שוין ניט געקלעקט א גאנצע געזונטע העכטעל?

אט דער אומגליקליכער, לאס ארבייט אין דערפרי, אין דער פינסטער, ער לעבט אין ליידען און פלאגעניש — באגנוגענט ער זיך מיט א מאכל, וואס דער הונט אפילו וואלט נישט א שמעק געטאן צו דעם.

און אין מיר האט זיך דערוועקט א געדאנק: וויפיל מענשען זענען עס דא אויף דער וועלט, וואס זיי פארדינען זייער ברויט אהן תרעומות צו דער שלעכטער וועלט? וויפיל זענען עס דא אזעלכע, וואס נעמען אויף זיך אלץ מיט גערעכטיגקייט און יושר? וויפיל זענען זיי עס די מענשען?

דער פאלאזשי (דער טרעפער)

אויף דער ערד, נעבען דער וואנט אנטגעגען דעם מעטשעט סולייםאניא זיצען זיי אויסגעשפרייט איינער אנטקעגען דעם צווייטען. פאר זיי איז אויסגעשפרייט א זאך אזוי עפעס א שטיק לייוועגט, מיט שטאלץ און ווירדע, ווי זיי וואלטען אליין אנערקענט זייער הויכע שליחות, פונקט ווי פאר זיי איי אנטפלעקט אלע פארבארגענישען פון דער וועלט, אלע סודות פון לעבען איז פאר זיי אפען. זיצען זיי . . און לויערען אויף א לייכט שטיקעל ברויט.

פאר זיי גייען דורך טרעגער, מיליטער־לייט, פרויען פון דארף, אפטמאל אויסגעשמיקטע פרויען, מיוחס'דיגע עפענדים און ארעל־לייט — יעדער איינער וויל פרובירען, זוכען א באשייד פאר זייער פארשטעלטער צוקונפט, עפענען פאר זיי דעם פאר'חת'מעטען בוך פון לעבען. אט קומט אן איינער א פארפארעטער אין זיינע עסקים — און איילט זיך ווייטער אין זיין וועג; און ווידער קומט אן איינער מיט לאנגזאמע טריט א פארמאטערטער, א אויסגעשעפטער — און אלע ווילען, גארען מ'זאל זיי אנטפלעקען אויף די געפלאכטערטע שטיינער די סודות פון מארגענדיגען טאג.

און די כישוף־מאכער? וואס מער זיי בליקען אריין אין די הערצער, זיי טאשען דורך די כישוף־שטיינדעלאך אין זייערע הענט. א ציטערדיגע האנט ווארפט צו זיי אין שוים אריין א מטבע, וואס איז נאך פייכט פון זייער שווייסיגער האנט... די כישוף־ווערפלעך — דאס שליסעל צום פארמאכטען לעבענס־בוך — צעשרייפען זיך איבער דעם לייוועגט. די טרעפער זאגען באשייד, און זיי פארטייטשען יעדער ווערפעל באזונדער. זייערע רייד ווערען פארנומען מיט אזוי פיל פארשטאנד און מיט יראת הכבוד אין די פנימער פון די צוהערער שטארלען אויף פון די טרייסט־ווערטער, אין נישט ווילענדיג מוז מען שוין גלויבען, וואס די טרעפער זאגען פאר. אט די א נידעריגע מינדערווערטיגע אנטפלעקן פאר אייך טיפע זאכען, אזעלכע וויכטיגע און ווערטפולע.

און איינמאל, ווען עס זיינען געקומען די שטאטישע פאליסלייט און מ'האט זיי אוועקגעטריבען פון ארט די כישוף־מאכער. האט זיך ארויסגערוקט איינער פון אנגעזאמעלטען המון א מיליטער־מאן, ווייזט אויס פון מאנטולי־א (קליין־אזיען) ער איז צוגעגאנגען צו די פאליס־לייט און געבעטען נישט אנצורירען די כישוף־מאכער.

דער פאליסמאן האט דאס זעהר געוואונדערט און ער האט זיך אפגערופען:

— זיי זיינען דאך נישט מער ווי שווינדלער און אפנארער, זיי נעמען דאך צו אייער געלט פון די הענט ארויס! —

דער מיליטערמאן האט אנגעקוקט דעם פאליסמאן מיט גוטע אויגען:

— עט, גארנישט, ס'מאכט נישט אויס, חבר, זאלען זיי צונעמען אונזער געלט — דערפאר דערצעהלען זיי אונז וואס עס הערט זיך אין אונזער שטאט.

דאס בלעטעל

אויף א הויכען וואונדערבאר־שיינעם בוים באדעקט מיט באבלעטערטע צווייגען האט ארויסגעשפראצט א קליין בלעטעל, אזא שיינס, א לייכטזיניגס. אויף דעם שפיץ בלעטעל האט זיך גערוהט

(פארזעצונג אויף פיידזש 12)

MAZOLA
A PURE SALAD AND COOKING OIL
THE CANADA STARCH CO. LIMITED MONTREAL

מיר ווינשען אלע אידען
פון גאנץ קאנאדע
א
פרעהליכען פסח

דער סאלאד און קאך אויל
וואס איז כשר

מאזאלא איז דער ריינסטער אויל געמאכט פון די קערנער פון קארן. עס איז אויסגעצייכענט פאר טיפען פרייען, פרעגלען און צושמעלצען, און פיעלע האלטען איהם פאר בעסער ווי אליווען אויל צו מאכען סאלאד דרעסינג.

מאזאלא איז עקאנאמיש און זיין ריינקייט און נארהאפטיגקייט ווערען אפגעשאצט איבער גאנץ קאנאדע.

פרעגט אייער גראסער — זייט זיכער צו קויפען עס אין פארזיגעלטע טינס — 1 פונט, 2 פונט, 4 פונט און 8 פונט סייזעס.

מאנופעקטשורט ביי

The CANADA STARCH CO.
LIMITED
MONTREAL

פראהט זיך אין
אייער יום טוב

מיר באגריסען די אידען צו זייער פרייהייטס יום טוב — פסח!

מיר ווינשען אייך א כשר'ן און פרעהליכען פסח!

מענעדזשמענט און פארוואלטונג
IMPERIAL THEATRE
ה. וו. נעווילס,
מענעדזשער.

High School Boards and Boards of Education

זענען אויטאריזירט דורכ'ן געזעץ צו עטאבלירען

אינדוסטריעלע, טעכניקעל און ארט סקולס

מיט דער גוטהייסונג פון דעם בילדונגס מיניסטער.

ביי טאג און אווענט קלאסען

קאנען אנגעפירט ווערען מיט די רעגולאציעס וואס זענען ארויסגעגעבען געווארען פון דעם דעפארטמענט אף עדיוקיישאן.

טעארעטישע און פראקטישע אינסטרוקציעס

ווערט געגעבען אין פארשיעדענע טריידס. די סקולס און קלאסען זענען אונטער דער דירעקציע פון אן אדווייזארי קאמיטע. אפליקאציעס צו באזוכען די סקולס דארפען געמאכט ווערען צום פרינציפאל פון סקול.

קאמערציעלע געגענשטאנדען, האנט ארבייט, ווירטשאפטליכע ידיעות און אגריקולטור און הארטיקאלטשור.

ווערען געלערנט אין די קורסען אף סטאדי אין פאבליק, באזונדערע, קאנטינואיישאן און האי־סקולס און קאלידזשיאייט אינסטיטוטען און וואקיישאנעל סקולס און דעפארטמענטען.

קאפיעס פון די רעגולאציעס וואס זענען ארויסגעגעבען פון דעם מיניסטער אף עדיוקיישאן, קאנען באקומען ווערען פון דעם דעפיוטי מיניסטער, פארלאמענט בילדינגס, טאראנטא.

פאהרט מיט דער ללאיד
פון ניו יארק קיין
אייראפע

BREMEN

EUROPA

ווייל עס מיינט
שנעלסטע שיפען
קירצסטע ים פאהרען
שטרענג כשר עסען
ספעציעלע שנעלע צוגען

ביי די שיפען אין ברעמערהאפען פארזיכערען באקוועמסטע פארבינדונג מיט די וויכטיגע שטעדט אין אייראפע. — אויך אויסגעצייכענטע באן פארבינדונג פון שערבורג.

באגאזש געטשעקט דורכאוים

זעהט אייער לאקאלען אגענט און פאדערט ללאיד טיקעטס

NORTH GERMAN LLOYD
1178 PHILLIPS PLACE. MONTREAL, QUE.

זעהט אוים יום־טובדיג און פילט יום־טובדיג
שיקען אייערע קליידער צו קלינען און פרעסען צו די
סטאר קלינערס און דייערס

א גרויסער קאנקורענץ קאמף געהט אן צווישען די קלינער און פרעסער פירמעס אין שטאדט. נוצט אוים די געלעגענהייט יעצט

59ס
מענער און ספרינג
סוטס קאוטס

לידיס פליין דרעסעס — — — — — 75 סענט
לידיס ספרינג קאוטס — — — — — 95 סענט

מיר קלינען קורטינס, דרייפס, קארפעטס. אויך טלתים העטס, גלאווס און אנדערע הויז־ארטיקלען צו דער בעסטער צופרידענהייט. טעלעפאנירט באלד

וויווערלי 4888

און אונזער דרייווער איז ארום אייער טיר

צוויי סטארס אין אידישען געגענד צו באדינען אייך
270 קווין וו. (קארנער בעווערלי)
376 ספעדיינע עוו. (קארנער באלדווין)

לאזט אונז מאכען אייער ארבייט אויף פסח געדענקט:

376 SPADINA AV. STAR CLEANERS & DYERS

פסח'דיגע מילך

אום צופרידענצושטעלען אונזערע פיעלע אידישע קאסטימער, האבען מיר אראנזשירט צוצושטעלען ספעציעלע פסח'דיגע מילך.

די מילך וועט פראדוצירט און אנגעגאסען ווערען שטריינג לויט אלע רעגולאציעס פון כשרות.

ACME FARMERS DAIRY
טאראנטא און האמילטאן

ELMHURST DAIRY
מאנטרעאל

THE PRODUCERS DAIRY
אטאווא

גנענדעלע מיין קרוין-אנטוואפען זיך

פון י. אב—נעק

אויב איך זאג "גנענדעלע", מיין איך ניט יענע שעהנע, יונגע באחנ'טע, שווארץ־חנ'עוודיגע גנענדעלאך. איך מיין עס מיין אלט, אנגעברוג'טע, אייביג קרייגערישע גנענדעלע, אט די גנענדעלע, וואס האט מיר מיט צוואנציג יאהר צוריק ערקלעהרט מלחמה, און פארוואס ? צוליעב צוויי נארישע ווערטער. וואס איך האב מיך אין א מאמענט פון א משוגעת־פאל ארויסגעכאפט ?

צוליעב אט די צוויי נארישע ווערטער : "הרי את", ביזטו גנענדעלע מיין קרוין, ארויסגעטראטען געגען מיר אין אן אייביגער מלחמה, אזוי ווי איך האב, ניט היינט געדאכט, על פי טעות צוטראטען די גלאז אונטער דער חופה, האסטו זיך גענומען באוואפענען מיט דיינע ניין מאס רייד, און קיינמאל מיך ניט געלאזט קומען צום ווארט.

ניט קוקענדיג אויף מיינע כסדר'דיגע ווארנונגען, דו זאלסט אפשטעלען דיינע קריעגס מאנעווערס, האסטו אויף צו להכעיס אטגעפילט דיינע אויגען־ארסענאלען מיט טרעהרען זאפאסען. און ניט וואו, ניט ווען, האסטו מיר נאכגעלאזט דיינע גיפטיגע גאזען. וואס האבען מיר פארסמ'ט מיינע פרייע, שטאלצע, מענערישע אומאפהענגיגקייטס־געפיהלען.

גנענדעלע, מיין קרוין !

20 יאהר ליג איך ביי דיר אין די אקאפעס, און בעט מיך ביי דיר ווי ביי א גזלן : הער אויף צו שיסען — מיט די אויגען, אז דו דערשנאפסט א פרעמדען מאנסביל !... הער שוין אמאל אויף אויפצורייסען מענשען די אויגען !... באלאנגער מיך נישט — ווען דו שפירסט א פאר גראשען ביי מיר אין די הויזען קעשענעס. ברען ניט — אז דו זעהסט ביי אן אנדער אידענע א נייע קליידעל . . . צינד זיך ניט אן — אז איך קום אהיים פארטאג . . . האלט מיך ניט ווי א געפאנגענעם אין דיין אינטערעגירונגס ־ לאגער... הער אויף זיך צו איבען — מיט דיין ווייבערישען לעקסיקאן... היט אפ דיינע גרעניצען פון מאראל און צניעות... הער מיך אויף אנצוגרייפען מיט דיינע קללות זאפאסען... שטעל שוין אמאל אפ דיינע נאפארדען — אויף גאל שטיינער און ספאזמען . . .

גנענדעלע, מיין קרוין !

ניט קוקענדיג אויף מיינע אלע אולטימאטומס צו דיר, אפצושטעלען דיינע מלחמה פארבערייטונגען, האסטו, מיר אויף צו זעצעניש כסדר געהאלטען אין פארגרעסערען זיין ארמיי; יעדען יאהר איז ביי דיר געבוירען געווארען א נייער זעלנער, און געקומען זיינען זיי, די זעלנער, מיט אזא ירגזון מיט אזא רציחה, ווי איך וואלט געשיקט נאך זיי . . .

מיט'ן פארשטארקען דיין ארמיי, האסטו כסדר געהאלטען אין איין פארשטארקען דיין קריעגס־בודזשעט אויף אקושערקעס, ברית'ן, שיר־המעלות'ן, באר־געלט און פדיון הבן געלט, ווינדעלאך און קליסטירלאך, גאוער־שירצלאך, מאמקעלאך און אנדערע קריעגס־מכשירים...

דיין קריעגס־בודזשעט איז מיט יעדען יאהר אלץ מעהר געוואקסען און געוואקסען און איך האב געשוויגען. דיין ארמיי איז געוואקסען פון יאהר צו יאהר און איך האב עס טאלערירט, ווייל איך האב ניט געוואלט פארשארפען די קריעגרישע באציהונגען צווישען אונז. פארקעהרט : אלס איינער פון דיינע נאהענטסטע שכנים, האב איך אייביג געשטרעבט צו דערהאלטען די פריינטליכסטע, אינטימסטע באציהונגען. איך בין אייביג גרייט געווען צו באשיצען דיין עהרע, אפילו דאן, ווען עס האט געשמעקט מיט סכנת נפשות : א גאנצען זומער בין איך יעדען פרייטאג פארנאכט געלאפען אויף דער דאטשע אנגעלאדען ווי א מויל־אייזעל. דערמיט האב איך באשיצט דיין ווייבערשע עהרע.

יע, איך האב אלץ געטאן, כדי צו דערהאלטען די פרידליכע באציהונגען צווישען אזעלכע צוויי נאהענטע שכנים ווי מיר זיינען, און דו ? אלס ענטפער אויף מיינע פרידליכע באציהונגען, האסטו מיר ביי יעדער געלעגענהייט אונטערגעשטעלט א פיסעל.

ביי יעדער געלעגענהייט : זומער פאר דער דאטשע צו ווינטער פאר זאקאפאנע, אדער ערב קארניוואל פאר א נייעם קארנאוואל קאסטיום האסטו מיר געמאכט קריעגס ערקלעהרונגען...

קענענדיג דיינע גוטע, אויסגעבילדעטע מיליטערישע קרעפטען, האב איך דיר אלע דיינע פאדערונגען נאכגעגעבען.

איצט אבער, ווען אין גענף זיינען זיך צוזאמענגעקומען אלע מלוכות ביי איין טיש, כדי זיך צו אנטוואפענען, פאדער איך דיר אויף :

גנענדעלע, מיין קרוין — אנטוואופען זיך ! . . .

מיינע פאדערונגען צו דיר זיינען פאלגענדע :

1. פון היינטיגען טאג אן זאלסטו באזייטיגען די קער־בערשט, דעם וואלגער־האלץ, די גנפעס, טעפ און אנדערע משחיתים.

2. קללות קענען באנוצט ווערען נאר אין אויסנאהמס־פאלען, ווי למשל; די פאר פסח וואך ביים ראמען. פרייטאג אז איך קום אהיים מיט ליידיגע קעשענעס א. ד. גלייכען.

3. פון היינט אפשטעלען דאס פארגרעסערען דיין ארמיי, ד. ה. דו מוזט אויפהערען פארגרעסערען דיין קריעגס ־ בודזשעט אויף קימפעטען, שיר המעלות, ווינדעלאק, גאווער ־ שירצעלאך און אויף אנדערע קריעגס מאטעריאלען.

4. דו מוזט זעהן אפשטעלען דיינע "נאפארדען" — אויף די גאל שטיינער, ספאזמען און אויף אנדערע טעריטאריעס.

און אט די דאזיגע נאטע האב איך די טעג איבערגעגעבען מיין ווייבעל, וואס שטעהט שעהן העבער 20 יאהר מיט מיר אין פיינטליכע באציהונגען צוליעב צוויי ווערטער — צוליעב 'הרי את'', וואס איך האב אין א מאמענט פון משוגעת אנפאל געזאגט אונטער דער חופה — ניט היינט געדאכט . . .

דערויף האב איך פון מיין ווייבעל באקומען אט די קורצע ענטפער נאטע :

צו מיין ליכטיגען געשפאן !

דו פארלאנגסט אז איך זאל זיך אליין אנטוואפענען — ניט ביי דיין לעבען ! וואס דערצעהלסטו מיר זאכען, מעשות, היסטאריעס פון א גענף, שמענף — דאס איז אלץ יחיץ, ווארום ווער זיינען זיי דען די אלע טשאקערס אין גנוף ? דער ענגלענדער דזשאהן סיימאן איז א אידענע ? דער פראנצויז טארדיע איז אן אשת איש? העענדערסאן טראגט א גארסאנקע ? דער יעקע ברינינג זיצט אין דער ווייבערשוהל ? אדער ליטווינאוו נעהט אין א קליידעל ?

— זיי זיינען דאך אלע מענער. פאסקורניאקעס, פונקט אזוי ווי דו. פונקט אזוי ווי דו, פונקט ווי צו אייערע ווייבער רעדט איהר קוצעניו, מוצעניו און בעת מעשה כאפט איהר א זייטיגען פלירט מיט הער דיענסט — ווער עס קען אייך ניט — "מענשטשיזנעם" !

אין נאמען פון דער גאנצער ווייבערישער מענשהייט ערקלעהר איך :

די ניין מאס רייד, וואס מיר האבען אין אונזער באזיץ, וועלען מיר פאר קיין שום פרייז אין דער וועלט ניט פארקלענערן.

די קער־בערשט, וואלגער העלצער, נעפעס און אנדערע קריעגס ־ מכשירים האבען מיר ניט בדעה צו פארניכטען.

אונזערע קללות זאפאסען און טרעהרען ארסענאלען וועלען מיר מיט אלע כוחות פארגרעסערען.

די ארמייען אונזערע וועלען מיר אייך מענער, אויף צוזעצעניש פארגרעסערען יערע 9 חדשים...

אריבערגעהן איבער די גרעניצען פון מאראל און צניעות וועלען מיר דאן, ווען עס וועט זיך אונז לוינען...

מיר וועלען אויך ווייטער אנגרייפען, אויב מיר וועלען ביי אייך שפירען א פאר גילדען אין דער טאש.

אונזערע "נאפארדען" אויף גאל־שטיינער און ספאזמען, וועלען מיר ווייטער מאכען אויף — אייערע שוואכע זייטען...

די האנט צו שלום וועלען מיר אויסשטרעקען דעם קווארטיראנט, ווען איהר מענער וועט ארומלויפען איז גאס נאך א גמילות חסד אויף שבת...

דערמיט האט זיך געענדיגט די אנטוואפנונגס קאנפערענץ צווישען מיר און מיין ווייב — אגים שלום, און ווגיטער מלחמה !

א פרעהליכער יום טוב מיט א

קאלהון
העט

זעהט די פרייזען :

סודען	$2.95
סמייל	$3.85
בייראן	$5.00
בראק	$6.50

א קאלהון העט

פארשעהנערט אייער גאנצען אויסזעהן

אייער העט איז דאס וויכטיגסטע וואס איהר טראגט. אויב די העט איז שעהן, וועלען אייערע אנדערע קליידער אויך אויסזעהן שעהן.

דערפאר דארפט איהר א קאלהון העט.

CALHOUN
The HATTER

97 יאנג סטריט (ארום עדעלייד)
437 יאנג סטריט (ארום קאלעדזש)
טאראנטא

אויך סטארס אין לאנדאן
און ווינדזאר.

אמעריקע פארפלאנצט אין א"י

(פארזעצונג פון פיידוש 10)

דעם גרויסען פלוג־פלאץ פאר עראפלאנען, די רעהרען פון נאפט פון מאסול ביז חיפה. הכלל — מען וועט וואויל באלעבאטעווען. און דערביי רעכענט מען זיך דערמיט, אז אין אמת'ען אריין שמעקט דאך ארץ ישראל דער אראבישער ראסע, דעם גאנצען גוע אלס א זעלכען, אין דער לינקער פאה. היינט מי יאמר לו מה תעשה? פאר ווענען איז דא מורא צו האבען, אז מען איז פטור געווארען דעם פעלקערבונד?

אט אויף דעם מוזען מיר באצייטענס צוגרייטען א תשובה: ס'איז נאך דא אמעריקע, וועלכע איז א פעלקערבונד פאר זיך, און וועלכע האט בפירוש, — אזוי אין אמת'ען: 'ברחל בתך הקטנה'! — מסכים געווען אויף'ן מאנדאט און טארע נאר אויף'ן מאנדאט. דא העלפט ניט קיין אנטלויפען. דער מאנדאט, וועלכען אמעריקע האט אנגענומען און גאראנטירט, ייעט — נאכלויפען, אקעגנאיבער אמעריקע האט ענגלאנד די דאזיגע אלטערנאטיווע, דעם דאזיגען ממה נפשך: ענטוועדער זי איז טריי דעם מאנדאט לויט'ן גייסט און לויט די אותיות, אדער זי געהט איז גאנצען אוועק פון פאלעסטינע און זאגט: ידי מסולקת הימנה. האלטען ארץ ישראל ביי איין פאלע און ארויסלאזען די אנדערע פאלע — אויף דעם האט אמעריקע נישט מסכים געווען און ניט געגעבען איהר חותם.

דער פארפלאנצטער וואשינגטאן וואלד אין ארץ ישראל הייסט דאס אזוי:

דאס איז דער סיבמאל פונ'ם איידעלען אמעריקע, פון דעם אמעריקע, וואס האלט ווארט און האט ליעב, אז אנדערע זאלען אויך האלטען ווארט. קודם־כל פארלאנגט דאס דאזיגע אמעריקע, אז מען זאל מקיים זיין א געשלאסענעם אפמאך. וועט אמעריקע אזוי פארשטעהן דעם וואשינגטאן ־ וואלד אין ארץ ישראל אלס א שמירה און וועט ענגלאנד דאס אזוי פארשטעהן? הלואי, אין מיין חלום זעה איך, אז אזוי איז עס טאקע און ניט אנדערש און איך פרעה מיך, אז מיר גרייטען זיך צו די שמירה הן אין סימבאל און חן אין דער — ווירקליכקייט. דאכט זיך, אז ס'איז עפעס אויף דעם דאזיגען נעבית געשעהן אין די לעצטע חדשים. די ארבייט מוז מען פארטזעצען, סיסטעמאטיש און אויסדויערענד. דער וואשינגטאן־וואלד מוז ווערען גאר א וואזשנע 'סטראזשניצע' אין ארץ ישראל...

און אז ס'חלומ'ט זיך שוין אזוי אנגענעהם, לאז'זשע זיך טאקע ווייטער חלומ'ען ביז צום סאמע סוף.

דזשארדזש וואשינגטאן — מיר קענען איהם דאך גאנץ גוט. א פארמער געווען אין ווירדזשיניא. און מען האט איהם טאקע גענומען בוכשטעבליך מאחרי הצאן, צי מאחורי הבקר, אז ער זאל ווערען דער אנפיהרער פון דעם מיליטער, וועלכעס האט געזאלט ארויסטרייבען ענגלאנד פון אמעריקע. ענגלאנד האט געוואלט האבען א קאלאניע און דארט פארקויפען איהרע סחורות און האלטען פעסט דעם פוס אויף'ן נאקען פון דער קאלאניע. אמעריקע האט אמאל אין א שעהנעם טאג זיך און ענגלאנד געזאגט מאמעלעב, מענגסט שוין אהיים גיין. איך בין שוין דערוואקסען און קאן מיר שוין אליין פארזארגען. אזעלכע 'מאמעס' טרעטען קיינמאל נישט פרייוויליג אפ. מען מוז ערשט געבען א שטארק אנצוהערעניש. און דאס האט געטאן וואשינגטאן. ער האט דאס געטאן מיט דער הילף פון דער גאנצער וועלט, פון דעם זוניגען חלק פון דער מענשהייט. ווער ס'האט ליעב געהאט פרייהייט און אונאבהענגיגקייט איז אריבערגעפארען איבער דעם ים און האט מיטגעהאלפען די 'מאמע' ארויסטרייבען. ביז אמעריקע איז געווארען פריי.

האבען מיר, אידען דען נישט געהאט אט אז ענין מיט אן אקופאנט ? איז נישט יהודה מכבי דער אידישער דזשארדזש וואשינגטאן געווען מיט מעהר ווי 18 יארהונדערט פריהער? אדער, איז נישט דזשארדזש וואשינגטאן געווען דער אמעריקאנער יהודה המכבי מיט מעהר ווי 18 יארהונדערטער שפעטער? ווער ווייסט, וויפיל מאל דער שטארקער און פראסטער וואשינגטאן האט זיך דערמאנט די געשיכטע פון די מכבים, וועלכע פארטרייבען אין א הארטען און הארטנעקיגען קאמף די סירישע אקופאנטען.

יעדענפאלס באדייט דער נאמען וואשינגטאן די לעצטע באפרייאונג, דעם ענדגילטיגען זיעג, די לעצטע באגרינדונג אזא יהודה מכבי. וועלכער וועט ווי דער פון דער פאלקס ־ סאווערעניטעט. וועט אונז אויך אויפשטעהן אזא באפרייער. זיך די סימפאטיעס און די הילף פון אלע בעסטע עלעמענטען פון דער וועלט? דאס זענען זאכען, פון וועלכע מען רעדט ניט נייצייטליכער וואשינגטאן האבען פאר צו פריה, אבער וועלכע מען היט אפ אין הארצען — ואביו שמר את הדבר... אזעלכע זאכען מוזען קומען, אויב גאר מען פארדיענט זיי, אויב גאר מען איז זיי ווערט. און דערצו מוז מען זיך צוגרייטען דורך עהרליכער און שעהנער אויפבוי־ארבייט. מען מוז ווערען א ווינקעלע פון מענשען־גליק, פון מענשען־שיינקייט, פון מענשען־ריינקייט, כדי דערצו זוכה צו זיין.

יא — ס'לאזט זיך א סך טרוימען און א סך אריינקלערען אין דעם שעהנעם איינפאל:

דזשארדזש וואשינגטאן אלס שומר און אגזאגער אין ארץ ישראל!...

דער „אריגינאלער"
רעדיאייטאר
פאריכטער

SOLDER SEAL

מיט דער
„פאטענטירטער"
מעטאלענער באזע

עס גאראנטירט צו פארריכטען רינענדע רעדיאייטארס פערמאנענט — אין פינף מינוטען. ווערט רעקאמענדירט פון די פאבריצירער פון די פיינסטע אויטאמאבילען אין דער וועלט. און ווערט גענוצט אין יעדען לאנד וואו אויטאמאבילען ווערען גענוצט.

זייט גוט צו אייער אויטאמאביל. נוצט בלויז נאציאנאל באוואוסטע פראדוקטען אין דעם. סאלדער זיגעל פראדוקטען ווערען פארקויפט אין אלע גוטע גאראדזשעס און סערוויס סטיישאנס איבעראל.

סאלדער זיגעל רעדיאייטאר רענאווייטאר

נעמט ארונטער זשאווער, פליאמעס און אויל. רייניגט פאלשטענדיג די גאנצע קילונג סיסטעם. א גאנץ איינפאכע ארבייט אן וועלכער עס איז קאמפליקאציעס.

לעבט אויף די גאנצע צירקולאציע סיסטעם, פארהיט איבערהיצונג און פארמיידט זשאווער. ספעציעל רעקאמענדירט צו גוצען נאכדעם ווי אנטיפריז ווערט ארויסגענומען.

RADIATOR SPECIALTY COMPANY
OF CANADA LIMITED
520 King Street West Toronto 2. Canada

מעדיצינען ווערען געגעבען פריי
דעם גאנצען חודש אפריל
אין
ראטבארט'ס

צוליעב דער שלעכטער עקאנאמישער לאגע און גרויסער ארבייטסלאזיגקייט וועלען מיר געבען מעדיצין פריי אויף יעדען "פרעסקריפשאן" וועלכער וועט אונטערגעשריבען ווערען פון יעדען דאקטאר, אז די באטרעפענדע קענען ניט צאלען.

באמערקט וועגען דעם אייער דאקטאר ברייגגט דעם פרעסקריפשאן צו

ראטבארט'ס דראג סטארס
קארנער דאנדעס און אגוסטא
עוועניו. נייער טעלעפאן :
עדעלייד 6201

676 קווין סט. וועסט. ערעלייד 2800

קיעווער'ס
גרויסער פוירניטשור סייל
עס איז געבליבען
בלויז א קורצע צייט צו פסח
נוצט דערפאר אויס די געלעגענהייט צו געניסען פון די נידעריגע פרייזען אויף די שעהנסטע 1932 פארניטשור

טשעסטערפילד סעטס, דייגינג רום סעטס, בעדרום סעטס

קיטשען סעט — רעגולאר $95.00 — — — $69 און העכער.
ברעקפעסט סעט — רעגולאר $60.00 — — — $39 און העכער.

געדענקט ! עס אז די איינציגע סטאר, וואס גיט אייך הייקלעס פארניטשור צו אזעלכע בארגיין פרייזען.

עס איז דא בלויז איין קיעווער סטאר

קיעווער פארניטשור קא.
452 ספאדיינע טעלעפאן מידוויי 7677
אפען אין אווענט. קיינע ברענטשעס.

אמעריקע פארפלאנצט אין ארץ ישראל

ווי אייראפייאישע אידען זעהען דעם פראיעקט פון א וואשינגטאן וואלד אין ארץ ישראל

פון דר. יהושע טהאן

רעדאקציאנעלע באמערקונג: דער אידישער נאציאנאל פאנד האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס אין אידישע אזוי גוט ווי אין די ניט-אידישע קרייזען אין אמעריקע מיט זיין פראיעקט צו פלאנצען אין ארץ ישראל א גרויסען וואלד צום אנדענק פון דעם 200-סטען געבורטסטאג פון דזשארדזש וואשינגטאן. אין דעם פאלגענדען ארטיקעל, געשריבען פון דר. יהושע טהאן פון קראקוי, דעם באוואוסטען ציוניסטישען פיהרער און שריפטשטעלער, גיט דער שרייבער א באגריף פון דער באדייטונג פון דעם פלאן און פון די געפיהלען און געדאנקען, אזוי גוט ווי די פאליטישע מעגליכקייטען, וואס דער וואשינגטאן וואלד אין ארץ ישראל רופט ארויס ביי די אידען אין פוילען. עס איז ניט בלויז א וואלד. עס איז אן אופטהו פון גרויסער חשיבות. לייענט אט דעם טשיקאווען ארטיקעל.

ס'איז א קלייניגקייט, ממש א הויך און פארט וועקט עס אויף פיעל ערנסטע און שווערע געדאנקען און רופט ארויף פיעל ברייטע און ווייטע רעפלעקסיעס. אליין פאר זיך איז עס נישט מעהר, ווי א קורצע ידיעה אין ד' ציטונגען, א ידיעה פון וועלכער איך האב נאך אביסעל מורא, זי זאל, חלילה, נישט נאך אפגעלייקענט ווערען. טאקע דערפאר אייל איך מיך אזוי דארויף אפצושטעלען און פון איהר ארויסצוציען עטליכע רעפלעקסיעס. זאלען כאטש פארצייכענט ווערען די רעפלעקסיעס און געדאנקען, וועלכע וועלען לעבעדיג ווערען, אויב די ידיעה וועט זיך ארויסווייזען פאר אמת און אויב זי וועט אמאל ווערען א לעבעדיגער פאקט, און עראייגניש.

אט דאס איז די ידיעה:

צום 200-סטען יובילי פון דזשארדזש וואשינגטאן האבען די אמעריקאנער אידען באשלאסען צו פלאנצען אין ארץ ישראל א וואלד אויף זיין נאמען. אט דאס איז אלץ, עס ווערט בלויז נאך צוגעגעבען, אז דער דאזיגער געדאנק האט אומעטום נושא-חן געווען און אז דער פרעזידענט הואווער האט איהם שוין אפראבירט. אט די דאזיגע קלייניגקייט און טאקע נישט מעהר. איך בין זיכער, אז הונדערטער טויזענטער האבען געלייענט די דאזיגע ידיעה און האבען אפילו נישט מיט א ברעם געריהרט — אין מיר אבער האט זי ארויסגערופען א גאנצען שטורם פון רעפלעקסיעס און אפילו האפנונגען. איך מוז באמת בעטען אז מען זאל פון מיר ניט לאכען און נישט אפשפאטען פון מיין אלטער ראמאנטיק, אבער איך בין מודה, אז זייט א גאנצער רייהע פון יאהרען האב איך אינ'ם ציוניזם שוין נישט געהאט אזא פרייד פון א בשורה, ווי אט פון דער קלייניגקער, כמעט גארנישט וויכטיגער נאכריכט.

קודם כל — טאקע די אידעע אליין. אידען ווילען בעעהרען דאס אנדענקען פון גאר א גרויסען מענש, פון אן ערשט-קלאסיגער היסטארישער פערזענליכקייט, פון א שאפער פון א גרויסער און גליקליכער מלוכה, אין וועלכער אנ'ערך פון פיער מיט א האלבען מיליאן אידען פיהלען זיך גוט און גליקליך, מעגליך פריי און בירגערליך גלייך, וואו זיי האבען געפונען א נייע ליכטיגע היים, אין וועלכער מען דארף ניט לעבען אין אייביגען פחד פאר פאגראמען, אדער אפילו נאר פאר אוועקרויבען פון רעכט און פאר ארויסדרענגען פון יעדען קוואל פון פרנסה און פון עקזיסטענץ-מעגליכקייט — מיט איין ווארט, פון א מלוכה, אין וועלכער דער איד אלס יחיד און די אידען אלס געמיינשאפט קאנען לעבען און וואקסען. דעם שאפער פון אט דער שעהנער מענשליכער היים ווילען אידען עהרען אויף זייער אייגענעם אופן.

איך פרעג: וואס וואלטען די אידען געטהון אין אט אזא פאל מיט א יאר 15 אדער 20 צוריק? זיי וואלטען אוודאי אויפגעשטעלט, לאמיר זאגען, א הערליכען בית - יתומים, אנ'אמת'ן פאלאץ, וועלכער וואלט אפגעקאסט צוויי מיליאן דאלער, און פאר'ן גרויסען בראנזענעם טויער פון אט דעם אימפאזאנטען בנין וואלטען זיי אנגעשטעלט א גרויסע און ברייטע טאוועל און אויף איהר אויפגעשריבען אלע שבחים, וועלכע קומען דעם גרויסען העלד וואשינגטאן, דעם 'פאטער פונ'ם פאטערלאנד', און וואלטען דערצו מוסיף געווען, אז דער דאזיגער בנין זאל ערות זאגען ביז אין די שפעטסטע דורות אז די אידען זענען דאנקבאר דעם דאזיגען גרויסען מאן און בענשען זיין אנדענק. צו דעם דאזיגען בנין וואלט יעקב שיף ז"ל געגעבען א גוטע הונדערט-טויזענט דאלער, גוגנהיים א היפש ביסעל ווענינגער, ראזענוואלד וואלט געגעבען לויט דעם קאפריז, אין וועלכען ער וואלט זיך גראד געפונען, און אזוי ווייטער, ביז דער גאנצער סכום וואלט געווען פול. און דאס וואלט זיכער נישט גענומען קיין סך צייט. די טשעקס וואלטען נאר אזוי געפלויגען אין די לופטען. הכלל — דער כבוד וואלט געווען פילאנטראפיע און טאקע אין אמעריקע גופא, אזוי ווי די וועלט פיהרט זיך פון ששת ימי בראשית אן.

היינט שפרינגט פלוצלונג ארויס א גאנץ אנדערער איינפאל: מען וועט פאראייביגען דעם אנדענק ניט אין א ווערק פון פילאנטראפיע, נאר אין א ווערק פון נאציאנאלער אויפלעבונג, אין א ווערק פון בליהען און פון וואקסען, און מען וועט דאס דאזיגע 'לזכרון עולם' נישט אויפבויען אין אמעריקע, נאר אין... אין דא פאלט מיר נישט איין קיין שום אנדער ווארט, וויפיל איך זאל נישט ארומזוכען, ווי אט דאס געוועהנליכע ווארט אונזערס: 'נאציאנאלע היים'. מען וויל דעם אנדענק האבען ביי זיך אין דערהיים. אזוי דארף דאך עס טאקע זיין: אז איך וויל עמיצען געדענקען און וויל איהם אנקינדיגען, אז מיינע קינדער און קינדער'ס-קינדער וועלען איהם אויך געדענקען, וועל איך זיין ביוסט אדער בילד נישט אויפשטעלען ביי איהם אין דער היים, נאר ביי מיר אין דער היים. אין מיין רשות מוז דאס אנדענקען זיך געפינען.

אט דאס און נישט עפעס אנדערש איז דער פראסטער פירוש פון דעם דאזיגען איינפאל.

אזא איינפאל שפרינגט ארויס פון א טיפען תהום אין דער נשמה, פון אזא תהום, ביז צו וועלכען דאס באוואוסטזיין קומט נישט צו, דווקא אזעלכע טיפענישען באהאלטען אין זיך די אמת'ע מאטארען פונ'ם לעבען. דאס באוואוסטזיין מיט זיין קלארקייט נעהמט נאר ארום א קליינעם חלק פון די שאפענדע און אנפיהרענדע כחות פון דער נשמה. ערשט פון די סאמע טיפענישען, פון דעם גאנץ פארבארגענעם, קוועלען זיי ארויס די אמת'ע כחות, וועלכע שאפען דאס לעבען און פירען אן מיט דעם לעבען. דאס איז אזוי ביים יחיד און נאך ווייט מעהר ביים קבוץ: היינט אז מיר זעהען אז דאס אמעריקאנער אידענטום האט אזא מין איינפאל, וועלכען מען האט זיכער נישט אויסגעקלערט און אויסגעקליגעלט, נאר וועלכער איז פלוצלונג ווי א בליץ אויפגעלויכטען און איז ממש אין דעם זעלבען אויגענבליק געווארען פארשטאנען אדער דערפיהלט פון אלע, פון אידען און ניט-אידען, איז דאס א גוואלדיגע ראיה, אז די אידיש - נאציאנאלע היים איז שוין איינגעגעדרונגען אין די טיפסטע יסודות פון דער אידישער נשמה, דארט, וואו עס ווירקען די שאפענדע אינסטינקטען, אזוי טיף איינגעגראבען, אז מען קאן זיי פון דארט נישט מעהר ארויסנעמען, סיידען אז מען רייסט מיט זיי צוזאמען ארויס א שטיק נשמה. און די אומות-העולם זענען מודה, אז ס'איז אזוי און אז עס דארף זיין אזוי. אויך ביי זיי איז דאס שוין געווארען אנ'אינסטינקט. הואווער פארשטעהט, אבער נאך מעהר פיהלט ער אז אידען דארפען שאפען אנ'אנדענק פאר דעם ערשטען אמעריקאנעם פרעזידענט ביי זיך אין דער היים. ביי זיך אין דער היים — דאס הייסט: אין ארץ ישראל.

אט דאס איז שוין היינט די אידיש-נאציאנאלע היים, און דאס הייסט אין אונזער פאל: ציוניסטישע פסיכיק, ציוניסטישער אינסטינקט אין דער אידישער נשמה. און דאס איז שוין היינט ציוניזם אין דער אנערקענונג פון דער וועלט.

די דאזיגע פעסטשטעלונג איז וויכטיג. נישט אקענען אונזערע שונאים, וועלכע הרג'ענען דעם ציוניזם אוועק א פאר מאל אין טאג. די דאזיגע ארימע נשמות, וועלכע האבען באמת אויף גאטס גרויסער און שעהנער וועלט קיין שום אנדערען תענוג נישט, ווי נאר דאס, אז זיי דאכט זיך, דאס זיי קאנען געבען א צופ, א ריס, א קנייפ דעם ציוניזם, טאר מען נישט בארויבען פון דעם איינציגען פארגעניגען. לאזט זיי איבער דעם איינציגען ביסען ברויט, וועלכען זיי קענען נאך דערכאפען. זיי האבען גאר נישט און זענען גארנישט, מוזען זיי זיך שפייזען פון — נקמה אין דעם רייכען. מען רופט דאס: די קנאה פון די בעזיצלאזע קלאסען, נישט וועגען זיי האנדעלט עס זיך, נאר טאקע וועגען אונז אליין. מיר אליין מוזען אויפהערען צו זאגען קינות, ווען די אנטוויקלונג פונ'ם ציוניזם פארהאקט זיך אמאל צוליב פארשיידענע אינערליכע און אויסערליכע סיבות. א באוועגונג פון אזא פארנעם, פון אזא שוואונג, ווי דער אויפבוי פון א חרוב געווארען פאלק און א חרוב געווארען לאנד איז נישט קיין שפאציר-גאנג מיט'ן שטעקעלע אין דער האנט. דאס קאסט שוויים און דאס ברענגט צרות, מע טאר נאר נישט זיך בויגען און נאך ווייניגער — צוזאמענברעכען. אט זעהט, וואס דער אידישער געזונטער אינסטינקט זאגט אייך און וואס דאס דירעקטע, ניט אויסגעקליגעלטע געוויסען פון די אומות העולם אנערקענט אויך.

דאס איז א וויכטיגע דערפארונג. אזוי זאגט אונז דער 'וואו' פונ'ם איינפאל. לאמיר הערען, וואס ס'זאגט דער 'וואס'.

איך הער ווידעראמאל ווי ס'רעדט אדער זינגט ארויס פון די סאמע טיפענישען פון דער אידישער נשמה אט דאס: אויב מיר ווילען אנ'אמת'ען, 'זכר-עולם' אויב מיר ווילען א מאנומענט, וועלכער זאל האבען א קיום אזוי צו זאגען עד סוף כל הדורות, דאן מוז דאס זיין אין ארץ ישראל, ווארום דארט וואוינט אונזער 'נצח', אונזער אייביגקייט, און דאן זאל דאס נישט זיין א מאנומענט פון שטיין אדער פון מעטאל, נאר פון עפעס, וואס לעבט, וואס בליהט, וואס וואקסט. נאר דאס, וואס האט א שייכות צו דער יצירה פון ששת ימי בראשית, דאס לעבען, דאס איז אייביג. א וואלד איז — לעבען. יעדער בוים לעבט, ווייל ער וואקסט און ווערט באנייט מדי שנה בשנה. אויף יעדען בוים זאמעלט זיך לעבען — דער לעבעדיגער פויגעל מיט זיין פרישען צווייטשערען. אין א וואלד געהען מענשען שפאצירען, פרישען זיך אויף און ווערען פרייליכער, ווי זיי זענען געווען. אט אזא וואלד איז א ווירדיגער מאנומענט פאר א גרויסען מענש, וועלכען מען וויל באמת טיף און אויף אייביג באעהרען.

און ווידער זאג איך: אזא 'איינפאל' וואלטען אידען מיט 15 אדער 20 יאר צוריק נאך נישט געקאנט האבען. זיי זענען נאך נישט געווען ראוי, יעדענפאלס נישט צוגעגרייט דערצו. דאס האט ערשט דער ציוניזם ארייגעבראכט אין דער אידישער נשמה — דעם צוזאמענהאנג מיט דעם נאטירליכען לעבען, מיט דעם וואקסען, מיט'ן בליהען. דאס איז א שעהן צייגניש פאר'ן ציוניזם.

און אט אזוי וועט מען אין ארץ ישראל פארפלאנצען א שטיק אמעריקע, א שטיק פון דעם אמעריקע, וועלכעס הייסט: הייסע און ליידענשאפטליכע ליבע צו אונאבהענגיגקייט, צו פרייהייט, צו פאלקס - סובערניטעט. און ווי איך פארמוליר מיר אזוי די באדייטונג פון א וואשינגטאן וואלד אין ארץ ישראל, מאך איך צו די אויגען און כמעט — חלום איך. דער חלום איז:

דזשארדזש וואשינגטאן דער שומר פון ארץ ישראל!!! נאטירליך? פונ'ם אידישען ארץ ישראל. דאס האבען זיך די אידען אליין אויסגעקליבען דעם דאזיגען בעסטען פון די נטירי קרתא, פון די היטער, וועלכע דארפען טאקע באשיצען פאר עוולות.

וועט ענגלאנד די סימבאליק פון אט דעם צוזאמענהאנג: וואשינגטאן און ארץ ישראל אזוי פארשטעהן, אז ס'איז פאראהן א שומר אויף דער וועלט? וועלען זיי זיך אויס דער דאזיגער סימבאליק ארויסלייענען דאס אלטע: גבוה מעל גבוה שומר....?

נישט פון חלום ארויס, נאר גאנץ אויף דער וואהר און קאנקרעט מיט דער גאנצער פשטות גערעדט: מיר האבען דאך א רעכט צו א שמירה. ענגלאנד ווייסט דאך און איהרע באמטע, וועלכע זי שיקט קיין ארץ ישראל, מוזען דאס ענדליך אמאל תופס זיין, אז זיי זענען נישט אליין אויף דער וועלט. מען האט זיי אליין אויך אריינגעזעצט קיין ארץ ישראל, פאר א שומר, לאמיר זאגען — הגם ס'איז ווירקליך נישט אמת אזוי! — אז זיי זענען בלויז א שומר חנם. אבער פאר א פשיעה זענען זיי סיי ווי פאראנטווארטלאך. און וואס געשעהט אונז שלעכטס אין ארץ ישראל איז דאך נישט קיין פארזעהען, קיין שוגג, נאר א מזיד, אן אמת'ע פשיעה.

ס'איז א גאנץ קלארע זאך — א הרדקי רבי קען עס פארשטעהן און אדורכקוקען — אז ענגלאנד וואלט געוואלט פטור ווערען פונ'ם גאנצען ענין מאנדאט. זעלבסטשטענדיג מאכען ארץ ישראל אזוי ווי ארם-נהרים, אריינגעמען אין פעלקער-בונד און פטור געווארען די גאנצע צרה פונ'ם פעלקער בונד. דאן וועט שוין קיינער נישט האבען קיין דעה צו זאגען און ענגלאנד וועט זיך הערשען, ווי אזוי זי וועט דאס וועלען. די אידען וועט מען אפקומען מיט שהי' פהי און מע-וועט דאס אנרופען נאציאנאלע היים און זיך אליין וועט מען טאקע נעמען די גאנצע שכירות, אויף וועלכען מען האט גערעכט. היינו — דעם וועג קיין אינדיען

(פארזעצונג אויף פיידזש 9)

וויסענשאפט האט ניט ענטדעקט קיין בעסערען מיטעל צום האלטען אייער היים כשר און אמת-ריין ווי

*רוקח'ס

הויז-ארטיקלען

כשר לפסח

* רוקח'ס כשר סקאורינג פוידער

* רוקח'ס כשר אלומינום קלענזער

* רוקח'ס כשר זייף ראקאה

— פאר פארצעלאי, ענעמעל און טאיל

* רוקח'ס כשר סילווער פאליש

אין פאודער אדער קריעם

אנדערע רוקח פראדוקטען כשר לפסח

* רוקח'ס כשר נייעפעט

* רוקח'ס פיור בינען האניג

* רוקח'ס פסח'דיגע אויל

* רוקח'ס פיור פרוכט פרעזערווס

צו באקומען אין אלע גראסערים היט זיך פאר נאכגעמאכטע

אויב איהר קענט ניט קריגען דיזע פראדוקטען אין אייער נאכבארשאפט, ביטע שרייבט אונז און מיר וועלען זעהן אז איהר זאלט זיי באקומען.

Trade Mark Reg. U. S. Pat. Off.

I. Rokeach & Sons, Inc.
Brooklyn, N. Y.

כשר לפסח

די עקמע פארמערס דעירי מילך

כשר לפסח למהדרין מן המהדרין מיט א הכשר פון טאראנטא'ר ועד הרבנים.

אזוי ווי לעצטען יאהר וועט די מאדערנע עקמע פארמערס דעירי דעליווערען פסח'דיגע מילך צו יעדען איינעם וואס וועט עס פארלאנגען.

טעלעפאנירט מידוועי 3541

ארדערט ביי אונזער דרייווער.

ACME FARMERS
DAIRY, LIMITED

TORONTO
MIDWAY 3541

HAMILTON
GARFIELD 2334

בילינגסטע פרייזען
אין
18 יאהר

GENUINE
ORIGINAL
ROGERS
SILVERPLATE
1847 ROGERS BROS.
AND
WM. ROGERS & SON

דיזע נייע בילינגע פרייזען זיינען ניט גאראנטירט
געגען שטייגען!

1847 ROGERS BROS. טיי לעפעלאך געווען $7.50 א טוצען, יעצט $2.50 פאר זעקס
WM. ROGERS & SON טיי לעפעלאך געווען $4.00 א טוצען, יעצט $1.25 פאר זעקס

אלע פעטערנס — אריינגערעכענט
די נייע "HER MAJESTY"
אין 1847 ROGERS BROS.
און "PARIS" פעטערן אין
WM. ROGERS & SON.

יעצט איז די צייט צו קויפען מתנות שטיקער זילבערווארג. נוצט אויס די געלעגענהייט פון די ביליגע פרייזען, צו קויפען זאכען וועלכע איהר האט שוין לאנג געדארפט. צו יעצטיגע פרייזען קויפען איז אן אמת'ע עקאנאמיע ביי אייער נאהענטסטען זילבערווארג הענדלער — היינט!

1- "Her Majesty"
2- "Silhouette"
3- "Ambassador"
4- "Legacy"
5- "Old Colony"
6- "Anniversary"

Genuine Original Rogers Silverplate
1847 ROGERS BROS.
AND
WM. ROGERS & SON

פראדוקטען
INTERNATIONAL SILVER COMPANY פארערט דורכאוים
געמאכט אין קענעדע.

אברהם שאפירא

דער העלד פון פתח־תקוה (צו זיין 60 יעהריגען געבורטסטאג)

פון ש. ספיר (פתח־תקוה)

איינער פון די אינטערעסאנטסטע און שעהנסטע טיפען, וואס דאס נייע ארץ־ישראל האט געשאפען, איז אהן שום ספק דער העלד פון פתח־תקוה — אברהם שאפירא.

א סך שעהנע מעשות ווערען דערצעהלט אין לאנד וועגען דער מערקווירדיגער העלדישער פערזאן, אברהם שאפירא. אדער ווי די אראבער רופען איהם "שעיך איבראהים מיכל".

אברהם שאפירא איז געבוירען געווארען אין יאהר תרל"א אין דעם דארף מיכאילאווקע, זעהר א שעהן דארף, וואס איז געשילדערט געווארען זעהר אינטערעסאנט פון דעם העברעאישען דיכטער טשערניכאווסקי, אויך א געבוירענער אין דאזיגען דארף.

דער פאטער זיינער איז געווען אן ארענדאר, אבער פון גרויסען יחוס, אפגעשטאמט פון א יחוסדיגער אדעליגער רבנישער פאמיליע.

אברהם שאפירא איז דערצויגען געווארען אין דארף אונטער דער אויפזיכט פונ'ם פאטער, וועלכער האט אליין אין זיין פריהערער צייט מיט איהם געלערענט.

שוין אלס קינד האט זיך אברהם אויסגעצייכענט מיט זיין אויסערגעוועהנליכע העלדישקייט און זיין נאמען איז געווען אן אנשרעקונגס־ווארט פאר די דארפישע שקצים, וועלכע האבען מורא געהאט זיך מיט איהם צו פארטשעפען.

אין עלטער פון 12 יאהר פאהרט דער אינגעל אוועק צוזאמען מיט די עלטערען קיין ארץ ישראל. דער פאטער באזעצט זיך אין דער אקארשט געגרינדעטער קאלאניע פתח תקוה, און דער קליינער אינגעל איז דער בעסטער ארויסהעלפער צו זיין פאטער אין אלע ארבייטען אין קאלאניע.

ווי נאר דער אינגעל איז עטוואס עלטער געווארען און זיך אנגעהויבען צוקוקען צו אלעס, וואס עס קומט פאר אויף די פעלדער פון יהודה, ווי דער אידישע האב און גוטס איז הפקר, און דער אידישער נאמען איז פאר די אראבער "וולאד איל מות (טויטע מענשען), האט א געסער טרויער זיין נשמה ארומגעכאפט, און נאך א שטיק צייט בעפאר די העלדישע וועכטער ארגאניזאציע "השומר" איז געגרינדעט געווארען אין לאנד, האט ער ארום זיך גרופירט איינינע העלדישע בחורים, וואס האבען מיט א שטארקען שטאלץ מוטה און ווירדע אפגעהיט דאס אידישע האב און גוטס און דערהויפט דעם אידישען כבוד פאר דער אראבישער באפעלקערונג אין לאנד.

יאהרען לאנג איז אברהם שאפירא דאן געווען דער איינציגער ראש פון די שומרים. דער אויבער וועכטער איבער דער גרויסער צאהל וועכטער פון דער קאלאניע פתח־תקוה, די גרעסטע און רייכסטע קאלאניע אין ארץ ישראל, וועלכע איז די שווערסטע צו בעשיצען און בעוואכען איבער איהר גרויסען און צעווארפענעם שטח לאנד, וואס זי פארמאגט.

די אראבישע רויבער און גנבים פון גאנצען געגענד פלעגען ציטערען פאר איהם אימת מות. האט עפעס געטראפען א גנבה אין דער קאלאניע אדער אין א גאר ווייטערער קאלאניע פאר פיעל מיילען ווייט, האט מען גערופען דעם העלדישען אויבער־וועכטער אברהם שאפירא, און ער האט שוין געהאט זיינע וועגען, ווי אזוי אויסצוגעפינען יעדער גנבה. דערצו איז ער שוין געווען א זעלטענער בריה אויסצוגעפינען א סליאד נאך אראבישע טריט אין דעם וויטעסטען און פארווארפענסטען ווינקעל פון לאנד. די גנבים און רויבער פון גאנצען לאנד האבען געהערט זיין נאמען און געציטערט אריינצופאלען אין זיינע הענד.

אברהם שאפירא איז פון שטענדיג אן אויסגעבונדען מיט די גרעסטע און איינפלוסרייכסטע שעיכס פון די בעדואינער. אפילו אין די טיפסטע ווינקעלאך פון עבר הירדן.

זיין העלדישער נאמען איז ברייט און ווייט בעקאנט איבער דעם גאנצען לאנד. און אט די דאזיגע פארבינדונגען זיינע מיט די בעדואינישע שעיכעס האבען פיעלע מאל געבראכט גרויסע נוצען דעם אידישען ישוב אין לאנד.

פלאנעווען די פארשטעהער פון ישוב צו קויפען לאנד ערגעץ אין "ראפיע", וועלכע איז זעהר ווייט פון א ישוב, ווערט איינגעלאדען אין דער עקספעדיציע וועלכע פאהרט אין דעם ווילדען און געפעהרליכען געגענד די לאנד אויסזוזעהן, דער העלדישער שומר פון דער קאלאניע פתח־תקוה.

זאגאר ווען אראבער און בעדואינער פון פיעל דערפער און שבטים געצעלטען האבען שווערע סכסוכים און משפטים צווישען זיך, און ווען זיי קענען זיך ניט אזוי גרינג אויסגלייכען, סיידען דורך בלוט און שווערד, דאן געהען זיי אוועק אין דער קאלאניע "פלאקעס" (פתח־תקוה) צו אברהם שאפירא'ן, און ער מיט זיין גוטען פארשטאנד, מיט זיין קענען די פסיכאלאגיע פון די אראבער, זייערע פאלשע חניפה־רייד און ביטערע אפנארענדע איינפאלען און גענג, גלייכט זיי אלעמאל אזוי אויס, אז זיי געהען אוועק צופרידען און מאכען שלום איינע מיט די אנדערע.

שאפירא האט אויך זעהר א סך אויפגעטאן אלס פראקטישער אויסלייזער פון ארץ ישראל פון פרעמדע הענט. די דאזיגע טעטיגקייט זיינע אלס אויסלייזער פון אונזער לאנד הויבט זיך אן נאך פאר 40 יאהר צוריק.

עס איז געווען אין די 90־גער יאהרען, ווען דער אנטיסעמיטיזם אין רוסלאנד האט זיך פארשרייט אלץ שטארקער און שטארקער, און אידען האבען אלץ מעהרער און מעהרער אנגעהויבען איינוואנדערען פון דארטען, און די אימיגראציע קיין פאלעסטינע איז געווארען אלס שטארקער, האט זיך דארט אנגעהויבען פיהלען א מאנגעל אין ערד.

שאפירא ארבייט דאן אומערמידליך אז די אידען, וואס קומען אן אין לאנד, זאלען זיך אויף דער ערד באזעצען, גרינדענדיג נאך און נאך קאלאניעס. ער פאהרט דאן אוועק אין דער הויפטשטאדט פון סוריע, קיין בירות, און מיט זיין אויסערגעוועהנליכען פיינעם טאקט געלינגט איהם צו מאכען די גלענצענדסטע קניה לאנד אין ארץ־ישראל. דער רייכסטער גוטס בעזיצער פון לאנד, דער אראבישער קריסט סורסוק פארקויפט שאפירא'ן דעם גאנצען עמק יזרעאל.

שאפירא קויפט אפ דעם וואונדערבאר־שעהנעם עמק יזרעאל, דעם גרויסען און פרוכטבארען טהאל, וועלכער פארמאגט עטליכע הונדערט טויזענט דונאם פון דער בעסטער לאנד אין ארץ ישראל פאר תבואה. ער קויפט אפ ריעזען וויכטיגען שטח ערד אין ארץ ישראל, וועלכער שפייזט איצט מיט זיין ברויט אונזערע חלוצים אין אלע קבוצות.

אפקויפענדיג דעם עמק יזרעאל, וועלכער איז דאס הארץ פון ארץ ישראל, ווערט שאפירא'ס הארץ איבערגילט מיט פרייד און זיין מוח מיט פלענער.

ער, דער שעהנער טרוימער, מאכט רעאלע פלענער ווי אזוי אפצוקויפען נאך א גרויסען שטח באדען ארום דער דמשק חיפה'ער אייזענבאהן.

אזוי ציהט זיך זיין טעטיגקייט אלס אויסלייזער פון אונזער לאנד פון פרעמדע הענט ביז דער צייט פון וועלט קריעג, ווען עס קומען אן זעהר שלעכטע טעג פאר איהם.

זיין העלדישקייט און גרויסע באריהמטקייט איבער דעם לאנד האט לאנג ניט געלאזט רוהען דעם טערקישען הויפט קאמאנדיר פון דער ארץ ישראל ארמיי דזשעמאל פאשא.

אין יאהר 1917, ווען ער ערקלעהרט א קריעג דעם ציוניזם און די ציוניסטען, און פארבאט אונטער טויט־שטראף דאס פארשפרייטען פון ציוניסטישע מארקעס, ארויסלאזענדיג די טרויעריג בעריהמטע דעקלאראציע געגען די ציוניסטען, רופט דאן ארויס דזשעמאל פאשא אברהם שאפירא'ן פון פתח תקוה, ערקלערט איהם אלס שפיאן, שמידט איהם אין קייטען און אהן א משפט פארשיקט ער איהם אונטער שטרענגער וואך אין איינער פון די ערגסטע און שטרענגסטע טורמעס אין דמשק.

נאר דאס איז נאך ווייניג פאר דזשעמאל פאשא'ן. א שטיק צייט נאך דעם, ווי ער מוטשעט איהם אפ אין דער דמשק'ער טורמע, אהן ליכט און אהן לופט, שיקט ער איהם אפ אונטער נאך א שטרענגערע וואך אין דער אלטער טערקישער הויפט־שטאדט ברוסא אין קליין אזיען, ניט ווייט פון קאנסטאנטינאפאל, גיט איהם דארט אפ אין א געפעהרליכע מיליטער־דיענסט אונטער די שטרענגסטע בעהאנדלונג.

שאפירא'ס געזונטער קערפער, זיין העלדישע נאטור טראגט איבער אלע ליידען און פייניגונגען מיט גרויס אומגעדולד ערווארטענדיג די גאולה פאר איהם און זיין קאלאניע פון טערקישע הענט.

און די גאולה קומט פאר איהם אזוי ווי ער האט דערווארט. מיט דאס אריינדרינגען פון די עליים פלאטע אין דער טערקישער הויפט־שטאדט, ווערט שאפירא גלייך בעפרייט און צוזאמען מיט נאך א פינף הונדערט פארטריבענע פון ארץ ישראל שומרים, קאלאניסטען און גימנאזיסטען זעצט מען איהם אוועק אויף א פראנצויזישען שיף, אויף וועלכע עס וועהט דעם גאנצען וועג א ציוניסטישער פלאג, און בלויז נאך עטליכע טעג רייזע ברענגט איהם די שיף אין דער בעפרייטער בענייטער ארץ ישראל, אין זיין קאלאניע פתח־תקוה, וואו ער פארנעהמט עד היום זעהר א וויכטיגען פלאץ אינ'ם ווער פון דער קאלאניע.

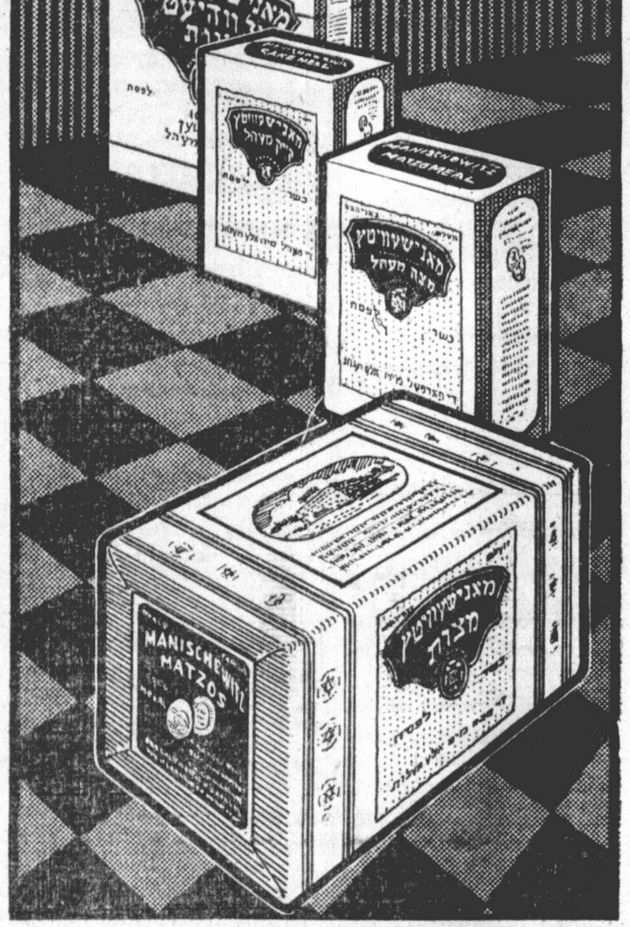

באשענקט מיט דער בעסטער מצה
דעם שענסטען פון אלע ימים טובים - פסח

איהר זעצט זיך אוועק מיט א געפיהל פון פרייד ביים סדר־טיש. א ווארעמקייט נעהמט אייך ארום באטראכטענדיג אייער הויזגעזינד. אלע זארגען פון א גאנץ יאהר פארשווינדען. א יום טוב'דיגקייט זינגט אויף אין אייער הארצען. איהר ווייסט, אז אייך דערווארטען אכט טעג פול מיט פארגעניגען. איהר ווייסט אויך, אז אייער עונג פסח איז געזיכערט געווארען מיט דעם וואס איהר קויפט די פרישסטע און געשמאקסטע מצה — מאנישעוויטץ מצה — „די מצה מיט אלע מעלות”.

די מאנישעוויטץ מצה קומט צו אייך וואונדערליך אויסגעבאקען, קרוכלע און אנגעזאפט מיט א מחיה'דיגען געשמאק, דורכגענומען מיט א פיינעם אפעטיטנעם פלייווער. די מאנישעוויטץ מצה־פראדוקטען איבערשטייגען אבסאלוט יעדען סטאנדארד פון קוואליטעט און זיי ווערען דערפאר געקויפט פון מיליאנען אידען אין דער גאנצער וועלט. זיי ווערען דעליווערט צו אייך אויווען־ווארעם און פריש ווי נאך וואס פון אויווען ארויס.

צוזאמען מיט מאנישעוויטץ מצה קויפט אויך מאנישעוויטץ מצה־מעהל, מצה־פארפעל, קעיק מעהל, אייער מצות, האול וועהיט מצות, היידזשיעניק מצות און מאנישעוויטין מצה־סיריעל — דער איינציגער אין מארקעט וואס איז כשר לפסח.

מאנישעוויטץ מצה

א געוועזענער גרויסער גביר האט זיך געשטעלט ארביטען אין א מצה פאבריק

פון ליבוי שרייבט מען:

צווישען די ליבויער גבירים האט מען אין משך פון יאהרען געצעהלט דעם ה' ח. וואס איז געווען איינער צווישען די גרעסטע ארטיגע האלץ סוחרים.

דער דאזיגער גביר האט פיעל יאהרען געשפילט אין ליבוי א גרויסע ראליע און פארנומען א חשוב'ען ארט אין אידישען געזעלשאפטליכען לעבען אלס עסקן, וואס האט זיך אויסגעצייכענט פאקטיש אלס דער גרעסטער ארטיגער נדבן, אבער דער דאזיגער גביר איז געווארען אן ארימאן און איצט ערב פסח האט ער זיך געשטעלט ארבייטען אין א פאבריק באקען מצות.

„ליכט און ברויט”

(פארזעצונג פון פיידוש 7)

און אין די פאר שוחות פיינבערג'ס זעט זיך א סך פון זיינע באאיינפלוסער, סטי־ געזונטער פשטות און טאלאנט.

און דער נאמען פון זיין ב"ד "ליכט און ברויט". ווייזט אויך אז אויף א נישט איינזייטיגער באציאונג סיי צו רעוואלוציע און סיי צו פאעזיע.

מרס. דאגלאס
אנאנסירט, אז פון יעצט אן זענען די טשארדזשעס פאר
טעלעגראפירען געלט
קיין איירופא און טראנסין ארדערס קיין רוסלאנד
בלויז 25 סענט
איהר האט נאך צייט צו שיקען הילף פאר אייערע קרובים אין איירופא אויף פסח.
ROYAL TICKET OFFICE
153 קווין סטריט וועסט
טעלעפאן עדעלייד 2047

אידישע פרויען!
מאכט אייערע באשטעלונגען אויף
מאנישעוויטץ
מצות
פארפעהל, מצה מעהל און אנדערע פראדוקטען
ביי אייער גראסער באצייטענס. אזוי אז אייער ארדער זאל קענען צוגעשטעלט ווערען אין צייט. איידער עס ווערט שפעט און די גראסערס ווערען "ביזי".
די מאנישעוויטץ פארטרעטער פאר גאנץ אנטאריא
זענען:
אנטאריא גראסערס לימיטעד
6 וועלינגטאן סטריט וועסט. טעלעפאן עדעלייד 9994
קאופמאן בראדערס און פיין
117 וואולזלי סטריט. טעלעפאן עדעלייד 9175
מאכט אייערע מצות באשטעלונגען פאר פסח וואס פריהער, מיר זאלען אייך קענען צופרידענשטעלען.

Health Bread Bakery
HOME MADE CAKES
דאס פלאץ וואס איז בארימט א גאנץ יאהר, באקט די שעהנסטע און בעסטע
קייקס און מאקאראנען כשר לפסח
אז איהר קויפט פון די
„העלטה ברעד בעקערי”
ווייסט איהר אז ס'איז גוט
630 COLLEGE ST. near Grace
Look For The Neon Sign
TRINITY 6657
Two Trucks To Serve You

נייעס פון איבער גאנץ קאנאדע

היקף דורך ארבעט פאר ארבעטסלאזע ווערט אפגעשטעלט ווערען

אטאווא, אפריל 15.

די רעגיערונג האט נאך ביז יעצט ניט געמאכט קיין אפיציעלע דערקלערונג ניט וועגען די אויסגעדריקטע מיינונגען און ניט וועגען אנגענומענע באשלוסען, אויב אזעלכע זיינען געווען ביי דער קאנפערענץ פון דאמיניאן און פראווינציעלע רעגיערונגס פארשטעהער וועגען הילף ארבייטסלאזע, וואס איז פארגעקומען לעצטען וויק־ענד.

קלאנגען דערצעהלען וועגען גאנץ פארשיעדענארטיגע פארשלאגען און מיינונגען וואס זיינען ביי דער קאנפערענץ אויסגעדריקט געווארען. עס איז זיכער, אז די רעגיערונג איז דערפאר, מען זאל איבערגעהן צו געבען דירעקטע שטיצע, אנשטאט צו שאפען באשעפטיגונג, וואס עס קאסט פיעל טייערער. עס וועט איינגעפיהרט ווערען שטרענגע שפארזאמקייט אין הילף געבען. און עס איז כמעט ווי זיכער, אז אזוי שנעל ווי דער וועטער וועט ווארימער ווערען, וועט געלאזען ווערען פאר די ארבייטסלאזע זיך אליין צו באזארגען.

די דאמיניאן רעגיערונג, ווי מען הערט, איז גרייט צו געבען 50 פראצענט פון דער דירעקטער געלט שטיצע צו ארבייטסלאזע, וואס די פראווינצען וועלען אויסטיילען, און מעגליך נאך מעהר ווי דאס, פאר אונפארהייראטע ארבייטסלאזע וואס קענען אריבערגעהן פון איין ארט צום צווייטען.

קוויבעק איז געווען אינגאנצען געגען אינדירעקטער הילף. אנטאריא האט פארגעשלאגען צו שאפען קעמפס פאר ארבייטסלאזע, וואו זיי זאלען קריגען שפייז און קליידונג פון צדקה ארגאניזאציעס און די רעגיערונג זאל די ארבייטסלאזע אויסצאהלען צו 5 ביז 7 דאלאר א מאנאט.

ארבעטער דערהרגעט

קירקלאנד לייק, אפריל 15.

טאמאס אוען איז מאמענטאל דערהרג'עט געווארען ווען ער איז אראפגעפאלען 86 פוס אין מינען גרוב.

דער מאן האט געארבייט 28 הונדערט פוס אונטער דער ערד, ווען ער האט געהאלטען אין אריבערשלעפען אין דער לופטען א שווערע שטיק האלץ די קייטען, אויף וועלכע ער איז געהאנגען מיט'ן שטיק האלץ, האבען זיך א גליטש געגעבען און ער איז אראפגעפאלען.

מאן דערהרג'עט פרוי פארוואונדעט אין וועג

לאנדאן, אנט. אפריל 15.

דער 75 יאהריגער אלעקס ראס פון מעקלאק טאונשיפ איז מאמענטאל דערהרג'עט געווארען, ווען די קאר, אין וועלכער ער איז געפאהרען, האט זיך אויסגעגליטשט אויפ'ן וועג קיין לאנדאן, איז אריינגעפאהרען אין א גראבען און איז צושמעטערט געווארען זיך אנשטויסענדיג אין א סלופ.

זיין פרוי איז דערביי ערנסט פארוואונדעט געווארען.

דער דרייווער פון דער קאר, פ. ב. גארדינער, פון וואלטאן, איז אפגעקומען מיט לייכטע וואונדען.

אייז צושטערט 4 הייזער

טרי ריווערס, קוו. אפריל 15.

געוואלדיגע שטיקער אייז פון סט. לארענס טייך האבען דורכגעבראכען די באשיצענדע פאראצמונג אויפ'ן ברעג, האבען איבערגעקעהרט פיער זומער וואוינונגען און האבען זיך אנגעהורבעט ביז'ן צווייטען שטאק פון א גרעסערער האטעל געביידע, וועלכע איז בלויז לייכט באשעדיגט געווארען.

דאס אייז אויפ'ן טייך האט זיך פלוצלינג אויפגעהויבען און האט זיך א לאז געגעבען איבערן ברעג. אין דריי מינוט איז אלץ שוין געווען אפגעטאן.

דער אייז ליגט אזוי ענג ביים האטעל וואנט, אז עס איז אונמעגליך צוצוקומען, כדי אויסצוגעפינען גענויער דעם היזק וואס ער האט פארשאפט.

40 פערד טויט

שערברוק, קוו. אפריל 15.

ווען א קענעדיען פאסיפיק צוג איז היינט דא אריינגעפאהרען אין א לאקאמאטיוו, זיינען אלע אנגעשטעלטע פון לאקאמאטיוו ארויסגעשפרונגען און אלוויסאן, אינזשינער, פון מאנטרעאל, האט צובראכען דערביי עטליכע ריפען. זיין לאגע איז דאך ניט קיין געפעהרליכע.

עטליכע וואגאנען מיט פערד זיינען אין דעם צוזאמענשטויס אראפ פון די רעלסען, און 40 פערד, וואס זיינען געשיקט געווען פון אלבערטא אין די מעריטיים פראווינצען, זיינען דערהרג'עט געווארען.

דער לאקאמאטיוו האט זיך איבערגעקעהרט און איז געבליבען ליגען אויף א זייט.

אומבאקאנטע ערצעהלונג

(פארזעצונג פון פיידזש 8)

א זינג־פויגעלע, און דאס האט געזונגען און געטרילט מיט זיסע טענער. טראפענס קריסטאלענער טוי פלעגט איינשטילען דאס שיינע פייגעלע, און אין די נעכט פלעגען די לבנה־שטראלען באריהרען דאס בלעטעל — און העלפען עס נאך שענער זיך צעבליען. און דאס קליין בלעטעלע האט זיך נאך מערער געפרייט, און דאס פידעל הערצעל ביי דאס פייגעלע האט געקוואלען פאר זיסקייט, און דאס האט געוואלט פריי זיין, פליען און שוועבען צווישען שטראליגע בלומען אזוי ווי אלע פרייע פויגעלאך, וואס שוועבען ארום און ארום. אבער צופיל פארבונדען און געקניפט איז דאס געווען מיט דעם הויכען צעוואקסענעם שיינעם בוים. און נישט דער פרימארגען־ווינט פלעגט קענען אוועקרייסען דאס פויגעלע פון איר ארט. האט דאס פארדראסען און שטארק באנג געטאן דאס בלעטעלע אויפען בוים. איז געקומען א ווינט, א פרימארגען, איז אריבער איין טאג, צוויי טעג, — האט דאס א רעגען א פלייץ געטאן און די זון האט א שיין געטאן — און אלץ האט זיך געענדערט, אוועק... און דאס קליין בלעטעלע האט פארלארען די כוחות, און דאס פייגעלע אדורכגענעצט, האט זיך איועקגעלאזט צוזאמען מיט די פרייע פלינקע פויגעלאך אין די טיפע בלויע הימלען.

איז געקומען דער אווענט א פינסטערער, און א קאלטער ווינט האט א בלאז געטאן אויף דעם קליין־פאראיינזאמטען בלעטעל — און דאס האט אפגעריסען פון צווייג אוועק. אבער דאס בלעטעל האט אפילו נישט א שוועב געטאן אזוי ווי די פרייע פויגעלאך צווישען די שמעקענדיגע בלומען. דאס בלעטעל האט זיך ארונטערגעלאזט אין א גרויסען הויפען פון טרוקענע קליינע בלעטער — און דארט האט עס זיין רוה באקומען.

סעמועל פעקטאר, מ.פ.
מאכט באקאנט אז ער האט זיך פארבונדען מיט דער פירמע
LUXENBERG AND LEVINTER
און וועט פארזעצען צו פראקטיצירען לאו
מיט אפיסעס אויף
1105־1101 קאנקורס בילדינג
100 עדעלייד סט. וועסט
טעלעפאנען: עדעלייד 4644 — 0386 — 0385.

צו אייך אידישע פרויען!
באנוצט זיך מיט די נייע וויסענשאפטליכע דערגרייכונגען צו מאכען אייער היים שעהן, באקוועם און סאניטאריש.
צוליעב אונזערע טויזענטער קאסטימערס און פריינט האבען מיר יעצט דערעפענט נייע שעהנע, גרויסע שאו רומס מיט אן אויסשטעלונג פון די בארימטע "לעאנארד" עלעקטריק רעפרידזשערייטארס, דזשענעראל עלעקטריק האט פאינט סטאווס און נייע מאדעלס פון דעם באוואוסטען "וועלש בלאוער". איהר ווערט אלע געלאדען אין אונזערע שאו רומס פאר פרייע דעמאנסטריישאנס.

באשיינט אייער היים
לכבוד פסח
„דער לעאנארד"
איז דער בעסטער, שעהנסטער און באקוועמסטער עלעקטריק רעפרידזשערייטאר אין אמעריקא.

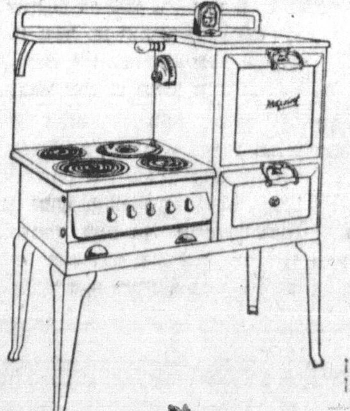

דער נייער
מאדעל האט פאינט
עלעקטריק סטאוו
פאר בלויז היינטיגען מאנאט
$99.75
קאכט שנעל, רואינירט ניט קיין טעפ און גיט דעם עסען א בעסערען טעם.

דער נייער 1932
וועלש בלאוער
מיט פיעלע אויסבעסערונגען. קיינע אשעס, אויטאמאטיש רעגולירטע ווארימקייט, און שפארט געלט אויף באהייצונג.

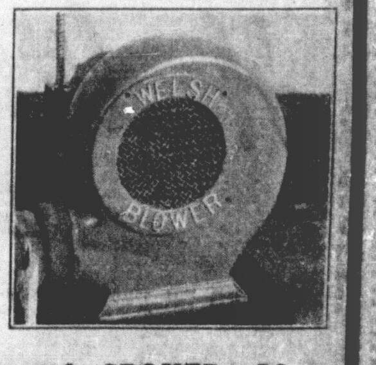

WELSH BLOWER and STOKER CO.
COLLEGE–SPADINA BLDG.
457 Spadina Ave. Kingsdale 4633
פאר פרייער אינפארמאציע און ראיעלע באהאנדלונג, רופט אונזער אידישען מענעדזשער **אייב ווהייט**, קינגסדייל 4633.
אלעס אויף לייכטע באדינגונגען.
באזוכט אונזערע שאו רומס. אפען ביז 10 יעדען אווענט.

צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון טאראנטא
וועט אזא באריהמטהייט ווי
חזן לייבעלע גלאנץ
דאווענען א גאנץ פסח אין דער
אסטראווצער שול
(קארנער סיסעל און ספעדיינע)

דאס איז א געלעגענהייט וועלכע קיין איד טאר ניט דורכלאזען צו האבען אזא עונג יום טוב, ווי הערען חזן לייבעלע גלאנץ.
די אסטראווצער שוהל האט זיך ניט נאר אנגעשטריינגט צו ברייגען אין טאראנטא דעם גרויסען קינסטלער, נאר האט אויך באוויזען צו באשטימען פרייזען, וועלכע זאלען זיין צוגענגליך פאר יעדען אידען.
בילעטען פאר גאנץ פסח בלויז $1.50. פאר די ערשטע טעג אליין $1.
באזארגט זיך באצייטענס מיט א בילעט, וועלכע עס זענען צו באקומען אין די פאלגענדע פלעצער: —
שלמה גראסמאן — 155 דאנדעס סטריט וועסט.
א. לירענבוים — 119 טשעסטנאט סטריט.
ירמ"י רובינשטיין — 49 גרענדזש עוו.
קויפמאן פיש — 49 באלדווין סטריט.
יאקיל ניסקער — 193½ באלדווין סטריט.
יחיאל אפעל — 827 דאנדעס סטריט וועסט.
אין יעקב פעלדמאנ'ס הארדוועיר סטאר — 560 קאלעדזש סט. און 813 דאנדעס סטריט וועסט.
הערצקיע מאנדעל — 56 סיסעל סטריט
און ביים שמש פון שוהל.
טוט עס יעצט — גלייך, אום איהר זאל ניט דארפען באדויערען, ווען איהר וועט קיין בילעט ניט קענען באקומען.
אסטראווצער שוהל קאמיטע.

מכירת חמץ
— ביי —
הרב מאיר צבי
לעווי
362 פאלמערסטאן בולווארד
דאונסטערז.
צווישען קאלעדזש און אלסטער
טעלעפאן טריניטי 3139

מודעה
די ארץ ישראל משקאות
פון די רעגיערונגס סטארס, זענען רעקאמענדירט פון הרב הגאון קוק פון ירושלים אלס כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין

מעות חטים
פאר טאראנטא'ר מושב זקנים
ווען איהר מאכט אייערע ארדערס פאר פסח, האט אין זינען די משפחה פון איבער 65 אין דער אויבען דערמאנטער היים.
איהר האט געוויס באמערקט אין דער מאנטאג'דיגער אויסגאבע פון דעם "אידישען זשורנאל" די בילד ווי די אלטיטשקע האבען דורכגעפירט מיט פארגעניגען די סדרים לעצטעס יאהר. געוויס קומט א גרויסער קרעדיט צו דער אידישער קאמיוניטי, וועלכע האבען זיי פארזארגט מיט אלעם גוטען.
מיר האפען דאס אויך דיעזען יאהר וועט איהר טרייען צו מאכען זייער יום טוב פארגעניגענדיג.
טאראנטא מושב זקנים,
ש. הערים, פרעזידענט.

גאלדענבערג'ס כשר רעסטאראנט
באזונדערע פלעצער פאר
מילכיגס און פליישיגס
די אמת'ע כשרה סיסטעם
עקזיסטירט זינט 1908.
275־273 ספעדיינע עוועניו. טעלעפאן וויוועורלי 4960.

ספעציעלער פאר פסח סייל
אויף אלין וואס אייער הארץ גלוסט: אין גלאזווארג, כלים, "טשיינא" פארשיידענע טעפ און דריי גודס.
דאס איינציגע פלאץ אין טאראנטא, וואו איהר קענט קויפען מיט זיכערקייט.
קויפט ביי אונז און שפארט געלט
— דריי סטארס אין טאראנטא:
הערי ליטאוויטש
594 קווין סטריט וועסט (קארנער קווין און באטהורסט)
189 באלדווין סטריט — 758 קווין סטריט איסט
ארדערס דעליווערט.

לאיערס גלעס און דיקלער
— פון —
GLASS - DICKLER & CO.
708 דאמיניאן בילדינג, 465 בעי סט.
אפיס טעלעפאן: עדעלייד 1168 — 1169
אלגעמיינע, ציווילע און קרימינעלע לאו־פראקטיס.
געלט געליהען און אינוועסטירט אויף מארטגעדזשעס.

אפיס טעלעפאן: עלגין 1619.
נאך אפיס שטונדען: טריניטי 1446.
לאיער
ה. ס. מאנדעל
— פון —
גודמאן און מאנדעל
בעריסטערס, סאליסיטארס א. אז. וו.
רומס 40—41 אימפיריאל באנק בילדינג 171 יאנג סטריט

אפיס:
45 ריטשמאנד סט. וועסט
705 סענטראל בילדינג.
אפיס טעלעפאן:
וויווערלי 1748
וויווערלי 1749
הויז טעלעפאן קינגסדייל 8419.
לאיער ב. ווינבערג ב.א.
בעריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק
געלט צו לייען אויף מארגיידזשעס.
מארגיידזשעס געקויפט.

אפיס:
45 ריטשמאנד סט. וועסט
904־905 סענטראל בילדינג
אפיס טעלעפאן:
עדעלייד 3083
הויז טעלעפאן: טריניטי 1078
לאיער סאול אייזען ב.א.
SOL. EISEN, B.A.
בעריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק
געלט געליהען און אינוועסטירט אויף מארטגעדזשעס

לײדיס העטס 59ס.
זעהט די סייווינגס!
מענער העטס 59ס.
מענער סוטס
און אויבערמאנטלען
דריי קלינד און געפרעסט
59 ס.
זיידענע דרעסעס
פלעין, פענסי אדער פליטעד
89 סענט
לײדיס קאוטס
איינשליסענדיג פאר געטרימטע
79 סענט
MAJESTIC .. VETERAN
CLEANERS CLEANERS
הילקרעסט 1333—1334
טעלעפאנירט אירגענד וועלכען נומער
האדסאן 6891—7734
פריי גענומען און דעליווערט אין יעדען טייל פון שטאדט

איטשע

(פארזעצונג פון פּיידזש 14)

— נו, מילא וויים איך ניט. איך זאג אליין אז איך וויים ניט אבער איך מעג דאך וועלען וויסען!...

— זעסטע, אז דו רעדסט שוין אזוי איז שוין עפּעס אנדערן. אזוי ביזטע שוין טאקע א מענש —ענטפערט אים דער ליז.

און איטשע ווערט פון דעם אזוי גערירט. אזא מחיה'דיגע ווארימקייט צעגיסט זיך איבער אלע זיינע גלידער. די אויגען זיינע הויבען אן צו שיינען מיט טרערען און ער דערפילט זיך מיטאמאל אזוי גוט, אזוי גוט אז ווען ער קען נאר וואלט ער איצטער, פאר דער גאנצער וועלט זיין הארץ געעפענט. פאר אלעמען אין די אויגען וואלט ער זיין ודוי געזאגט...

איטשע קען דאס אבער ניט. אנהויבען ריידען גלייך 'צום פונקט' איז ניט פאר זיינע כוחות. פריער מוז ער זאגען אן הקדמה. אין דער הקדמה ציילט ער דוקא די ווערטער פונקט ווי זיי וואלטען פּערעל געווען. אזוי שנעל אבער ווי ער קומט צו, צום עצם ־ ענין פארפלאנטערט זיך אים עפּעס אינעווייניג. ער דרייט זיך נאך א ווײלע. שטרענגט זיך אן האלפען... און נאכדעם ווי ער האט זיך סוף כל סוף בלייבט ער אבער אומבא־שוין גוט אנגעמוטשעט גיט ער צו: "געמיינט האב איך גוט, אבער איך האב דאס ניט געקענט ריכטיג איבערגעבען"..

נאך אזא איבערלעבונג איז שוין זיין מאס פון צער איבערפולט. צווישען זיינע מענשען קען ער זיך שוין מער ניט געפינען און ער נעמט זוכען א געלעגענהייט אז ער זאל קענען בלייבען מיט זיך אליין, פילאזאפירען מיט'ן אייגענעם מח... ארום פארען אויפ'ן טראקעל, ביי אזא שטימונג קען ער אבער אויך ניט צו לאנג, זוכט ער שוין דערפאר אוים א תירוץ און קומט אהיים.

פייגעלע דערקענט תיכף אין זיינע אויגען אז 'עפּעס איז דער מער מיט אים' און דערזעענדיג נאך ווי שווער ער זעצט זיך אראפּ אין ארעם ־ שטוהל, וויל זי אים ניט לאזען צופיעל טראכטען און באלד פארטשעפּעט זי אים:

— נו, וואס איז שוין געשען?

— גארנישט.

— גארנישט— קרימט זי אים פונקט איבער כדי צו מאכען אים לאכענדיג און גיט באלד צו — די באבען וועסטו עס דערציילען!...

דערזעט שוין איטשע אז זיין פייגעלע איז אין צער. און מצער זיין פייגעלען קען ער ניט. הייבט ער שוין זיך אויף פון שטוהל, קוקט גלייך אויף איר מיט זיינע אנגעטערטע אויגען און הויבט אן: — אט מאלע וואס, ס'איז טאקע גארנישט! גארנישט! מאלע וואס עס מאכט זיך א מאל א שטימונג!...

— שטימונג, שטימונג — רייסט זי אים איבער, לאכט אים גוטמוטיג אריין אין פנים און צעבייזערט זיך כלומרשט: — הויבסט שוין ווידער אן מיט דיין פילאזאפיע! שטיק צרה'לע מיינע, זאג אליין וואס קענסטו העלפען אז דו ביסט פארט א לאנגדריי־מען און ניט קיין פילאזאף!... אט, גיי שוין בעסער עפּעס עסען ביאלזאף מיינער — פארענדיגט זי שנעל און אוועקלויפענדיג אויף גיך אין קיך לאזט זי אים איבער אליין מיט זיינע פארצווייפעלטע געדאנקען...

לאנג געדויערט עס אבער ניט. באלד לויפען די קינדערלאך צו און נעמען זיך פרייען מיט'ן פאפא. די קינדערלאך זיינע האבען אים שטארק ליב און זיינען אים זייער גערען. פייגעל זיינע ווארפט אים אלעמאל אויף: אז ער האט גאר געדארפט זיין די מאמע און זי — דער טאטע. אויך מיר א טאטע, — לאכט זי פון אים — אז ס'קען ניט אפילו א רעביטען געשריי טאן!

אים אבער ארט דאס ניט. שרייען אויף די קינדער וויל ער ניט און א קלאפּ טאן זיי — געוויס ניט.

— אט, זאגט ער פייגלען אמאל, האט מיר מיין טאטע געשלאגען מכות רצח און פונדעסטוועגען איז פון מיר גארניט ארויסגעקומען!

— נו, איז וואס? בריה'ט זי זיך פאר אים.

— נו, דארף איך מיינע קינדער ניט שלאגען!

— אזוי גאר? — פּרוווט זי זיך ווידער מאנסביל'ן.

— יע, יע, — ענטפערט ער. א קינד טאר מען ניט לערנען מיט קלעפּ, נאר דורך דערקלערונגען!

— נו, טא גיי דערקלער לייזער'ן אז ער טאר ניט שלאגען רחל־לאה'קען — זאגט זי מיט שארפער איראניע.

— אוודאי, וועל איך דאס אים דערקלערען, — עקשנ'ט ער זיך איין. — אוודאי וועל איך דאס טאן, — אזוי חזר'ט ער איבער נאך מיט מער באטאנונג, און גיט באלד צו — אויב איך קען עס אפילו ניט טאן, איז עס דאך אבער ניט זיין שולד, נאר מיינע: איך קען קיין טאטע ניט זיין, אבער ער, לייזערקע, איז דאך אין דעם געוויס ניט שולדיג, — פארענדיגט ער שוין מיט א געשריי..

— זיין ווייטער מיט די פילאזאפיעס! — ווערט זי אויפגערעגט.

— איך זאג דיר טאקע אז יע. אט טאקע נאר דורך פילאזאפיע —רעדט ער שוין רואיגער, און פלוצלונג צאפּלען אויף זיינע אויגעלאך: א געדאנק האט א פינקעל געטאן אין זיין מוח.

— זאג אליין — נעמט ער זיך ביי איר בעטען — א שוסטער דארף לייגען א לאטע, דוכט זיך ניט קיין גרויסע ארבעט, פונדעסטוועגען לאזט מען דאס אים ניט טאן, ביז ער לערנט זיך פריער ניט אוים די ארבעט און א טאטע אז ער דארף האבען קינדער, לערנט מען אים גארניט. יעדער פראדם אז ער ווערט נאך א מאנסביל, האט חתונה און האט קינדער... ניט קוקענדיג אויף דעם צי ער קען יע זיין א טאטע אדער ניט... און אט קען איך אפשר ניט זיין קיין טאטע...

— גיי שוין, גיי! שוין ווייטער מיט די פילאזאפיעס! — צעשרייט זי זיך שטארקער. ער אבער הערט שוין ניט וואס זי זאגט. ער איז שוין פארטיפט אין זיין נאך וואס ארויסגעזאגטען געדאנק. ער חזר'ט אים איבער נאך א מאל אין זיך און ווערט נאך מער צופרידענער.— פונדעסטוועגען — נעמט ער פילאזאפירען — איז דאך דאס פארט א געדאנק. הייסט דאס אז איך פארמאג יע עפּעס אין זיך... — ווערט ער שוין שמחה'דיג גאר גרוים. מיט פייגעלען האט ער אבער מורא צו טיילען זיך אזא פרייד. זעצט ער זיך אוועק אויף דער ערד און נעמט זיך שפּילען מיט די קינדער...

און ווען פייגעל קומט אריין פון קיך און טרעפט אים אין אזא לאגע איז זי באמת, אין די טיפקייטען פון איר פרויען נשמה, שטארק צופרידען פון דעם. זי וויים אבער אז אויב זי וועט עס אים נאכגעבען וועט ער 'שפּרינגען פון הויט' — צעבייזערט זי זיך מכלומרשט:

— נו, וואס זאגט איר צו אזא טאטען? א ריעל בייבי (אמת'ע קינד). ביסטו דאך!.. — שטארק צעשרייען זיך אויף אים קען זי שוין אבער ניט: זיין פנים איז צופיל קינדעריש אומשולדיג און די אויגען צו פול מיט מיט לעבען, אז מ'זאל קענען אויף אים שרייען... גייט זי נאר צו נאענטער צו אים, נעמט אים גלעטען פאר'ן קאפּ און זינגט דערביי:

— א א איטשינקע. א א בייבעלע, אונטער איטשינקעס וויגעלע...

די קינדערלאך געפעלט שטארק דער מאמעס איינפאל, צעלאכען זיי זיך אזוי הילכיג, ווי קינדער קענען נאר און ער. איטשע, פארדרייסט זיין קאפּ אויף הינטען קוקט איר אן מיט זיינע ליכטיג ־ אומשולדיגע אויגען און דערזעענדיג אז זי אליין שמייכעלט אויך שטארק צופרידען, הויבט ער זיך אויף פון ארט, כאפּט איר ארום און צודריקענדיג זי פעסט צו זיך שרייט ער אוים:

— וואס זאגסטו לייזער'קע, א קוש טאן די מאמען?

— און דו, רחל־לאה'קעלע, וואס זאגסטו, א קוש טאן די מאמען?

— יע, יע, — רעדט זי קוים אוים שטיקענדיג זיך פאר געלעכטער.

— און דו, אברהם־חיים'ל, ווילסט דאך אויך. כ'זאל א קוש טאן די מאמען?

— יעס, יעס! — טופּעט ער מיט די פיסעלאך.

דריקט איטשע נאך שטארקער צו פייגלען צו זיך און קושט איר הייס־ווארעם מיט'ן גאנצען כח פון זיין אייביג יונגער נשמה. זי שרייט, ווארפט זיך, רייסט זיך פון אים און דריגעט מיט די פיס. אים אבער ארט דאס ניט. ער איז איצטער צופרידען, שטארק צופרידען. דאס איז איינער פון די גליקליכסטע מאמענטען אין זיין לעבען...

געשטארבען דער באליבטער ארטיסט דוד קייזעראוויטש

פון פארשא שרייבט מען:

היינט איז דא געשטארבען דער באליבטער אידישער ארטיסט דוד קייזעראוויטש וועלכער האט געשפּילט אין קאמינסקי'ס טעאטער און געשטאנען אן דער שפּיץ פון דער חברים טרופּע פון דעם דאזיגען טעאטער.

דוד קייזעראוויטש האט געהערט צו דער גרופּע אידישע ארטיסטען, וועלכע האבען אין די שווערסטע יאהרען אויסגעטראגען אויף זייערע פּלייצעס דאס אידישע טעאטער, שפּילענדיג איבער שטעדט און שטעדטלאך פון אמאליגען רוסלאנד און פוילען. לעצטענס איז קייזעראוויטש קראנק געווארען און ער איז געשטארבען אין עלטער פון 43 יאהר.

זיין טויט האט ארויסגערופען אן אויפריכטיגען טרויער אין די קרייזען פון די אידישע ארטיסטען און טעאטער פריינט.

קאקא קאלא כשר לפסח

Coca-Cola

בהשגחת

ועד הרבנים און ועד העיר

דמאנטרעאל

די פרייז בלייבט די זעלבע ווי תמיד

כ' אדר תרפ"ט. מאנטרעאל.

מיר מאכען באקאנט דאס דער קאקא־קאלא איז א פיור וועדזשעטייבעל געטראנק. אנאליזירט ביי די גרעסטע כעמיקער, אז עס איז ריין פון א משהו חמץ. ספּעשעל נייע באטעלס אויף פסח. יעדער באטעל קאקא־קאלא פארזיגעלט מיט א קראון לייבעל "כשר לפסח" פון ועד הרבנים און ועד העיר איז כשר לפסח בלי שום חשש.

ועד הרבנים דפה מאנטרעאל.

ארדערט א קייס פאר אייער היים טעל. גלעדסטאון 4651

ELIAS ROGERS CO. ,LIMITED

ווינשט איהרע טויזענטער קאסטימער און פריינט

א פריילעכען יום טוב פסח

און רעקאמענדירט זיי יעצט זיך צוגרייטען מיט קוילען פאר'ן קומענדען ווינטער. איהר זענט זיכער מיט דער קוואליטעט און מאס, ווען איהר נוצט

ראדזשערס הייץ מאטעריאלען

(קוילען און אויל)

"די בעסטע וואס די מינען פּראדוצירען".

איין טאן מיינט 2000 פונט

ריטייל אפיסעס און יארדס איבער דער גאנצער שטאדט.

THE ELIAS ROGERS CO., LTD.

375 BAY ST. ORDER OFFICE ELGIN 0482

ALFRED ROGERS, President.

זאל אליהו הנביא אריבערטרעטען אייער שוועל, און אריינברענגען מזל־ברכה אין אייער הויז

אייער יום טוב וועט זיין דאפּעלט שעהן, און דאפּעלט וועט איהר הנאה האבען, ווען אייערע פּסח'דיגע מאכלים וועלען זיין צוגעגרייט פון

הארָאוויטץ־מארגארעטען מצה פראָדוקטען

מצות, אייער־מצה, מצה פארפעל, מצה־שמורה, מצה מעהל קעיק מעהל, און הארָאוויטץ־מארגארעטען פּסח'דיגע לאָקשען און עג־בארלי

געשמאק, ריין און כשר, און פון העכסטער קוואליטעט

פאדערט אויסדריקליך: "הארָאוויטץ־מארגארעטען מצה פראָדוקטען" אויך די בעסטע ספּייסעס ווי: שוואַרצער פעפער, ווייסער פעפער, אינגבער און צימרינג

הערט זיך איין יעדען מאנטאג 9.30 אווענט צום הארָאוויטץ־מארגארעטען ראדיא־פּראָגראם איבער סטיישאן WGR (באפאלא) 550 קילאסייקעלס

פארטרעטער אין טאראנטא וויקטאר בעהר 182 ליפּינקאט סטריט טעלעפאן טריניטי 5128 דזשיי

הארָאוויטץ־מארגארעטען מצות

איטשע

(ערצעהלונג)
פון פנחס בערניקער

ס'איז א ווינטערדיגער פארטאג.

איטשע האט נאר וואס געעפענט זיינע אויגען. די ערשטע זאך האט ער באמערקט אז זיין פייגעלע האט נאך שטארק הנאה פון איר פארטאגעדיגען שלאף און ער האט זיך תיכף מער אין זיך איינגעטוליעט, אויפגעבייגעלט זיך אין איין זייט בעט כדי ניט אויפצוּוועקען זיין פייגעלען.

דאס איינליגען רואיג אין בעט פאלט אים זייער שווער. ער קען דאס ניט, ס'איז ניט פאר זיינע נערוועו. פונדעסטוועגען באהערשט ער זיך אויף ווי ווייט ער קען נאר, ער ליגט זיך שטיל אין ווינקעל בעט און האט פשוט מורא העכער אפצואטעמען...

עס ווילט זיך שטארק אויפהייבען די קאפ און א קוק טאן ווי די קינדער שלאפען: צי זיינען זיי, חלילה, ניט אפגעדעקט אדער א מאל פארקערט — צופיל צוגעדעקט און זיי האבען נאך, חלילה ניט גענוג לופט צום אטעמען... און אין אלגעמיין האט ער שטארק ליב צו קוקען אויף די אייגענע קינדער. דערמאנט ער זיך אבער אז פייגעל שלאפט און דער גערודער וואס ער וועט אנמאכען מיט זיין אויפהייבען זיך קען נאך איר אמאל אויפוועקען און דאס וויל ער ניט. פייגעל איז די מאמע פון זיינע קינדער, דארף ער איר אפהיטען ווי די קינדער אליין. וויקעלט ער זיך דערפאר איין נאך מער אין זיך און בלייבט אזוי ליגען אומבאוועגליך.

דער טאג האט זיך ביסלאכווייז נאענטער צוגערוקט. פון די קלאר־ליכטיגע שויבען פארשטייט איטשע, אז היינט וועט זיין א שיינער טאג אינדרויסען און דאס ברענגט אים אריין אין א גוטער שטימונג.

— היינט וועל איך זיך שוין קענען טרעפען מיט מענשען! — גיט איטשע א טראכט מיט זאטער צופרידענקייט און קוים, קוים וואס ער האלט איין אין זיך די כוואליעס פרייד וועלכע רייסען זיך פון אים מיט א געוואלדיגער שטארקייט.

א מאדנער ווינטער איז דאס געווען: גאנצענע וואכען נאכאנאנד פלעגט די זון שיינען און ווארימען פונקט ווי אין פרילינג און מיט א מאל פלעגט ארויספאלען א שניי וועלכער האט זיך תיכף אין וואסער פארוואנדעלט און אנגעמאכט א היפש ביסעל בלאטע אין דער קליינער פראווינציעלער שטעטעל.

אט דער ווינטער האט איטשע'ן פון די "כלים" ארויסגעבראכט. אזעלכע 'ווינטערדיגע' טעג האט ער ניט געקענט פארטראגען. זיי האבען אים שטארק נערוויזיש געמאכט און דערפאר זיינען זיי ביי אים פארהאסט געווען ווי דער טויט.

פון אייביג אן האט ער זייער ליב איטשע, אז דער אינדרויסען זאל זיין שיין. ווען ער איז א פרום־גלויביגער וואלט ער זיכער יעדער נאכט, פאר'ן שלאפען גיין, תפילה געטאן צום רבונו של עולם אז "מארגען" זאל די זון שיינען. איטשע גלויבט אבער ניט אויף אזוי פיל אין גאט'ס כח, האט ער ממילא ניט וועמען זיין הארציג־אויפריכטיגע תפילה צו שיקען. און מערסטענטייל פארשווייגט ער עס טאקע אינגאנצען. נאר א מאל ווען ער איז שוין אין א גאר, גאר געהייבענער שטימונג שארט ער זיך צו — פאר'ן שלאפען גיין — ווי א קאץ צו זיין ווייבעל און איינעסענדיג אין איר מיט אנגעשטריינגטער נייגעריגקייט זיינע שטענדיג טאנצענדיגע אויגלאך רופט ער זיך אפ:

— ווייסט פייגעלע? א

— יע, מיין מאן! — ענטפערט זי האלב־לאבענדיג.

— ווייסט פייגעלע וואס איך וואלט וועלען? — לאכט ער שוין כמעט אליין.

— נו, אדרבה, לאמיר הערען!

— איך וואלט וועלען, — לאכט ער זיך שוין פאנאנדער אויפ'ן קול — אז מארגען זאל זיין א שיינער טאג.

— האב איך דאך שוין פריהער געוואוסט אז מער ווי דאס ליגט דיר ניט אין זינען! — שרייט אוים פייגעל, אפקערענדיג זיך פון אים מיט פארבאהאלטענער צופרידענקייט.

איטשע גייט איר ניט נאך. מערסטענטייל זיינען זיינע מחשבות פארנומען טאקע וועגען זיך אליין, וועגען זיין אייגענעם "איך". אט, למשל, פארדריסט אים זייער, למאי ער קען ניט דערקלערען אליין וואס ער דענקט און פילט אין זיך ער וואלט, דוכט זיך, געווען דער גליקליכסטער מענש אויף דער וועלט ווען ער איז בכח ארויסצוגעבען אין ווערטער דאס וואס וועבט זיך אוים ביי אים אין הארצען. אט ער אליין פילט דאך אזוי גוט ווי ווארעם ס'איז צו לעבען ווען דער אינדרויסען איז א שיינער. זיין פייגעלען קען ער דאס אבער ניט דערקלערען און זי לאכט פון אים דערפאר. זאל זיין אז איר געלעכטער איז טאקע א גוטמוטיגער אבער לאכען, לאכט זי דאך און אים טוט דאס אלצאיינס וויי...

—בע, מע, קע, — נעמט זי אים א מאל איבערקרימען און זאגט אז זי האלט זיך ביי די זייטען פון געלעכטער...

איטשע'ן שניידט דער געלעכטער ווי א שארפער מעסער. עס פארדריסט אים ניט אויף אזויפיל דאס וואס זי לאכט פון אים, ווי למאי ער קען איר ניט דערקלערען אליין, כדי זי זאל קענען פיהלען אזוי ווי ער אליין...

און א מאל, ביי אן אויסערגעוויינליכער לאגע ווען פייגעלע איז צו אים זייער גוט און ער באקומט דעם איינדרוק, אז זי טראכט און פילט שוין פונקט ווי ער אליין, פרוווט ער איר איבער'חזר'ן דאס וואס ער האט איר שוין אזוי פיל מאל געזאגט און ער הייבט אן: —

— דו ווייסט פייגעלע, איך קען זיך גארנישט פארשטעלען ווי גליקליך מענשען וואלטען זיך געפילט ווען זיי קענען עפענען זייער הארץ...

— האסט שוין ווידער אנגעהויבען מיט דיינע פילאזאפיעס, — רייסט זי אים איבער אינמיטען, און אויסשטעלענדיג אים א צונג מיט קינדערשער תמימותדיגקייט, אנטלויפט זי אין צווייטען צימער.

איטשע איז ניט קיין יונגער אינגעל. ער איז שוין א מאן פון א פרוי און א טאטע פון דריי קינדער: צוויי אינגלאך און איין מיידעלע. דער נאמען זיינער נאר האט זיך — אין פארלויף פון זיינע יארען — ניט 'אויסגעמענשעלט' זיך, ניט 'סטאלנער' געווארען. און פונקט ווי בעת ער איז נאך א קינד געווען און אין חדר געגאנגען אזוי אויך איצטער רופען אים אלע, זייער נאענטע ווי גאר ווייטע, מיט'ן עכט אינגעלשען נאמען — איטשע.

זיינע עטליך און דרייסיג יאר האבען זיך אויף אים ניט אויסגעלייגט מיט גרוים שווערינקייט. ס'איז זיי כמעט אוממעגליך צו דערקענען: "אליין, א נידעריג געוואקסענער, מיט א דינע פיגורקעלע, א שטענדיג פארוויטעלטע פנים'על און תמיד אויסגעוואשענע אויגלעך, זעט ער אוים ווי א יונג אינגעלע וועלכער האט נאר וואס, צום ערשטען מאל אין זיין לעבען, לאנגע הויזען אנגעטאן...

ווען ער איז געקומען אין אמעריקע האט ער זיך אויסגעלערענט סטאלעריי. לאנג האט ער זיך אבער ביי דעם ניט געקענט האלטען. איטשע האט ניט קיין געדולד אפצושטיין גאנצע טעג ביי איין און דעמזעלבען ווארשטאט. און דער לעבען איז אים שוין נמאס געווארען צוליב דעם, ווייל ער האט געוואוסט 'היינט' וואס ער וועט 'מארגען' דארפען טאן. אזא ארבעט איז ניט פאר אים געווען. און קוים, קוים וואס ער האט אויסגעהאלטען די שטיקעל־צייט ביז'ל וואנען ער האט אפגעשפארט גענוג געלט אויף א 'טראק' צו קויפען. דאן איז ער א 'לאונדרי־מען' געווארען.

ביי דער נייער ארבעט זיינער האט ער זיך פשוט מחיה געווען. ערשטענס האט ער ניט צו טאן מיט שטיקער האלץ נאר מיט מענשען. און צווייטענס ווייס ער 'היינט' ניט, וואו ער וועט 'מארגען' זיין און 'מארגען' ווייס ער נישט וואו און מיט וועמען ער וועט זיך 'איבער־מארגען' טרעפען... און צו דעם איז ער דאך פריי. שטענדיג אויף דער פרישער לופט. פארט ער זיך ארום אויפ'ן טראקל ווי אן אימפעראטאר. (איטשע האט בטבע ליב אזא פיין קלינגענדיגען ווארט) און קוועלט פון זיך אליין. אין משך פון יעדער טאג, טרעפט ער זיך מיט אזוי פיל מענשען אז ס'איז ממש א פארגעניגען: דא הערט ער א שטיקעל נייעס, דארטען — א ביסעל לשון־הרע, ערגעץ אנדערש — א קאפעטשקע שטאטישע פאליטיק אדער סתם א גלייך־ווערטעל. און דאס אלץ האט איטשע ליב. אין אזא לעבען, לעבט ער טאקע.

שטארק אומעטיג איז ער זעלטען ווען. מערער מאל וואונדערט ער זיך און ס'איז אים שווער צו באגרייפען 'וואס הייסט אומעט'? און ווי אזוי פועל'ן עס ביי זיך מענשען צו זיין אומעטיג. "אלרייט," זאגט ער, עס איז טאקע ניט אזוי גוט אבער לעבען, לעבט מען און געזונט איז מען, דארף מען שוין זיין צופרידען".

און ער אליין איז טאקע כמעט שטענדיג א שיינענדיגער, תמיד א פריילעכער. און צי ער מאכט יע א לעבען אדער ניט, ווייסט אבער קיינער ניט אויסער אים אליין ווען אמאל אז אימיצער גיט אים א שטעל אפ:

— העלאו איטשע, מאכסט עפעס א לעבען? ענטפערט ער א צופרידענער

— נישקשה, גאט צו דאנקען!

— האסט עפעס 'באנדלער' די וואך?

— ניט צו פארזינדיגען, ענטפערט ער ווידער און בשעת־מעשה טראכט ער: צו וואס דארף יענער וויסען וואס ביי מיר טוט זיך? העלפען וועט ער מיר א ווי זא ניט. און א קרעכץ קען איך אפילו אן אייגענעם ניט פארטראגען, בפרט נאך יענעמ'ס אודאי און אודאי ניט...

פון פארטיי איז ער א פועלי־ציוניסט. פונדעסטוועגען גייט ער וואך־איין, וואך־אוים אין בית־מדרש אריין. ביי אים, זאגט ער, איז איינס דאס אנדערע ניט סותר. ער וויל טאקע א סאציאליסטישע ארץ־ישראל, נאר ער האט אויך הנאה פון א שבת'דיגען דאווענען. בשעת אין די אויגען און ווארט נאר אויף דער מעשה, ווען ס'קומט אים אוים צו ריידען וועגען דעם, קוקט ער יענעם אריין טיף געלעגענהייט אז מ'זאל אים פרואווען עפעס אפפרעגען. ער וואלט דוכט זיך, דערפאר עוקר מן השורש געווען און אויפגעוויזען באותות ובמופתים אז ער איז גערעכט. אים דוכט זיך אז ער האט גענוג כחות דערפאר.

אבער באמת דוכט זיך אים נאר אזוי. און דער דוכטען זיך אליין איז אויך נאר אויף א קורצער ווילע, ווארן אזוי גיך ווי ס'קומט אוים עפעס צו דערקלערען, דע־פילט ער תיכף אז ס'פאלט אים זייער שווער. עפעס פארהאלטען זיך ביי אים די ווערטער! זיי פארטשעפען זיך ביי אים אין האלדז און ווילען, אונטער קיינע באדינגונגען, ניט ארויסקומען אויף דער ליכטיגער וועלט...

— אט דא א, זאגט ער, אנווייזענדיג אויפ'ן הארצען, נאכדעם ווי ער זעט זיין דורכפאל — איז דא א סך, גאר וואס קען איך העלפען, אז מיין מויל איז פארעקשנ'ט און ער וויל אייך ניט דערציילען דאס וואס מיין מח דענקט און מיין הארץ — פילט...

אבער איטשע איז אלצאיינס צופרידען. שטארק צופרידען אפילו. ער זעט אז די ארומיגע זיינע האבען אים ליב און ער פילט אז אין אים האבען זיי אויסגעפונען עפס אזוינס וואס דער דורכשניטליכער מענש פארמאגט דאס ניט, איז ער שטאלץ און מלא שמחה דערפון.

און אז ער קומט א מאל א היים פון א פארזאמלונג אויף וועלכער אימיצער א העכערער פון אים, האט אים ארויסגעוויזען א בולט'ערע התקרבות, קען ער דאס אין זיך ניט איינהאלטען אן רייהענדיג מיט זיין פייגעלען, ווארפט ער איינמיטען אריין:

— אבער דו קענסט דאך ניט אפלייקענען אז איך בין אריגינעל!

— גיי שוין, גיי, — פרואווט זי לאכען פון אים.

— אבער זעסט דאך, לאזט ער איר אלץ ניט אפ, — אט דאס אליין וואס אלע רופען מיר איטשע און ניט מר. ניומאן, איז דאך א שטיק אריגינאליטעט!

פייגעל האט אבער ווייניג געדולד דערפאר. און נאר כדי ער זאל איר אויפהערען דולען דעם קאפ, גיט זי א געשריי: — האסט שוין ווידער אנגעהויבען מיט דיינע פילאזאפיעס, שלימזל מיינער! און אויסשטעלענדיג אים א צונג אנטלויפט זי אין צווייטען צימער, איבערלאזענדיג אים אליין א פארקלעמטען...

צעקלעמט איז ער, איטשע, ווייל ער איז ניט קיין 'מענש'. ער ווייסט דאס גוט און פילט דאס נאך שטארקער. בכלל איז איטשע אזא מין מענש ביי וועמען דער געפיל איז גארנישט אין ערך שטארקער ווי דער באוואוסטזיין. אט פילט ער אז ער איז זייער אפט, שטארק אומבאהאלפען, טאקע אזוי אומבאהאלפען, ווי נאר א קליין קינד קען זיין. ער פילט אויך אז ווען די וועלט־מלחמה וואלט אים ניט פארכאפט אין דער סאמע בליענדע צייט פון זיין יוגענט וואלט פון אים "עפעס" יע ארויסגעקומען, און אז אזוי ווי ער איז טויג ער ניט... א סך מאל וויצעלט מען זיך אויף זיין חשבון. זיי רופען אם 'פילאזאף', 'ליטעראטאר' און קאטשען זיך בשעת־מעשה פון געלעכטער...

איטשע'ן טוט דאס וויי. אויפ'ן מאמענט ווערט ער שטארק רויט. אויף קיין לאנגער צייט פארלירט ער זיך אבער קיינמאל ניט און זעט ער נאר אז זיין דורכפאל איז געווען א 'גראבער', גיט ער עס באלד צו באמערקענדיג:—

(פארזעצונג אויף זייט 13)

איטאנ'ס

ספעשעל אויספארקויף!!

זילבער פלייטעד עסצייג

26 שטיק סעטס פון ראדזשערס דאבעליו ר. קוואליטעט אוירווינג פעטערן זילבער פלייטעד עסצייג — 100 בלויז פון די סעטס ספעשעל געפרייזט צו — — — — — — — — $4.49 יעדער
יעדער סעט באשטעהט פון 6 טיי לעפעלאך, 6 דעסערט לעפעל, 6 דעסערט גאפעל, 6 דעסערט מעסער, 1 פוטער מעסער און 1 צוקער שעל. קאמפליט אין גלייכטער באקס. לויט'ן פאר־לאנג א טייבעל סעט פאר'ן זעלבען פרייז.

איינצעלנע שטיקער פון דעם דעזיין קען מען באקומען צו פאלגענדע פרייזען:

קליינע טיי לעפעלאך	6 פאר	75 ס.
גרויסע טיי לעפעלאך	6 פאר	75 ס.
דעסערט לעפעל	6 פאר	$1.50
עס לעפעל	6 פאר	$1.50
סופ לעפעל	6 פאר	$1.50
דעסערט גאפעל	6 פאר	$1.50
טיש גאפעל	6 פאר	$1.50
סאלאד גאפעל	6 פאר	$1.50
פוטער שמירער	6 פאר	$1.50
דעסערט מעסער, פלייטעד	6 פאר	$1.50
טיש מעסער, פלייטעד	6 פאר	$1.50
דעסערט מעסער, סטעינלעס	6 פאר	$3.00
טיש מעסער, סטעינלעס	6 פאר	$3.00
צוקער שעל, יעדע		25 ס.
פוטער מעסער, יעדער		25 ס.
קאלטע פלייש גאפעל, יעדער		40 ס.
בערי לעפעל, יעדע		65 ס.

מיין פלאר, יאנג און אלבערט סטריטס.

פאר אייער פסח'דיגען געברויך

העל קאליטע דינער סעטס
$8.95

סעמי פארצעליי — אן אוצר פון רויטס, בלויס און גרינס אין א גראציעזען פעטערן אויף א ווייכען ווייסען באדען מאכט אן אנציהענדען דינער סעט. גאלד געצייכענטע ברעגען און הענטלאך. קאמפליט פאר 6 פערזאן — 50 שטיק — $8.95

בייסמענט, סענטער.

Eatonia דאבעל דאמאסק טישטוכער

באזונדערס שווער וואגיגע לינען אין א פיינעם גערדיכטען געוועב, מיט שעהנהייט. די טישטוכער אין געבלימטע און אנגענומענע דעזיינס. סייזעס אומגעפעהר:

72 ביי 72 — — — — — יעדע $3.50 ‖ 72 ביי 108 — — — — יעדע $5.00
72 ביי 90 — — — — — יעדע $4.25 ‖ 72 ביי 126 — — — — יעדע $5.95

נעפקינס צו מעטשען, סייז בערך 22 ביי 22, א דאזען — — — — — — — — — — — $4.25

צווייטער פלאר, יאנג סטריט.

84 ס.

פערל גרעי עניימעלד געדעקטע סופ קעסלען, האלטען 8 אימפיריאל פיינטס. ספעשעל 84ס.

89 ס.

ווערי עווער אלומינום געדעקטע פאנען, האלטען 5 אימפריאל פיינטס. ספעשעל 89ס.

72 ס.

פערל גרעי עניימעלד געדעקטע פאנען, האלטען 7 אימפיריאל פיינטס. ספעשעל 72ס.

בייסמענט, קווין סטריט — אויך צו באקומען אין איטאנ'ס קאלעדזש סטריט.

THE T. EATON CO LIMITED

ארענדזש קראש
כשר לפסח

באצירט אייער פסח'דיגען טיש מיט ארענדזש קראש, כשר לפסח מיט דער השגחה און זיגעל פון טאראנטאר ועד הרבנים. ארענדזש קראש איז דער איינציגער פסח'דיגער געטראנק, וועלכער האט דעם הכשר פון ועד הרבנים.
דער קראש געטראנק איז דערפרישענד און סטימולירענד. עס איז פאפולער איבער גאנץ אמעריקע, ווייל עס איז באטעמ'ט און א פארגעניגען צו טרינקען.
דעם גאנצען יאהר טרינקט די פאלגענדע:

ארענדזש קראש
לעמאן קראש
ליים קראש
גרייפ קראש

ווען איהר טרינקט "קראש" געטראנק, האט איהר אן עונג יום־טוב.

פאר א פסח'דיגען טרונק, טרינקט ארענדזש קראש, געמאכט פון זאפט פון פרישע צייטיגע זאפטיגע ארענדזשעס.

Orange Crush

ORANGE CRUSH LIMITED
CLAREMONT STREET TORONTO

TELEPHONE TR. 4745